

magyar

VADÁSZLAP

14. ÉVFOLYAM 9. SZÁM 2005/SZEPTEMBER ÁRA: 595 FT, ELŐFIZETŐKNEK: 500 FT www.vadaszlap.hu

05009

9 771215 615006

Szarvasbívás

**Megjelenik havonként,
a megelőző hónap
utolsó hetében.**

Lapzárta a megelőző hónap
második péntekén.

Meg nem rendelt kéziratokat
és fotókat nem őrzünk meg
és nem küldünk vissza.

Ára: 595 Ft,
előfizetőknek: 500 Ft.
Az előfizetési díj: 6000 Ft/év

A Magyar VADÁSZLAP előfizet-
hető „Belföldi Postautalványon”
a szerkesztőség címén, átutalással
a 65100149-11301439 számlán,
vagy a hírlapkézbősítőnél,
a postahivatalokban.

Kiadó-főszerkesztő:
Csekő Sándor
(30/397-56-51)

E szám felelős szerkesztője:
Somfalvi Ervin
(30/397-56-61)

Olvasó szerkesztő:
Homonnay Zsombor
(30/397-56-71)

Munkatársak:
Márok Tamás
(30/913-92-05)

Wallendums Péter
(20/443-78-79)

Hirdetési igazgató:
Polster Gabriella
(20/938-82-10)

Tervezőszerkesztő:
Kőszegi Szilvia

Webmester:
Hegedűsné Wéber Ildikó
(20/391-70-47)

Szerkesztőségi titkár:
Elek Ferencné
(30/410-10-51)

Kiadja:

a **VADÁSZLAP Kft.**

A szerkesztőség és a kiadó címe:
1031 Budapest, Pákász u. 7.

Központi telefon és fax: 242-00-42
E-mail: vke@vadaszlap.hu
www.vadaszlap.hu

Terjeszti a Lapker Rt., a Magyar
Posta és az alternatív terjesztők.
Erdélyben terjeszti és az előfizetéseket
fogadja a Krónika Kiadóház Rt.
Az előfizetési díj 2006-ban 1 millió lei.
Szlovákiában a COLOR Interpress Kft.
megbizottja a terjesztő.
Az előfizetési díj 2006-ban 1000 korona.

Nyomdai előállítás:

Pharma Press Nyomda
Felelős vezető:
Dávid Ferenc
ügyvezető igazgató

ISSN 1215-6159
(Nyomtatott)
ISSN 1588-1229
(Online)

Életem bikája

Vajh, mire gondolna a Tisztelt Olvasó, ha ezen címen elkövetett írás aláírójaként egy női név szerepelne? Félre a pajzán gondolatokkal Hölgyeim és Uraim, sokkal nemesebb dologról léssen szó az alábbiakban.

Homonnay Zsombor szerkesztő kollégám (aki az első rendellenes trófeakiállítás is kitalálta) ismét megunta a sablonos, tizenkettő egy tucat trófeabemutatók egyhangúságát, s kirukkolt egy ötlettel: rendezzük meg azon trófeák seregszemléjét, amelyet elejtőik vadászéletük csúcspontjának tekintenek.

FOTÓ: PAUL FERGUSON

A német vadásznyelv erre külön kifejezést használ: életbika, azaz Lebenshirsch. És itt mindjárt álljunk is meg egy polgári szóra. Vajon miért nincs „Lebensbock, Lebenskeiler, Lebenswidder, vagy Lebensschauffler” (életbak, életkan,

élet-kos, élet-lapátos)? Valószínűleg azért, mert ebben a kultúrkörben a nagy agancsú, koronás szarvasbika testesíti meg azt a felülmúlhatatlan zsákmányt, amely egy hosszú, tisztességben eltöltött vadászéletre felteheti a koronát. Csakhogy... ez olyan vadászati lehetőségeket feltételez, amelyben el lehet jutni egy csúcspontra, s a hozzá vezető út folyamatosságát is magától értetődőnek vehetjük.

De vajon lehet-e egyenlőségjelet tenni két azonos nagyságú trófea szubjektív és objektív „értéke” között? Szerintem nem, mert egész más súllyal esik latba, ha az életem bikája, bakja, kanja, csigája, stb. egy élet szolgálatának jutalma, vagy pedig a „van rá pénzem, megveszem kilóra” nem éppen vadászias mentalitású üzleti tranzakció eredménye.

Nem mindegy, hogy az áhított vad felderítését, mozgásának, viselkedésének akár több éven át tartó kitanulását, majd az elejtéshez vezető út „kidolgozását” a vadász saját munkájának köszönheti, ellentétben azzal, amikor csak fel kell venni a telefont, s a „tessék jönni, beállt a bika” című, előre meg-

rendelt üzenetet természetesnek véve autóba, repülőre ülni, s a mások által már szinte „kikötött” vadat hősiesen oldalba durrantani.

Van egy harmadik út is, amire azonban tudatosan nem lehet rálépni, pedig csodák szegélyezik, és ez a vak-szerencse! Az a kivételes eset, amikor a mit sem sejtő vadász elé áll a sosem látott tünemény, s a csillagok állása is olyan, hogy lehet is, sikerül is el-ejteni a nem várt, talán senki által nem ismert vadat. Mindhárom esetben azonos a cél, gyakran az eredmény is ... és mégis, micsoda különbség van a hozzá vezető utakban!

De mit tehet az a „gyalogvadász”, akinek ráadásul nincs se területe, se pénze arra, hogy kapitális, pláne rekord trófeához juttassa a jó sorsa, akit sosem csókolt homlokon a szeszélyes és kiszámíthatatlan Diána istenasszony? Az ő néhány, mások által esetleg megmosolygott trófeái közt nem lehet „élete bakja, bikája”?

Dehogynem! Életünk boldog pillanatait nem a fizikailag megfogható trófeák nagysága, darabszáma határozza meg, hanem a hozzájuk kötődő emlékek értéke, testesüljön meg egy gombnyársas bakocskában, egy „hítvány bicsekanyél” agancsú másodfű bikában - ez kizárólag saját döntésen múlik. Könnyen lehetséges, hogy „zöldfülű” körünkben ejtünk el olyan vadat, amelyet sosem fogunk „überegni”, legyen akár milyen hosszú a vadászéletünk. Aki életében csak egy bakot lőtt, annak az lesz élete bakja, a legkedvesebb, a semmivel nem helyettesíthető. Ugyan, milyen alapon zárhatnánk ki őt a trófeáira büszke csapatból? Ezért - kortól és nemtől függetlenül - felszólítok mindenkit, ha úgy érzi, hogy meglötte „élete bikáját” (bakját, kanját, stb.) küldje el szerkesztőségünknek a trófea fényképét egy rövid történet kíséretében, hogy azt mások is egészséges vadászirigységgel megnézhessék, elolvashassák. S az összegyűjtött, valamint „Életem” rovatunkban megjelent anyagból, egyszer-valamikor, talán még egy országos kiállítás is rendezhetünk...

Soufflé

Bűvészkedés

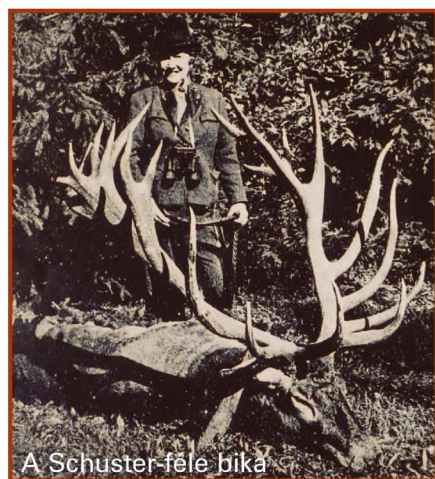
FOTÓK: POLSTER GABRIELLA

Volt idő - igaz azóta harminc év is eltelt - hogy amikor elautóztam a "Zala megye" határát jelző tábla mellett, kürtöléssel üdvözöltem a "birodalmam" ... merthogy rádió- és tv-tudósítóként az "enyém volt" ez az erdővel borított, dombvonulatokkal szabdaltnak, nagyon is szerethető vidék. Minden túlzás nélkül állíthatom, élmény-hegyek emléke köt a városaihoz, zsákfalvaihoz, az itt élő emberekhez, sok barátomhoz, de leginkább a zalai erdők-höz... amit újságíróként, az erdőgazdaság lapjának első szerkesztőjeként, volt alkalmam alaposan megismerni. Dicsekvésnek fog tűnni, de leírom, mégse menjen teljesen feledésbe, a Zalaerdő nevet én adtam az üzemi lapnak, amit később az erdőgazdaság is nevéül választott. Tulajdonképpen ennek a kapcsolatnak köszönhetem, hogy pindurkát belecsöppentem az erdészkedésbe, hisz értenem kellett a szakma nyelvét, kifejezéseit és itt kóstolgattam óhatatlanul a vadászat szakszavait is. "Ha tudtál az erdészeknek-vadászoknak lapot csinálni, tudod majd a Nimródot is szerkeszteni!" - döntött a pártközpontban Kőszegi Frici javaslatára Grósz Károly, akkor még csak az APO vezetője ... és így lettem - nem vadászként - az átalakulásra ítéltetett vadászmagazin főszerkesztője. Mindezzel csupán azt kívántam jelezni, hogy mély és elszakíthatatlan gyökereim vannak Zalában ... és lámpalázzal küszködöm, amikor újra írhatok az itteni emberekről, a lenti-zalabaksai különleges rendeltetésű vadászterületről, a megye 24.500 hektáros, 60-70 százalékban erdősült, csodás szegletéről, a világ-híressé vált zalai szarvasok szülőhelyéről.

Feiszt Ottóval, a Zalaerdő vezérigazgatójával vacsorázunk a Nova és Szilvagy közötti erdő-tömbben megbújó Olgamajorban. Őrület, most hogy belegondolok, évtizedeken

keresztül húsvétoltam, vendégeskedtem ebben a patinás, mindig reprezentatív és különleges élményekkel gazdagító vadászházban - a felújításáig. A szobákat átalakították, komfortosították, a gyönyörű parkban új fák-bokrok nőnek, de dicséretesen megmaradt az ifjú gróf Batthyány Zsigmond által kitalált nappali hangulata. (A ház az Édesanyjáról kapta a nevét.) És itt van Erzsike is - Horváth Frigyesné -, aki ezúttal is különleges étekkel (kapros mártással nyakon öntött gombás sülttel) rukkolt elő, akivel régi ismerősként üdvözölhettük egymást. Ottóval is régóta ismerjük egymást, ifjú titánként lett vadászati felügyelő a gazdaságnál és tessék - már tizenkét éve az rt. vezérigazgatója. Az elmúlt húsz évben gyakran találkoztunk a vadászati rendezvényeken, szót váltottunk erről-arról - az Országos Magyar Vadászkamara elnökével hivatalból is tartanunk kellett a napi - heti - havi kapcsolata-

A Schuster-féle bika

tot - de még sosem beszélgettünk négy szemközt ennyit - őszintén és mindenről - mint ezen az éjszakán.

Meg sem próbálom összefoglalni ezt a diskurzust, kevés lenne rá az egész lapszám, csupán a csalódásomnak adok hangot. Miért van az, hogy eddig ennyire nem volt időnk egymásra? Miért nem próbálkoztam azal, hogy jobban megismerjem Feiszt

Ottót, a gondolatait a vadászatról, a vadról, az erdőről, a vadászati kultúráról, az ország, a cég helyzetéről ... az emberekről? Igen csalódtam, de nem Ottóban - benne kellemesen - hanem önmagamban, hogy ismét csak utólag jöttem rá, valamit megint pótolhatatlanul elmulasztottam. Vajon hány - számomra ismeretlen - Feiszt Ottó él még ebben a kis országban, akiket jó lenne, meg kellene ismerem, akik elkötelezetten, szenvedélyesen, szakmailag felkészülten szolgálják a magyar erdő, a vadászat, a vadállomány, a kultúra és kőkeményen saját cégük érdekeit, akik látják a gondokat, megélik a konfliktusokat és akik a jobbítás szándékával dolgoznak, tevékenykednek?

Még mindig a fülemben cseng Ottó két mondata. Az egyik - a többször is megismételt tómondat - különösen bántja a „csőrömet”. A lenti-zalabaksai különleges rendeltetésű területtel kapcsolatos kérdéseimre a legtöbb válaszként ugyanis azt mondta a kiadvány körül is bábáskodó vezérigazgató: „Benne van az almanachban”. ... azaz, a Zala megyei milleniumi vadászalmanachban, melyet a megjelenésekor - 2001-ben - ugyan átlapoztam, de nem olvastam végig. Ebből - sok egyéb értékes információ kívül - megtudhattam volna, hogy ez a terület a zalai dombvidékhez, a göcseji és a hetési régióhoz tartozik, az ország legerdősültebb vidéke, ahol a gyertyános-tölgyes, a bükk és 40 százalékosan a fenyő a meghatározó fajfaj és ahol évezredek óta szép számmal él a gímszarvas. 1828-ból származik az első itteni gímtrófea, ami ma is látható a Mezőgazdasági Múzeumban. Az 1910-es, Lentiben eljuttatott herceg Esterházy Miklós-féle 10,10 kg-os páratlan 26-os agancs megdöbbenően hasonlít az 1970-ben Marion Schuster által szintén Lentiben lőtt első zalai gímszarvas világrekordhoz, a budapesti Vadászati Világkiállítás szenzációjához. Kiderült volna, hogy az elmúlt száz év alatt további hét gímagancs kapott 240-250 nemzetközi pontot a bírálókon, s hogy ... miért jogos a génrezervátum rangja ennek a területnek.

Feiszt Ottó másik mondata akár ars poetikájának is tekinthető, így hangzott: „Az adottságainkat, lehetőségeinket hasznosítani kell!” ... és mindezt több példával támasztotta alá, melyek közül nekem a legjobban

az tetszett, amikor arról győzött meg, miért újították fel, korszerűsítették és korszerűsítik a vadászházakat. Ha a vadászvendég érzékeli a szolgáltatás magas színvonalát, látja az értékes festményeket a falakon, elgyönyörködik az agancsokban, irigykedik a vaddisznóhajtások teríték-fotói előtt ... előbb-utóbb itt akar majd vadászni, nagy bikát lőni. S ha kint van a területen, látja a vadföldjeinket, az etetőinket, a magasleseink hálózatát, megbizonyosodik, hogy jó gazdái vagyunk a területnek ... könnyebben megfizeti a magasabb árainkat.

- Amivel folyamatosan „bűvészkednünk” kell, különben nem lennének versenyképesek. - Ezt már másnap Páll Tamás vadászati felügyelő tette hozzá, amikor kipakolta

az asztalra a papírjait. Neki az a feladata - koránt sem könnyű megbízatás - hogy az ágazat évről-évre eredményes legyen, merthogy a tulajdonosi jogokat gyakorló ÁPV Rt. ezzel a - véleményem szerint is kritizálható - ágazatokra korlátozott szemlélettel ítéli meg a cég munkáját. Hiába hoz kiugró eredményt az egész gazdaság, elmarasztalást kap, ha a vadászati ágazat csak null szaldós ... pedig mennyivel ésszerűbb és talán eredményesebb is lenne, ha az ágazatok között a pénzek egy részét átcsoportosíthatnák.

S ha már elővettük a papírokat, nézzünk néhány számot. A különleges rendeltetésű vadászterületnek - a nemrég összevont Lenti és Zalabaksai Erdészetnek - 8 vadászkerülete van, évente mintegy 110 millió forint a vadászatból az ágazati bevétele és közel ekkora a kiadásainak összege is. A bevétel minden ötödik forintját a vadkárok kiegyenlítésére kénytelenek költeni, annak ellenére, hogy 166 kilométer hosszú - majdnem Székesfehérvárig érő - villanypáztort üzemeltetnek, 4-500 tonna szemes, 200 tonna lédús takarmányt és 5-10 tonna szénát etetnek fel a vaddal. 220 hektár vadföldet és 130 hektár legelőt művelnek. Előírás szerint 13 évnél fiatalabb, golyóra érett bikát nem lőnek, 10 százaléknál nem több a

bekerített terület nagysága, két felsőfokú végzettségű fővadász és hét alkalmazott dolgozik az ágazatban.

Gróf András kocsijával „szaladunk” ki meg nézni az éppen felújítás alatt álló pusztaapáti vadászházat. Mire ezek a sorok megjelennek, már készen kell állnia a vendégek

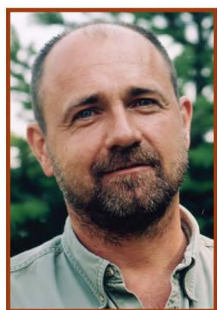
fogadására a 14 személyes, valamikori Erhardt kúriának. A vadászház mögött „mindenre képes” lőteret alakított ki András, még mint zalabaksai erdészeti igazgató, aki most az összehívás után - Keszi László helyetteseként, (vele szabadsága miatt éppen csak kezdet foghattunk az érkezésnél) - a vadászati ágazatot vezényli. Nem sok időnk van megtekinteni a 328 hektáros, 1996-ban épített hernyéki és a 228 hektáros méhesi vaddisznós-kertet, amelyekben már volt napi száz darabos teríték és a legerősebb kan agyara 24,5 cm-es volt. A 4-500 darabos őzállományról csak annyit, hogy „közepes” erdei bakok jelzik a minőségét, bár néhány kilométerrel arrébb, már láttam 700 gramm feletti „padlás-bakot” az egyik vadásznál.

Tóth József, a lenti kerület hivatásos vadásza (5400 hektáron vadászatot és hozzá tartozik a hernyéki vaddisznós-kert is) szemmel láthatóan egy kicsit feszült, beszélgetésünk napján érkezik hozzá az új „bérlő”, aki most vette át az elhunyt korábbi „bérlőtől” a pausál-szerződést... és még nem lehet tudni, milyen igényei vannak. Nagyon nem félttem a csöndes, tapasztalt szakembert, aki tavaly is tudott a 20-25 bika közül 12 kilóst lövetni, nem véletlen, hogy ő a legfrekvenciáltabb terület gazdája. Amit mindennap látunk, természetesnek vesszük, legfeljebb a hiányuk tűnik fel. Valahogy így van ezzel Tóth József is, neki magától értetődik, hogy minden erdősarkon, nyiladék-keresztvezetésben és a fontosabb vadváltók mellett magasles áll ...

összesen 94 darab. Az ország sok vidékén megfordultam, sok vadászterületen jártam, szerintem ezen a tájon láttam életemben a legtöbb jól elhelyezett és használható magaslest.

Bárdosi András, a 3500 hektáros, kerkafele vadászkerület kerületvezető vadásza ugyancsak kiváló bögőhelyekkel, jó vadbúvó sűrűségekkel rendelkezik. Itt is, mint az egész különleges rendeltetésű területen, a gazdaság pausál-szerződésekkel értékesíti a lehető vad mennyiségét, a vadászati lehetőségeket. Egy évre szólnak ezek a szerződések és a megújításuknál kölcsönösen

korrigálják a megállapodás gyenge pontjait, az árakat. Andrásal több időnk maradt a beszélgetésre, s kivételesen kevesebbet „szakmáztunk”, inkább a sztorijai érdekelték. Befejezésül következzen egy Bárdosi-történet, ami egy kicsit jellemzi a zalai vadászokat is.

- November volt, a Csordás rétre mentünk a vendéggel, hogy meglőjük azt a nagyobb kant, amelyik rendszeresen kijárt a vadföldre. Készültem erre a vadásztatásra, ezért időben kivittem oda egy hordozható magaslest. Mindig ezt teszem, akár kanról, bakról vagy bikáról van szó ... viszek oda egy magaslest, aztán arról könnyebben és biztosabban lőhet a vendég. Lehet róla vitatkozni, de én nem szoktam puskát vinni

magammal, ha vadásztatok ... félek, hogy elkapna a hév és én lőnék a vendég helyett. Most sem vittem puskát. Felültünk a lesre, megjött a disznó, szépen be is állt és a vendég lövésére tűzben rogyott. Már kezdtünk lekászálódni a lesről, egyszer csak a disznó felállt. No, volt nagy kapkodás, mire a vendég rálőtte az egész tárat. A disznó meg csak állt, majd miután fölismerte, hogy a vendégnek elfogyott a tölténye, bejött a magasles alá, ott csatogtatta a fogait és jó darabig nem tágított alólunk. Mit tehattünk, vártunk, majd csak elmegy. El is indult a kocsim felé, amit vagy kétszáz méterre hagytunk a kis patak mellett. Közben persze teljesen ránk sötétedett és valahogy vissza kellett volna jutnunk a vadászházhoz. Szép csöndesen elindultam a kocsival, jó szelet kerestem, mert hallottam, hogy pont a kocsival, a patakban hűti magát a disznó. Akkor nem figyeltem az időre, de talán órákig tartott, amíg a kocsihoz cserkeltem, az utolsó métereken már rohantam, feltéptem az ajtót és lihegve beugrottam a kocsiába. Azt hiszem kiálltam volna a zabszempróbát, de sikerült kimentenem magam és a vendéget a kan fogságából. Két hét múlva három kilométerre a vadföldtől találtuk meg a disznót, el volt löve a lába, az állkapcsa, az első lövés a gerinctüskéjét érte ... és 19 centis volt az agyara. Azóta néha már magammal viszem a puskám.

CSEKŐ SÁNDOR

Az olgamajori vadászház

Vadászjelöltek figyelmébe!

8 x 4 órás

(péntekenként délután sorra kerülő) előkészítő tanfolyamokat indítunk az állami vadászvizsgára, illetőleg a fegyverismereti vizsgára készülőknek.

A tanfolyam díja nálunk a legolcsóbb, csak 30 ezer forint.

A tanfolyam résztvevőinek megszervezzük a vizsgalövészetet és a vadászvizsgát.

A sikeresen vizsgázóknak terület nélküli vadásztársasági tagságot és apróvadás vadászati lehetőségeket biztosítunk.

A tanfolyamok kéthavonta indulnak, legközelebb szeptember 2-án

Jelentkezés és további felvilágosítás:

Vadászati Kulturális Egyesület

Budapest, III., Páfkász? u. 7.

Tel/fax: 06-1-242-00-42

vke@vadaszlap.hu e-mail címen

Tanfolyamvezető:

dr. Balázs István: 30/492-89-62

Valami elkezdődött

FOTÓ: HOMONNAY ZSOMBOR

Miért éppen a fogoly?- tette fel a kérdést bevezetőjében Csonka Tibor, a hírhírű, nagyvadgazdálkodásáról híres Gemenc Rt. vezérigazgatója. Dusnokon, az augusztus 12-ikén rendezett fogoly-konferencia megnyitóján. Nos, nincs ebben semmi titok - folytatta - mert nálunk adottak a szakmai feltételek ahhoz, hogy egy közép-európai viszonylatban is jelentős kapacitású fogoly tenyész-telep és egy kísérleti terület létesülhessen - saját erőből és jelentős EU támogatásból. A konferenciára az ország minden részéből érkeztek a szakemberek, sokan közülük a családi nyaralásukat is megszakították, hogy eljöhessenek.

Pintér István, az FVM vadászati, halászati és vízgazdálkodási főosztályának vezetője, a hazai fogolyállomány több mint három évtizede tartó vész csökkenéséről szólt, és beszámolt azokról a programokról is, amelyekkel igyekeztek a létszámcsökkenésnek gátat vetni.

Pétevári Gábor vadászati igazgató részletesen ismertette, hogy a Gemenc Rt. a fogoly élőhelyi igényeinek mindenben megfelelő, külön erre a célra kijelölt, mezőgazdasági művelésű vadászterületrészen már az idén megkezdtek a visszatelepítés módszertani kísérleteit. Céljuk egyrészt a faj megmentése, másrészt, hogy a tapasztalataikat, a gyakorlatban „vizsgázott” és az általuk kidolgozott többlépcsős utónevelési módszereket - a későbbiek folyamán - rendszeres szaktanácsadás és személyes konzultációk során az ország más vidékein dolgozó kollégáknak mielőbb átadhassák. Természetesen elsősorban azokra számítanak - szögezte le határozottan - akik a szürke fogolynak, mint ha-

gyományosan vadászható vadfajunknak elvesztésébe soha nem tudtak belenyugodni, és a faj megmentéséért valóban tenni is szeretnének.

Dr. Faragó Sándor professzor előadásában részletesen elemezte a hazai fogolypusztulás okait és a fajnak a végveszélytől való megmentésének szükségességét. Beszámolt a több mint egy évtizedes, a fogolymentést szolgáló Lajta-projekt pozitív és negatív kutatási eredményeiről és felvázolta azokat a legfontosabb mentési és repatriációs teendőket, amelyek eredményességéhez az új tenyész-telep valóban sokat ígérő lehetőségeket nyújthat.

Árva Károly, a gazdaság nagy szakmai múlttal rendelkező apróvadtenyésztő szakembere mutatta be az igazán lenyűgöző méretű, lenesi tenyésztelepet, a három új „Bretagne” keltető gépet, részletezve a tojtatás, a keltetés és a nevelés összes fázisát. A 25 példányból álló „összeszokott csapatok” kialakításához előbb kisebb, majd nagyobb alapterületű volier szükséges. Az utónevelést - ezen belül a sokat vitatott eredményes „visszavadtatást” - szolgálják a kibocsátást megelőzően használt speciális ketrecek.

A konferencia résztvevőinek módjuk nyílt mindent megnézniük és kérdéseikre a bemutató helyszínén választ kapniuk. Ettől is volt más ez a konferencia, mint a korábbiak, ahol az előadásokat követően a legtöbbször időhiány miatt elmaradt a „kérdések órája”. Mindent összegezve: bizvást egyetérthetünk abban, hogy valami olyasmi kezdődött el Lenesen, amelyre - valljuk be - mostanában nem igen akadt hazai példa.

- hy -

egércincogástól - szarvasbögésig

VADHÍVÓ TANFOLYAMOK

A nagy sikerre való tekintettel folyamatosan szervezünk egész napos vadhívó-csalogató tanfolyamokat vadászoknak, vadászmestereknek, hivatásos vadászoknak és mindazoknak, akik a témában jártas szakemberektől meg akarják tanulni a szarvasbögés, az őzhívás, a nyúlshívás, a rókahívás, stb. módszereit.

Meghívott előadók:

Mihalkó Károly (Szlovákia)

Homolya László szarvasbögő Európa-bajnok.

Oktatófilm: Talkács Viktor

A tanfolyam díja 8 ezer forint, ebédrel.

Helyszín:

Göd, Nemeskeri-Kiss Kúria

Kihelyezett megyei tanfolyamok:

Tolna megye:

Elegendő jelentkező esetén.

Helyszín:

Szeksárd-Bárányfok-Gemenc Szabadidő Központ

Jelentkezés: Zöld Pagony Bt.,

Simon Norbert, 06/30/255-78-66 2,

(résztvételi díj: 9.000,- Ft ebédrel)

*

További információ és folyamatos jelentkezés:

dr. Balázs István: 30/492-89-62

Veszprém megyei vadásznapi

A sümegi várhegy lábánál található Püspöki Palota és annak kertje adott otthont a 2005. évi Veszprém megyei Vadásznapi rendezvénynek. 10 órakor Hubertus misével kezdődött el a rendezvény. A program további részében a korhű ruhákba öltözött francia kürtös csapat, valamint a „Séd parti vadászkiert együttes” mutatta be tudását. Ezt követően színpadra szólították Rátosi Ferencet, a házigazda Sümeg polgármesterét, Pechtol Jánost, az OMVK főtitkárát, Papp Gyulát, a Veszprém megyei vadászkamara elnökét, valamint Baracscai Lajos megyei titkárát, akinek a szervezésben betöltött szerepét hangsúlyozta a műsorvezető. A színpadon foglalt helyet

Oláh Csaba, a VKE elnöke is. A Kamara Zászlajának bevonulása után Rátosi Ferenc és Pechtol János köszöntötte a megjelenteket, majd Papp Gyula rövid beszéddel indította útjára a rendezvénysorozatot. Sümeg város polgármestere felkötötte a város szalagját is a kamarai zászlóra. Mielőtt a trófea-bemutatót és vadászművészeti kiállítást megnyitották volna (ez alkalommal Csiszár József festőművész képeit tekinthették meg az érdeklődők, egy másik kiállítóhelyen pedig Seres Erzsébet porcelánfestő munkájában gyönyörködhetnek a látogatók), a színpad elé szólították az újdonsült vadászokat ünnepélyes fogadalmötletre. Érdekes színfoltja volt a rendezvénynek Homolya László és Fehér Péter szarvasbőgő bemutatója, amelyet a helyi vadászok számára megrendezett bögőverseny követett. Az egész napos program során fellépett többek közt Forgács Gábor humorista, hallgathattunk könnyűzenei koncerteket, láthattunk kutyás bemutatót. A szervezők örömeire még a késő délutáni órákban is nagy számban voltak jelen érdeklődők. A vadásznapi alkalmából kitüntetés, „A Magyar Vadászatért” érdeméremet vehetett át Rakk Tamás, kamarai aranyéremet kapott Borbély Sándor, Szabó Ferenc munkásságát pedig Nimród-éremmel ismerték el. A Hubertus Kereszt arany fokozatát kapta Czapári Róbert, Horváth Dezső, Hegyi János, Csöbör Gábor, Békési Ferenc, Fejes Dezső, Kiss Vilmos, Szaxon Attila, Egressy Károly, valamint Szajkó István. A Hubertus Kereszt ezüst fokozatában részesült id. Mékli László, Muzsi Stark Irma, Esses Károly, Nagy Géza, Tóth Balázs, Németh Dezső, Kelemen Attila, Tóth Zoltán, Szabó Lajos, Hujber Ferenc, Lakatos Ferenc. Bronzfokozatot kapott: Illés József, Vallner Gyula, Kriston Lajos, Bíró István, Brunner József, Szili József, Zsegrai Pál. A Veszprém Megye Vadgazdálkodásáért emlékéremet Sütő István, Kovács Péter, id. Tóth Tamás, és Varga Zoltán vehette át. A gróf Nádasdy Ferenc-emlékplakettet a Somló tája Vadásztársaság érdemelte ki.

Punk János

2005 SZEPTEMBER 30 nap

		Közép-európai zónaidőben		Budapesten		
A hó napja	A hét napja	Nap		Hold		fázisai
		kel (h min)	nyugszik (h min)	kel (h min)	nyugszik (h min)	(h min)
1	Csütörtök	5 03	18 25	2 06	17 55	
2	Péntek	5 04	18 23	3 15	18 14	
3	Szombat	5 05	18 21	4 23	18 30	I 19 45
4	Vasárnap	5 07	18 19	5 31	18 44	
5	Hétfő	5 08	18 17	6 38	18 58	
6	Kedd	5 09	18 15	7 46	19 12	
7	Szerda	5 11	18 13	8 55	19 28	
8	Csütörtök	5 12	18 11	10 08	19 47	
9	Péntek	5 13	18 09	11 24	20 11	
10	Szombat	5 15	18 07	12 41	20 43	
11	Vasárnap	5 16	18 05	13 56	21 28	D 12 37
12	Hétfő	5 17	18 03	15 03	22 29	
13	Kedd	5 19	18 00	15 57	23 46	
14	Szerda	5 20	17 58	16 37	-	
15	Csütörtök	5 21	17 56	17 08	1 12	
16	Péntek	5 23	17 54	17 31	2 40	
17	Szombat	5 24	17 52	17 50	4 08	
18	Vasárnap	5 25	17 50	18 08	5 33	O 3 01
19	Hétfő	5 27	17 48	18 25	6 56	
20	Kedd	5 28	17 46	18 44	8 18	
21	Szerda	5 29	17 44	19 06	9 39	
22	Csütörtök	5 31	17 42	19 32	10 58	
23	Péntek	5 32	17 40	20 07	12 13	
24	Szombat	5 33	17 38	20 50	13 20	
25	Vasárnap	5 35	17 36	21 44	14 17	C 7 41
26	Hétfő	5 36	17 34	22 46	15 01	
27	Kedd	5 37	17 32	23 53	15 34	
28	Szerda	5 39	17 30	-	16 00	
29	Csütörtök	5 40	17 28	1 02	16 20	
30	Péntek	5 42	17 26	2 11	16 37	

ÚJHOLD TELIHOLD I O ELSŐ NEGYED UTOLSÓ NEGYED D C

A nyári időszámítás ideje alatt az időpontokhoz egy órát hozzá kell adni.

Mire szabad vadászni?

Szeptemberben: gímszarvasra – őzbakra – muflonra – vaddisznóra – szikaszarvasra – mezei nyúlra – üregi nyúlra – tőkés récére – csörgő récére – szárcsára – balkáni gerlére – örvös galambra – házi görényre – nyestre – borzra – aransakálra – dolmányos varjúra – szarkára – szajkóra.

Októberben: gímszarvasra – dámra – őzsutára, gidára – muflonra – vaddisznóra – szikaszarvasra – mezei nyúlra – üregi nyúlra – fácánkakasra – fogolyra – vetési lúdra – nagy lilikre – tőkés récére – csörgő récére – barátrécére – kercerécére – szárcsára – balkáni gerlére – örvös galambra – házi görényre – nyestre – borzra – aransakálra – dolmányos varjúra – szarkára – szajkóra.

Égész évben vadászható: vaddisznókan, süldő, malac – róka – pézsmapocok – nyestkutya – mosómedve.

Fácánytűk és fogoly a rendeletben előírt feltételek szerint lőhető.

A vetési lúd és a nagy lilik vadászati idenye Hajdú-Bihar, Békés és Csongrád megye teljes közigazgatási területén, valamint Jász-Nagykun-Szolnok megye tisztántúli területén december 1-jén kezdődik és január 31.-éig tart. Vetési lúdból és nagy lilikből naponta fajonként és személynként összesen legfeljebb négy darab, természetes tőkés-, csörgő-, barát- és kercerécéből, szárcsából pedig nyolc darab ejthető el.

Bodrogközi vadásznapiak

Az idén 11. alkalommal, augusztus 12-én és 13-án került megrendezésre a Bodrogközi Vadásznapiak rendezvénysorozat. A rangos eseménynek Cigánd városa adott otthont, az „Államalapítás ünnepe” részeként. Az első napon, a Zempléni lőtérén koronglövő versenyt szerveztek. Másnap Cigándon, a Hősök terén fél 10-kor a majorettek zenés felvonulásával vette kezdetét az ünnepi műsor, melyet az ejtőernyősök bemutatója követett. 10 órakor a vadászkiértők ünnepélyesen megnyitották a rendezvényt. A kulturális műsorok a színpadon reggeltől tartottak. Az érdeklődők a Csárdás citerazenekar, a Zempléni Gyermekek néptánc csoport, és a Búzavirág Hagyományőrző Népdkör műsorát kísérelték figyelemmel, de a vadászruha bemutató is nagy sikert aratott. A téren különféle szabadidős programok zajlottak: a gödöllői vadászkiértők iskola bemutatóját a diósgyőri lovas-íjászok fellépése és motoros felvonulás követte. A szervezők kiállításokról is gondoskodtak, sokan érdeklődtek a Cigánd város történetét bemutató tájház, terepjáró kiállítás (tesztvezetés), vadászkesz- és távcső-bemutató iránt. Közben a bográcsokban rotyogtak a finomabbnál finomabb ételek, melyek a zsűri értékelésére vártak. A programok késő este tűzijátékkal zárultak. Öröndetes tény, hogy a köztudatban a vadásznapiak programsorozata egyre több érdeklődőt vonz, és a vadásztársadalom egyre nagyobb számban képviselteti magát ezeken a rendezvényeken.

A koronglövészet csapatversenyt a sárospataki Kosuth Vt. nyerte, a szintén sárospataki Hubertus Vt., valamint a helyi illetőségű II. Rákóczi Vt. előtt. Az egyéni versenyben az első helyen Demkovics István végzett, Hogya Imrét, és Pletikoszics Istvánt megelőzve. A megyei csapatverseny sorrendje: Takta Vt. Taktaharkány, Gróf Károlyi Vt. Füzérkomlós, Erdészeti Sárospatak. A megyei egyéni bajnok Bódy Ferenc lett, Kupai András, és Demkovics István előtt. A főzőverseny díjazottjai: sárospataki Hubertus Vt., nagykövesdi Tarbucka Vt., Kenézli Dózsa Vt. A rendezvényen Nimród Vadászérmeket kaptak: Tóth Zsolt, Vadász István. Borsod-Abaúj-Zemplén megye Vadászatáért Emlékéremmel jutalmazták Molnár Györgyöt, Majoros Lászlót, valamint Kadlicsek Jánost. Hubertus Kereszt kitüntetésben részesült Petróczi László - arany fokozat, Kazsú Róbert - ezüst fokozat, Géresi Pál és Lábiscsák Tamás - bronz fokozat. Gyurán János, Németh István és ifj. Kerekes István tevékenységét oklevéllel ismerték el.

Handa György

Ünnep a javából

Augusztus 13-án, a Tarjáni Nemzetiségi Ifjúsági Tábor területén tartotta vadásznapi rendezvényét a Komárom-Esztergom megyei vadász-kamara. A parkolóban már a hivatalos programok kezdete előtt fél órával is nehézkes volt üres helyet találni. A szép számmal megjelent érdeklődőket Lukács Péter, az OMVK me-

gyei szervezetének elnöke köszöntötte, majd Hubertus misére került sor. A szertartást Szabó Zoltán, tarjáni római katolikus plébános celebrálta. Az egész napos színpadi műsorok sorát a Tatabányai Vadászkiértő Egyesület nyitotta. Az előadás a téli társasvadászatok hangulatát idézte, egy vaddisznóhajtás kürtszignáljain keresztül. Megható látványosság volt, ahogy az új vadászok fogadalomtételét követően, szarvasgyilokkal avatták vadásszá az újdonsült Nimródokat és Dianákat. A II. Gerecse Vadászkiértő versenyen fellépő csapatok igazán kitétek magukért, minden résztvevő színvonalas produkcióval rukkolt elő, igencsak meglepően ezzel a zsűri dolgozókat. A szervezők munkáját dicséri, hogy a látogatók számára egész napos kikapcsolódási lehetőséget teremtettek, sokan családotól, gyerekekkel érkeztek, és mindenki bőven talált magának látnivalót. Volt szarvasbőgő-, vadászkiértő és íjászbemutató, de sokan izgulnak végig a lövészversenyeket is. Szinte állandó tolongás volt az árusok, kiállítók sátrai előtt, és - ahogy ilyen rendezvényeken az lenni szokott - senki sem távozhatott üres gyomorral, a vadásztársaságok főzőcsapatái ugyanis szívesen vendégül láttak mindenkit egy tányér vadpörkölt, vagy egy pohár bor erejéig. Az emelkedett hangulatban zajló vadásznapi zárásaként hajnalig bálozhatott, aki még bírta erővel. Az eseményen Juhász János az OMVK Aranyérmét vehette át, Oroszlán Ádámot pedig a Hubertus Kereszt gyémánt fokozatával tüntették ki. A Hubertus Kereszt arany fokozatát kapta Szaxon Attila, Kecskeméti Lajos és Angyal Ferenc, Toma Ervin pedig bronz fokozatú elismerésben részesült.

A versenyek eredményei:

Koronglövészet:

„SPORT” kategória: Viczai Gábor, Szintai Miklós, Simonics Ferenc

„VADÁSZ” kategória: Juhász Olivér, Szántó István, Berdán Sándor

„NŐI” kategória: Scsibánné Vörös Renáta, Szám Csilla, Tomasik Franciska

II. Gerecse Vadászkiértőverseny: Török Gyula, Fehér Péter, Siklósi Kálmán

Vadpörkölt-főző verseny: Ácsi Egyetértés Vt., Mocsai Vt., Környe Vt.

W.P.

Az orvvadászat sértettje a vadászatra jogosult

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának jogegységi tanácsa Budapesten, a 2005. év június hó 22. napján tartott ülésen a Legfelsőbb Bíróság elnökének indítványa alapján meghozta és nyilvánosan kihirdette a következő jogegységi határozatot: „A jogosulatlan vadászattal elkövetett lopás és rongálás bűncselekményének sértettje az adott vadászterületen a vadászatra jogosult”. Ez a határozat egységesíti a bírósági gyakorlatot és a jövőben már nem a magyar állam a sértett.

Új helyen a trófeabírálat

A Fővárosi és Pest megyei Trófeabíráló Bizottság Budapestről, a Szilágyi Erzsébet fasorból Telkibe, a Pilsai Parkerdő Rt. budakeszi erdészetének főépületébe költözött. Az erdészet telefonszáma: 06/23/451-145, 06/23/451-133, 06/23/451-949

Elkészült a vadhúsvizsgáló tanfolyam jegyzete

A vadon élő és tenyésztett vad elejtéséről, húsvizsgálatáról és forgalmáról, valamint a házinyúl húsvizsgálatáról szóló a 7/2005. (II. 4.) FVM rendelettel módosított 9/2002. (I. 23.) FVM rendelet előírja, hogy a közfogyasztásra kerülő vadat húsvizsgálatnak kell alávetni. Vadhúsvizsgáló képesítést vadbegyűjtő hely vezetője, hivatásos vadász és sportvadász szerezhethet, amennyiben megfelel a jogszabályban előírt feltételeknek. Az Országos Magyar Vadász Kamara a közelmúltban elkészítette a vadhúsvizsgáló képzéshez szükséges tananyagot, melynek alapját az Osztrák Vadászszövetségek Központi Irodája által kiadott "Wildfleisch Verordnung" című jegyzet magyar fordítása képezi.

Tisztújítás Baranya megyében

A Baranya Megyei Vadásztársaságok Szövetsége július 25-én tartotta tisztújító közgyűlését Pécsen. Dr. Bodnár József elnök a közgyűlés elején röviden vázolta a testület munkáját, kiemelve Baranya megye kezdeményező szerepét az országos szakbizottságokban. A jövő feladatai között említette a központi érdekvégyesítés fontosságát, a társadalmi szemléletformálás szerepét és a fiatalok bevonását a vadásztársaságok munkájába. Ezt követően titkos szavazással, egyhangú támogatottság mellett újrávalasztotta a Baranya Megyei Vadásztársaságok Szövetségének küldöttgyűlése a szövetség tisztikarát.

A.G.

Páratlan - a maga nemében

Igazán ritka vadászszereccsével sikerült puszkavégre kapnia a képen látható agancs viselőjét Marozsán Károlynak, a nyírbátori Báthory István vadásztársaság elnökének, idén június 14-ikén. A tízévesre becsült korú öreg harcos egy viszonylag kis kiterjedésű erdei territórium ura volt. Régóta figyelték már egészen különleges fejdését, de az igazi meglepetés csak a terítéken érte a szerencsés el-

ejtőt. Az agancstő és a két szár egészen a közepéig teljesen összenőtt, egy tűt nem lehet átdugni közöttük. Sok öreg, tapasztalt vadász is csodájára járt és állították, hogy ilyet még életükben nem láttak.

Páratlan - tizenkettes

Augusztus 2-án hajnalban Gerhard Berger, osztrák bér vadász a Gyulaj Rt. pincehelyi erdészetének németkeri vadászterületén ejtette el a képen látható, páratlan tizenkettes agancsot viselő bakot. A kísérő Puskás Mihály, kerületvezető hivatásos vadász volt. A 332 grammos trófea valószínűleg barkában sérült, így alakulhatott ki a különleges agancsforma.

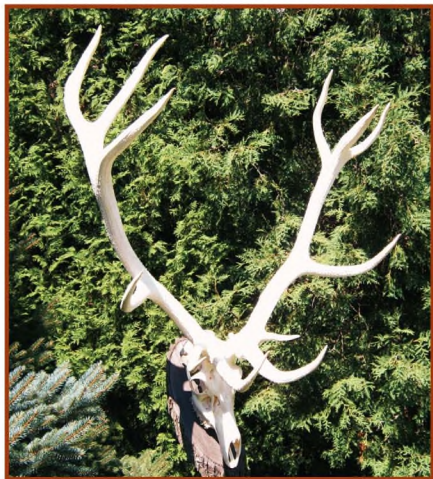
A tompai parókás szellem

A Kelebiai Vadásztársaság területén augusztus 3-án került terítékre a képen látható parókás őzbak, amelyet Lengyel István többszöri sikertelen próbálkozást követően ejtett el. A szerencsés vadász kitarításának és kísérőjének, Aranyász Csabának köszön-

heti a különleges trófeát. A zsigereleskor kiderült, hogy a baknak egyáltalán nem voltak heréi, sérülésre utaló nyomokat sem találtak rajta, így feltételezhető a születési rendellenesség.

Júliusi bika

A zalaegerszegi Nimród Vadásztársaság területén július 15-én friss, még testeleg kapitális szarvasbika tetemére bukkantak a várostól mintegy 3 kilométerre fekvő pincesor melletti erdőben. A 14 évesre becsült, 12-es bika bírálati agancs-súlya 9,67 kilo-

gramm volt. A társaságot szó szerint pótolhatatlan veszteség érte, az ismeretlen vadászó kilétének felderítésére a rendőrség nyomozást indított.

Hivatásos (orv) vadász – rendőri segítővel

Lőfegyverrel és lőszerrel való visszaélés büntett gyanúja miatt indult eljárás egy rendőr főtörzs-zászlós, valamint egy hivatásos vadász ellen, akiket a Tolna Megyei Rendőr-főkapitányság orvvadászat miatt őrizetbe vett. A feltételezett elkövetők a fegyvertartási engedélyükben nem szereplő lőfegyvereket és lőszerket tartottak maguknál, melyeket vélhetően orvvadászatra használtak. A nyomozás érdekei, valamint a gyanúsítottak büntetlen előélete nem indokolták előzetes letartóztatásba helyezésüket. A rendőr-tiszthelyettes és társa korábban egy szervezett akció során már közel jártak a lebukáshoz, azonban akkor még el tudtak menekülni a kommandósok elől, és kidobták a kocsijukból a bűnjelül szolgáló vadat. Nem sokkal később azonban mindkettejüket elfogták, lakásaikból pedig nagy mennyiségű vadhús került elő. Az egyenruhást - aki több mint tíz éve volt rendőr - felettesei azonnali hatállyal elbocsátották a rendőrség soraiból. A hivatásos (orv)vadász további sorsáról nincs információknk...

Lőttek a fegyvereknek

Ismeretlen tettesek elloptak két vadászfegyvert egy akasztói hobbitelken lévő ház kazánházából július 28-án késő este. Az ellopott szovjet és csehszlovák gyártmányú golyós puskák engedéllyel rendelkező tulajdonosa nem szegte meg a fegyvertartási szabályokat, mert tartósan ott lakott. A puskákat - előírás szerint - zárt lemezszekrényben tárolta, s a kazánház ablakán rács volt. Az elkövető a vasrácsot lefeszítve, a fegyverszekrényt kivágva szerezte meg a vadászfegyvereket. A tettes felderítésére nyomozás indult.

Vadmalac a csomagtartóban

Engedély nélkül lőtt vaddisznóra bukkantak a rendőrök egy férfi kocsijának csomagtartójában július 30-án, Mátranovákon. A közúti ellenőrzés során nyilvánvalóvá vált, hogy a forgalmi rendszám nélküli járművet vezető férfi vadászni volt, ezért megvizsgálták a nála lévő vadászfegyvert is. A gépkocsi tüzetes átvizsgálása közben egy ötkilós lőtt vadmalac került elő, ami nem volt a szabályoknak megfelelő jelzéssel ellátva, és a lőjegyzékben sem szerepelt. A férfi ellen eljárás indult.

Lebukott a vadászó

A hajnali órákban lövés dördült augusztus 3-ikán, a Vas megyei Olaszfai Vadásztársaság területén, a Bükkfej-dűlőben. A vadászatra jogosult bejelentése nyomán a helyszínre érkező rendőrök vizsgálódása során beigazolódott a gyanú, miszerint a vadászó egy szarvasbikát kerített puskavégre, majd a délelőtti órákban tetten is érték a bikáért visszaérkező orvvadászt. A Vasvári Rendőrkapitányság bünyügyi osztálya az elkövető beismerő vallomását követően nyomozást indított. Az intézkedés során kiderült, hogy a Hegyhát Vadásztársaság alkalmazottai a vadatetők ellenőrzése közben észrevettek egy traktort, amihez odamentek és látták, hogy a rajta lévő ládában egy bika van. A rendőrök megállapították, hogy a vadat a társaság egyik tagja lőtte, aki arra hivatkozott, hogy a vad sántított, ezért ejtette el. A rendőrség az ügy vizsgálatát szakértő bevonásával folytatja.

Vadászati emlékhely

A Fejér megyei Szent László Patak völgye Vadásztársaság bensőséges ünnepség keretében emlékezett meg az 1965-ben Cseterki Lajos által elejtett világrekord őzbak terítékre hozásáról, a jeles esemény 40. évfordulóján. A Gyúró és Tordas határában lőtt bak tiszteletére egy kőtömbbe vésett emléktáblát avattak. Markovics László, a VADEX Rt. korábbi vezérigazgatója fölelevenítette az őzbak elejtésének történetét, dr. Rácz Antal, nyugalmazott FVM főosztályvezető pedig arról beszélt, hogy az 1967-es újvidéki vadászati kiállításon elbíralt őzbak - amely 18 évig volt világrekord - alapozta meg a magyar vadgazdálkodás nemzetközi hírnevét. Az emlékhely szabadon látogatható.

I.M.

„Gemenci” művésztelep

Ez évben már nyolcadik alkalommal szervezték meg a gemenci alkotótábort, ahová elismert és kezdő művészeket egyaránt meghívtak. Témájuk a természet, de főleg a vad. A rendhagyó csupán az volt az egészben, hogy a vendéglátó ez esetben a SEFAG Rt. volt, a tábor helye Zselicben, a kardosfai vadászház.

Festői szemmel nézve témában nem volt hiány, mely a táborozásra rögtönzött kiállításon is tükröződött. Itt adták át a gemenci művésztelep díját, amelyet ez alkalommal Valaczkai Erzsébet kapott meg. A tábor résztvevői: Ambrus Lajos, Bene János, Duschanek János, Gyalai Béla, Kalas András, Kovács Tibor, Magyar Ferenc, Meszlényi Attila, Mráz János, Nemes István, Rádóczy Gyarmathy Gábor, Seres József, Szappan László, Szurcsik János, Valaczkai Erzsébet.

V.E.

A „Hany szerelmese”

Dr. Studinka László tiszteletére állítottak emléket augusztus 6-án Mosonszentmiklóson. A „Hany szerelmese” életútját és érdemeit Varga László polgármester és Markó László, a Rábcamenti Vadásztársaság vezetője méltatta, majd leleplezték közösen az emlékművet. Studinka László gyerekkorától minden szünidejét Mosonszentmiklóson töltötte, innen járt a Hanyba madarászni, majd később vadászni. Életét a vadgazdálkodásnak szentelte, nagy érdemei vannak a többi között a külföldi bérvadásztatás elindításában és az 1971-es budapesti Vadászati Világkiállítás megszervezésében is.

P.J.

Hatvan év, puszkavégen

Megalakulásuk hatvanéves évfordulóját ünnepelték a nyírbátori vadásztársaság tagjai az év talán legmelegebb napján, július 30-ikán. Dr. Móra István, a megyei vadászkamara elnöke méltatta a kudarcokban és sikerekben gazdag megtett utat, majd leleplezte a társaság őzbakfejet ábrázoló tűzzománc tábláját, Makrai Zsuzsanna művésznő alkotását, amely a jubileumát ülő Báthory István Vadásztársaság emblémája lett. A kalandokban bővelkedő hat évtized történetét erre az alkalomra könyvben örökítették meg, méltó emléket állítva az elődeiknek, akik közül többen sajnos nem érhatték meg az ünnepséget. A meghívott vendégek és a vadásztársaság minden tagja névre szóló emléklapot és egy-egy könyvet kapott. Balla Jánosné, Nyírbátor városának polgármestere arról beszélt, hogy milyen nagy jelentősége van a vadásztársaságnak városuk kulturális életében és a térség más civil szervezetei között az elsők között említhető az a pezsgő, jól szervezett közösségi élet, amely a Báthory István Vadásztársaság vezetőségét és tagságát jellemzi. Az egész napos családi program a koronglövész versennyel kezdődött és a vadászházban közösen elköltött ebéddel folytatódott. Igazi meglepetést hozott és nagy sikert aratott a társaság új emblémájával díszített hatalmas torta. Az embert próbáló hőségnek fittyet hányva, kiváló hangulatú rendezvény részei lehetett mindenki, aki ott volt.

H.Zs.

Képzőművészeti alkotótábor Somogy megyében

A csodálatos zselici környezetben egy hetet töltöttek el a Somogyi Erdészeti Rt. meghívására a vörösalmai vadászházban a természet és a vadvilág festői. A programokat Vincze Angéla festőművész szakmai előadása színesítette. Az alkotótábor végén rögtönzött kiállítást Barkóczi István vezérigazgató és Buzgó József vadászati osztályvezető is megtekintette. A festőtábor résztvevői Szamosközi Antal, Vincze Angéla, dr. Ignác Magdolna, Dedinszky Márta, dr. Kun Edit, Marics Attila, Fucskár József, Szűcs Tibor, Jagicza Beáta, Frank Tamás, Mislai Sándorné, Iván István voltak. A résztvevők a jövő évi művésztáborba is meghívást kaptak.

I.M.

Még bölcsebb hasznosítás?

Hú de k... nehéz magyarnak lenni! - fakadt ki vadászczimborám, akit szerencsés sorsa azzal ajándékozott meg, hogy valóra válthatta gyerekkora dédelgetett vágyalmát és kijuthatott vadászni a fekete föld-részre. Na, amikor hazaérkezett, akkor következett a „ne mulass” - kiderült, hogy mindenféle szabályos engedélye ellenére nem hozhatja be az általa összespórolt pénzen vásárolt zsákmányának örökbecsű tárgyi emlékeit, ami a világ minden táján, de főként az EU-ban elfogadott, természetes és kézenfekvő.

Annak ellenére, hogy az Alkotmány minden magyar állampolgár számára - elvileg - garantálja a magántulajdonhoz fűződő jogot, ez speciálisan a külföldön vadászókra nem vonatkozik. A szerencsés, de megtérve mégis pórul járt vadász hiába vette meg, fizette ki a nemzetközi szervezetek által jóváhagyott, szigorú szakmai szempontok alapján megállapított, évente elejthető mennyiségből az éppen eladósorba került és rájutó példányt, hazánk "sötétzöld" bürokratái védelmi okokból nem engedik idegenből hazamenteni. Pedig a döntnökök még az elejtési helyek ezer kilométeres közelében sem jártak életükben soha, se fizikailag, se jogalkalmazásilag. Tehát: kifizetett valaki, valamit, valahol, de az övé jusz sem lehet, mert a repülőtéren úgy "leállamosítják", mint egykor a fordulat éve után a szatócsboltot. Ráadásul már kárpótlási jegy sem jár az államosítva elkobzott értékekért, mert a jogtalan államosításokhoz nálunk, itt a földhöz ragadozó „közép-vadkeleten” - ahogy történelmi leckéinkből régen megtanultuk - a jogtalan államosítások kárainak későbbi pótlásához minimum egy alapos rendszerváltás szükségeltetik. Persze - mint mindenben Magyarországon - ebben is nyitva hagytak egy kiskaput arra, hogy mégis miképp tarthassuk otthon a megszeretett trófeáinkat. Csinálják is egyre többen ezt a teljesen értelmetlen és agyament „játékot”.

De mi is ennek a korántsem olcsó játéknak a lényege? Az „államosított” - vagyis a hivatalosan „meglovastott” - trófeák papíron és térítésmentesen valamelyik múzeum tulajdonába kerülnek ... és a már réges-régen tökéletesen agyonlőtt, de ettől teljesen függetlenül abszolút szigorúan védett állat földi maradványát - a saját lakásában minden térítés nélkül - még éberem őrizgetheti is a teljesen kitömött madárnak nézett valódi tulajdonos. A múzeumokban ugyanis sem pénz, sem hely, sem pedig állagmegóvó preparátori kapacitás és drága vegyszer, azaz semmi sincsen, ráadásul úgy kell nekik a trófea, mint púp a hátukra.

De mi történik, ha netán betörnek a lakásába - és miért ne törnének?! - Ilyenkor kétszeresen is cifrává válik a helyzet, mert egyrészt anyagi felelősséggel tartozik a múzeum felé, ugyanakkor nem lehet károsult, mivel a biztosítók csak az igazolt, jogos tulajdonosnak fizethetnek kártérítést.

Tovább gondolva a helyzetet: az „önkéntes adományozó” ugyan felrakhatja vadász-szobája falára a múzeumi segédlettel kiügyeskedett trófeákat és akár élete végéig is nézegetheti egyre jobban könnybe lábadó szemmel ... de utána azonnal elviszik valahová. No,

nem csak az elhunyt vadászt, hanem a trófeáit is, mert-hogy ezek az államosított értékek nem örökölhetők, nem tartoznak a család vagyontárgyai közé.

Apropó vagyon. Ha az illető úr túl sokat vadászgat, ritkán van otthon, elképzelhető, hogy az asszony mással kezdi kapáltatni a háztájit. Előbb utóbb bedobja a törülközőt, majd egy hasonlóan laza mozdulattal a válópert is. Adáz vagyoni vita szokta kísérni az ilyesmit, és az értékes trófeákra költött pénz - ha a családjogi törvénnyel szigorúan védett, és ettől megvadult, anyatigrisnek látszó nőténye számlákkal igazolni tudja a vadászati kiadásokat - a trófeák rögvést elosztandó „közös szerzeményként” szerepelnek a további marakodásban.

Vajon miért nem akad kies vidékünkön egyetlen emberszabású jogtudor, aki ebben az észbontó dzsungelben végre igazán EU-kompatibilis rendet rakna?

Normális országokban a normális törvényalkotók a még élő, de veszélyeztetett állat-, és növényfajok védelmére, s a védelemre nem szoruló fajok ésszerű vadászására alkotnak jogszabályokat - ezt nevezik ma divatos kifejezéssel „bölcshasznosításnak”. Nem annyira normális helyeken a már legálisan agyonlőtt egyedek „védelmére” mozgatnak meg eget-földet. Vajon ezt „még bölcsebb hasznosításnak” kéne nevezni?

Szezám, nyílj meg!

Böngésztem a külön bejáratú vadász kamarám nyitvatartási idejét, vajon mikor szakítanak rám időt és mikor hajlandóak „félként” fogadni? Mert a táblára ez van írva, így nem tagi jogon zavarkodom, már „fél” vagyok, vagy annak néznek, amolyan „félemlernek”. (A „fogadás” szóból persze ne valami „állófogadásra” tessék gondolni.) Nos, a tájékoztató szerint egy héten akár háromszor is mehetek fél kilenctől délig, kétszer pedig délután fél egytől négyig. Csakhogy... a bökkendő az, hogy én valójában a kenyérkereső munkaidőm után vagyok a kamara rendes tagja, addig egészen más szférákban küszködöm a pusztá megélhetésemért. Viszont az így megkérésített szerény javaimból fedezem a tagdíjamat. Tehát speciálisan a javasolt időpontok számomra egyáltalán nem mondhatók optimálisnak, de sajnos még középszerűen jónak sem. Kalaplevéve, udvarias kopogás után rákérdezhetek? Ad absurdum, teljesen elképzelhetetlen volna nálunk egy olyan megoldás, hogy a szorgos munkahétnek legalább egyetlen egy napján, a munkaidőn kívül is tudnának rám valami kis hulladék időt szakajtani?

HoZso

A viselkedés nem véletlenszerű

A szarvasnász ősidők óta a természetes kiválasztódás egyik közismert iskolapéldája, mert a fajfenntartásban mindig csak a legerősebb, legrátermettebb bikák vehetnek részt. A tehénhez jutást adózó csatározások, elkeseredett csörték előzik meg és a győztesé a leendő apaság joga. Egykoron a háziállatok tenyésztésében az ember sem tett másként, mert mindig is arra törekedett, hogy a következő generáció érdekében lehetőleg a legjobb, a legjobbal párosítsa.

A szarvasok esetében azonban - legálábbis vadász szemmel - mindez jóval árnyaltabb. A tarvad - tehének, ünők, borjak és a fiatal bikák - külön csapatokban, összeállt anyacsaládokban élnek együtt az év nagyobb részében. A csapatokat a vezértehen vezeti, viselkedése dönt mindenben, a ki- és beváltásról, a táplálékszerző területekről, a nappali pihenőhelyekre vonulásról, a veszélyek elkerüléséről, azaz a túlélés stratégiáiról és taktikáiról. A vezértehen általában tapasztalt, borjas tehén, amelyet a többiek választanak, elismernek és szinte vakon követnek. A rangsorban lejjebb állók alárendelt szerepe még a kevésbé gyakorlott

megfigyelő számára is igen hamar szembetűnő. Természetesen mindez csak akkor figyelhető meg és vehető észre, ha valaki a kiváló szarvascsapat láttán, nem rögvést a céltávcső szálkeresztjét kezd táncoltatni valamelyik kívánatos lapockán, hanem meszelátójának a segítségével igyekszik minél többet megtudni a szarvasok életéről, viselkedéséről.

Jön már a bika

A bikák az év nagyobb részét úgynevezett bika-, vagy más néven legénycsapatokban töltik. A megszokott rend úgy Szent István nap körül, amikor normális esetben alaposan megváltozik az időjárás, kezd csak felbomlani. Várakozásteljes izgalom kezd úrrá lenni rajtuk. Éjszakánként már óvatosan meg-megszólalnak a bikák. Csak jóval ezután kezdődik el lassan, fokozatosan (az utóbbi időkben meglehetősen rapszodikusán induló) „előbőgés”. Rosszabb, ha szárazság van, nagy a meleg, jobban azonban, ha szeptember elején lehül a levegő és esősre, borongósra fordul. A korosabb, tapasztalt bikák igyekeznek időben minél több tehenet megszerezni és a bőgés egész ideje alatt végig féltékenyen birtokolni. A bika ilyenkor

nem eszik, dőhérégi tartalmait emészti fel, olyannyira, hogy a bőgés végére akár egy ember súlyának mennyiségét is elveszítheti. A bőgési viselkedést - bonyolult hormonális folyamatokat követően - a tehének rígyetése (folyatása) indítja be és tartja fenn mindvégig, vagyis elsődleges a szaghatás. Az utóbbi években több helyütt panaszkodtak az úgynevezett csendes bőgésekre, amelynek rendszerint az oka az, hogy - minden ellenkező híreszteléssel szemben - az adott helyen kevés a tehén. A bikával egy-két tarvad lézeng, helyüket nem tartják. Hiányzik a szinte érezhető, kitapintható feszültség a levegőben, ami akkor uralkodó igazán, ha a beállt bika akár 7-10 tehénből álló háremet is birtokol. Maga a bőgés ugyanis már csak a jelenlétet, a tehének feletti rendelkezés jogát hirdeti az erdő lakóinak. A bőgés időszaka rendszerint addig tart, amíg a tehének eredményesen be nem űződtek. Különösen az ünöknél fordul elő a későbbi űzekedés, vagy visszafolyatás. Ezért az úgynevezett utóbőgés időszaka elhúzódhat akár október közepéig, vagy azon túl is. Éppen a természetes kiválasztás okán nem könnyű a bikának a trónkövetelőktől megőrizni féltékenyen őrzött teheneit,

hiszen a fiatalabb korosztályt sem hagyja nyugodni az áhított lehetőség. Az úgynevezett kajtár-, kontár vagy mellékbikák éberben lesik, s alig várják azt a pillanatot, mikor a hárem-pasa figyelme lankad és ezalatt esély adódhat egy-egy lopott „pásztorórára”. A bögőhely koronás nagyurát a német vadásznyelv „platz-hirschmelk” -, mi pedig jobb szó híján csapatbikának mondjuk. A csapatbika számtalan jellel, viselkedéssel hozza tudomására a fajtársaknak, hogy ki az úr a ház-nál. A bögés hangerejéből, öblösségéből, intenzitásából lehet következtetni gazdjára, sőt olykor még annak kválitásaira is. Persze szabályt erősítő kivételek mindig vannak, ezért csupán a hang önmagában soha nem nyújthat elegendő tájékoztatást.

Egymásnak feszülve

A fajtársak közötti rivalizálásban, küzdelemben az attakot egy sor más úgynevezett imponáló viselkedés előzi meg. Ilyen például a fenyegető magatartás, az agancsok - a fegyverek - szinte szertartásszerű bemutatása, a düh, a félelemkeltés kifejezése, amikor a bika a kisebb fákat, cserjéket, bokrokat az agancsával veri. Általánosságban bizvást állítható, hogy az agancs nagyságának a látványa növeli a bika tekintélyét. Sokszor megfigyelhetjük, hogy a bika az agancsverés során „villára veszi” a leszaggatott növényzetet, és ezzel igyekszik megnövelni az agancs tömegének látványát. A fogíny felhúzásával, az orrkagylók tekergetésével groteszk „grimaszokat” vág, hogy félelmetesebb legyen. A fiatalabb bikák elriasztására sokszor elegendő egy-egy fenyegető bögés, nekiiramodás. A hasonló test- és agancsméretű trónkövetelő esetén már keményebb a figyelmeztetés. A harcra hívó, a „kihívó” bögő hangra adott hasonló, félelmet cseppet sem tükröző válasz után a tényleges összecsapás, az ádáz küzdelem ritkán marad el. A tarvad népség tisztos távolságra húzódása után, a két bajvívó rendszerint az úgynevezett „párhuzamos meneteléssel” halad egymás mellett, és igyekeznek minél imponálóbb, félelmetesebb megjelenést bemutatni egymásnak és az élénk érdeklődést mutató „nézőközönségnek”. Ezután - mintegy adott jelre - villámgyorsan szembefordulnak egymással és összecsapnak. Igyekeznek egymásba akasz-

tott agancsaikkal egymást eltolni. Messze hangzóan csattognak az agancsszárak, recseg a csont, repül a fű, száll a por, s szemük csaknem kifordul az erőlködéstől. És ami a legérdekesebb és a maga nemében igazán egyedülálló jelenség: a csék verekedéskor izgalmi állapotban meredezik, verdesi a hügy- és spermafoltos hasalját. Több viselkedéskutató is leírja, hogy a szarvasbikák verekedése csupán egy rituális jellegű összecsapás, nem pedig vérengző bajvívás. Azaz - szerintük - csupán egyfajta harci játék, testi erőpróba. Nos, ezt az állítást simán megcáfolja az a tapasztalati tény, hogy a heves összecsapásoknak számos halálos áldozata van. Úgynevezett szűrt bikát bögés végén szinte minden nagyvadas területen találunk a vadászok. A hiedelmekkel ellentétben a bika a legtöbb esetben nem a korona-, hanem a szemágával döfi le ellenfelét, sokszor még a rendellenes, úgynevezett „gyilkos” agancsalakulásúak is. Villámgyors kifordulással nyaktájékon, vagy éppen lapockán döfi a bika az ellenfelét. Nem ritka az sem, hogy a szemág a homlokcsontba, vagy a koponya más részébe mélyül, és sok esetben esetleg bele is törik. Szinte hihetetlen életerőt bizonyít, hogy több esetben lóttek már olyan folyamatosan bögő csapatbikát, amelynek homlokcsontjában napok

óta mélyen benne volt egy előző vetélytárs letörött szemága.

Miért éppen a nászéjszakán?

A vadászat ellenzői közül sokan nem értik, hogy miért éppen a nászidőszakkal, a bögéssel kezdődik a szarvas vadászidénye? Miért éppen ezek a vadászok sokat emlegetett ünnepnapjai? Milyen embertelen és barbár cselekedet a szerelmeskedők megzavarása?

Ezek az elképzelések nélkülözik a szarvas egyéni és társas viselkedésmertetének még a minimumát is. A hagyományok tiszteletén kívül ugyanis, ennek számos - őseink vadász bölcseségén és évszázados tapasztalatain nyugvó - vadgazdálkodási indoka van. A hosszú évszázadok során alaposan megtanultuk, hogy a csapatbika elejtésével teszünk az állományban a legkisebb kárt. Shakespeare életbölcességét idézve „ha a mór megtette a kötelességét, akkor a mór mehet”. A csapatbikát, az irigvelt poligám és domináns hárempasát előbb-utóbb úgy is leváltja a konkurencia. Ha kötelességét megtette, a korát elérte, napjai megvannak számlálva. Többnyire azonban mégsem az esélyes, de bizonyos fokig rokonvérű mellékbikának áll a zászló, hanem - és ez is a természet csodálatosan bölcs gondoskodásának példája - időben és szinte törvénytörően

megjelenik egy nagyvérű, a nászban meg nem fáradt, idegen vérű keresőbika, és azonnal megvigasztalja a „vígözvegyeket”. A szarvasok „szerelme” soha nem „plátói”, hanem módfelett racionális, mert a tehenek rangsorában is léteznek az „előjogok”, s még a befedezés sorrendjének a biológiai alapfeltételei - a folytatás - is ezek szerint következik be és láthatóan konfliktusmentesen „működik”.

„Szarvasposta”

Távcsővel jól megfigyelhetjük például, hogy miként működik a szarvasoknál a viselkedésmódok alapján az információ átadása. Sokszor a vezértehen - mondjuk - gyanús hangot, vagy éppen szelet „fogott”. A fejét felkapja, szoborrá merevedik, orrlukai kitágulva igyekeznek szelet fogni, és annak rejtélyes „üzenetét” megpróbálja tapasztalatai alapján felismerni és értelmezni. Közben füleit forgatva „lokátorozik”, tükrén a szőrzet felborzolódik, azaz az addiginál jóval „nagyobbat” mutat. Rangor szerint egymás után veszik át a többiek is ezt a testtartást, jellemzően a tükrük szőrzetének a felborzolását. Szinte pillanatok alatt fut végig az információ, majd az ezt követő gesztusszerű jelzőrendszer. Az egész csapat készültségi állapotba kerül, és a vezértehen megugrására a rangsorrendnek megfelelően ugranak meg a vezértehen által kijelölt irányba. Az erősebben láthatóvá tett fartükör ilyenkor egyfajta „lámpás” szerepet tölt be, amelyet a többieknek gondolkodás

nélkül kell követniük, még az éjszaka vaksötétjében is. Emiatt tartják aztán biztosan az irányt, a követési távolságot és soha össze nem ütköznek, egymást nem tiporják meg, nem löknek félre borjút, még a láthatóan pánikszerű meneküléseik közben sem.

A bőgési időszakon kívül is, mind a bika, mind a tarvad csapatokban az egyedi dominancián alapuló szigorú rangsorrend a meghatározó. A csapatból egy-egy csapattárs elejtése után jól megfigyelhető, hogy kisebb-nagyobb zavar támad, és ez addig tart, amíg az új rangsorrend ki nem alakul. Ilyen „zavarodottság” azonban a bőgés alatt nem tapasztalható, a csapatbika „leváltása” természetes, szinte mindennaposnak mondható jelenség. A rangsorrend kialakulása, és ennek során a nyugalom helyreállása

a csapatokban azonban cseppet sem zökkenő- és konfliktusmentes. A világhírű állatviselkedés-kutató Grzymek professzor igen eredeti és találó módon „biciklizésnek” nevezte azt a jelenséget, hogy a rangsor kialakulásában a résztvevők felfelé „hajtanak”, lefelé meg „taposnak”. Azaz a rangsorban feljebb állóknak az alacsonyabb rangúak mindig behódolnak, a lejjebb állókat viszont módszeresen bántalmazzák, megalázzák, és háttérbe szorítják. Vonatkozik ez szinte minden közös cselekvésre, a táplálkozásra, a dagonyázó helyek „komfort” viselkedéseire, a menekülésre, és a napi életritmus más elemeire egyaránt. (Sajnos, még a szarvasféléknél sokkal fejlettebb emlősfajoknál is jól megfigyelhető ez az „állati” jelenség.)
H.

Szarvashívás

A közelmúltban jelent meg magyar fordításban gróf Georg Münster német vadászíró 1921-ben kiadott „Der Hirschruf” című könyve a Zalaerdő Rt. gondozásában. A mű előszavában a szerző a könyv megírását azzal indokolta, hogy a német vadászirodalom mindig is mostohán bánt a gímszarvas bögőkürt segítségével való vadászatának ismertetésével. Számtalan írás jelent meg a szarvas vadásztárról, de monográfiai részletességgel senki sem foglalkozott ezen érdekes vadászati mód elemzésével. A magyar vadászirodalomból is hiányzik egy hasonló mű, bár Nadler, Nemeskéri, Szederjei és Studinka is írt erről az izgalmas és nagy szaktudást igénylő vadászati formáról. Ám oktatási jelleggel ők sem ecsetelték a kürtkezelés fortélyait, előnyeit és nehézségeit. Gróf Münster erre vállalkozott úgy, hogy tapasztalatait érdekes vadásztörténeteinek keretébe foglalta. Az összegyűjtött gyakorlati fogások azonban nem teljesen rendszerezve jelentek meg az érdekesítő vadászkönyvben, hanem több részletből rakhatók egységbe. Talán érdemes a szerző sok évtizedes következtetéseit megszívlelni és vadászként, különösen kísérő vadászként hasznosítani.

A bögőkürt használatára elsősorban olyan vadászterületeken lehet legnagyobb szüksége egy vadásznak, ahol a szarvasok csak sötétben váltanak ki az erdőből, vagy sűrűségekből, azaz csak beállóhelyükön közelíthetők meg megfelelő lővilágnál. A szarvashívásnál, eltérően az őzhívástól, a hím egyedek hangjának utánzásával igyekszünk puska elé „varázsolni”, behívni a kívánt bikát. Magával a hanggal mégis ritkábban érhetjük el, hogy hívásunkra a rigetű bika bejöjjön, vagy az őzbakhoz hasonlóan beugorjon. Főleg a könnyen ingerelhető, nagy verekedő kedvű - mondhatnánk „krakéler” bikák esetén lehetünk csupán a bögés utánzásával eredményesek. Ugyanis az ilyen bikák a legtöbb közelükbe kerülő vetélytársukat megtámadják. Azonban egy-egy ismert, de

mégis óvatos, rejtőzködő életmódú bika becserkészése csak a bögőkürt helyes használatával, a megfelelő hangok alkalmazásával érhető el. Münster szerint egy ilyen akció végrehajtása a kürt mesteri használata, szinte már a szarvashívás művészetének nevezhető.

Mindjárt a kürt kiválasztásánál olvashatjuk, hogy a legmegfelelőbb szarvashívó a tengeri tritoncsiga kagylója, abból is a nagyobb és a könnyebb, azaz a vékony falú a jobb, és ugyanez vonatkozik a marhaszarvból kialakított kürtre is. Az elvékonyított kürt legfőbb előnye, hogy rezonanciája élethűbben adja vissza a szarvasbika hangjának rezgéseit és árnyalatait, mint más eszközök. A gyakorlatban a szerző szerint mégis a szarukürt a használhatóbb, mert a tritonkagyló ághoz ütődése vagy véletlen megkoppintása oly messze hallható hangot ad, amit a szarvas nagyon könnyen felismer, s el is ugrik azonnal a vadász legnagyobb bosszúságára. Egy esetben elég volt Münster jegygyűrűjének koccanása a csigán a bika elugrásához.

Csak egy jó minőségű kürttel bögöhetünk bátran és hangosan, mert ez esetben a hangok nem torzulnak el, és messziről is jól hallhatók. A teli torokból adott hangok a téves szólamokat jobban észrevehetővé teszik. Hegyvidéken, ha a bögő bikával vagy bikákkal egyáltalán kontaktusba akarunk kerülni, akkor legtöbbször messze hallhatóan, erősen kell bögnünk.

Sok vadász állítja, hogy ha a bikák nem bögnek, akkor a vadász ne kísérelje meg a bögéssel a megszólaltatásukhoz. Münster gróf ezt határozottan cáfolja és a bécsi erdőben való vadászatainak leírásával be is bizonyítja, hogy élethű, kitartó, akár órán vagy órákon át való ingerléssel a bikák megszólaltathatók. Jó néhányszor elég volt azonban csak határozottan a csendbe belebögnie, s máris több bika is válaszolt a kihívására. Valamennyi szarvasvadász tudja, hogy ha a bikák hallgatnak, mily tanácstalanná vá-

lik a vadász. S ha bögőkürtünkkel legalább csak helyük elárulására kényszeríthetjük őket, akkor az már fél siker lehet számunkra.

Nagyon fontos a kürt szakszerű és eredményes használatához az a tény, hogy megtanuljunk

felismerni, majd utánozni is, hogy milyen bika bögését halljuk, illetve milyen hangot kívánunk kürtünkön megszólaltatni.

Tapasztalataink alapján rövidesen tudni fogjuk, hogy egy tehenei mellett álló csapatbikát, vagy egy keresőbikát hallunk-e bögni. A „jó fülű” vadász felismeri a bikák egyedi hangját is, és akár évek múlva is emlékezhet arra, hogy ezt a bikát korábban hol is látta, hallotta. A bika hangjából azonban nem következtethetünk egyértelműen agancsának minőségére, legfeljebb azt tudhatjuk, hogy valószínűleg erős, vagy gyenge bikával van dolgunk.

Ha egy csapatbikát akarunk megközelíteni, akkor egy keresőbikát utánozva olyan hangosan kell bögnünk, hogy az a pozíciókat pontosan bemérhesse. Így elkerülhetjük, hogy a féltékeny, teheneit terelő bika akkor támadja meg képzelte riválisát, amikor még mi nem akarjuk. Különösen fontos ez akkor, ha a kritikusnak mondott 50-60 méteres távolságon belülre kerülünk a hármas urához, mert ilyen közelségből már biztos számíthatunk annak dühödte támadására, amivel ellenfelét kívánja elverni tehenei közeléből. Viszont ha a csapatbika nincs tudatában pontos hollétünknek, úgy a bennünket érő, szinte legázoló rohamban nem is juthatunk lövéshez. Ezért Münster gróf azt ajánlja, hogy haladási zajunk fedezésére és helyünk elárulására bögve közelítsük meg a szarvascsapatot, s lőbotunkkal néha „dolgozzunk meg” egy-egy bokrot, mint ahogy azt a bikák is sokszor teszik agancsukkal. A legfontosabb azonban a szélirány folyamatos ellenőrzése. Ehhez Münster mindig egy szivarra gyűjtött, hisz a füst segítségével bármely pillanatban érzékelhette a szélirány változásait. A csapat meg-

közelítésénél igen fontos, hogy a melékbikákat elkerüljük, s azokat sem szagunkkal, sem mozgásunkkal ne ugrasszuk el óvatlanul, mert riasztásuk vagy a csapat számára váratlan, zajos menekülésük magával ragadhatja az egész szarvasrudlit.

Ha a kívánt csapatbikához az előbb említett 50-60 méteres távolságba jutottunk, akkor a háremúr támadását egy erős, kihívó és harcias bőgéssel biztosan kiválthatjuk. Ám az nagyon fontos, hogy ez a támadás jó pozícióban érjen bennünket. Münster gróf néhány kellemetlen tapasztalat után, amikor úgy kellett a rohamozó bika elől a sűrűben elugrania, azt a módszert választotta, hogy megközelítvén a csapatot, egy olyan helyen állt meg, ahol előtte egy kisebb, tisztább, beláthatóbb rész volt. Ugyanis még a legerősebb csapatbika is igyekszik a harc felvétele előtt megszemlélni, felmérni riválisát, s támadásakor egy ilyen tisztáson keresztül igyekszik ellenfeléhez jutni. Általában itt meg is áll, s ha felkészülten várjuk, ekkor könnyen elbírálhatjuk és elejthetjük. Ilyenkor egész rövid távolságra, néha csak 10-15 méterre kell lőni és erre feltétlenül számítanunk kell. Ilyenkor az erős nagyítású távcső szinte megakadályozza a gyors, pontos lövés leadását. Ha kísérő vadászként ingereljük támadásra a bikát, akkor az lövőt állítsuk magunk elé, hogy a biztonságos lövésnél nehogy mi legyünk útban. Az ilyen helyzetben egyedül va-

dászva nem könnyű a kürt puskára való hirtelen cserélése. Maga Münster gróf is úgy tartotta, hogy ha csak a kürtre, a bika behívására koncentrálhatott kísérőként, jobb eredményeket ért el a bikák behívásában, mint amikor egyedül vadászott. Tehát a bőgőkürtöt mesterien használó hivatásos vadász - idehaza a bőgési időben történő vadászatokon amúgy is a kísérővel való vadászat a leggyakoribb -, jelentősen növelheti a kívánt agancsú bika elejtésének valószínűségét, a sikert a vendégvadász számára.

Ha megtanuljuk megkülönböztetni a kereső vagy csapatbika bőgését, akkor a keresőbikának egy csapatbika hangján válaszolhatunk, tudtára adva, hogy nálunk van az, amit ő keres, azaz a tehenek itt vannak mellettünk. Ezzel elérhetjük, hogy a bika felénk közelítsen. Ám, ha keresőbika hangján válaszolunk egy hasonszórú bikának, úgy biztosan nem keltjük fel annak érdeklődését, hiszen ő teheneket keres, s nem egy hasonló sorsú társat.

A tehenek hangjának utánzásával is könnyen lőtávolságra csalhatjuk a keresőbikát, de ennek feltétele, hogy a bika ezt a kürtnél jóval halkabb hangot meg is hallja. De még a csapatától is elhívhatjuk a féltékeny háremurat a bikafülnek oly kívánatos jelzéssel. Sőt az előttünk meginduló csapatbikát is sokszor megállíthatjuk a tehenek „eng” hangjának befogott orral, nyitott szájjal történő utánzásával.

Münster határozottan állítja, hogy a vetélytársához közeledő bikát elhívva, de meglövése vagy megsebezése esetén is azonnal rá kell arra bőgni, mert a bika ilyenkor a hangot, a fájdalmát vagy sérülését valószínűleg ellenfelének tulajdonítja, s még halálos sebesüléssel is megáll, sőt - bár szinte hihetetlen - számtalanszor még vissza is bőg, alkalmat adva a vadásznak az ismétlésre. Evvel azonban másodperceket sem késlekedhetünk, mert néhány pillanat elteltével bőgésünk már hatástalan marad. A kísérőnek erre készülnie kell, és a gróf - történjék a lövés pillanata után bármi - még az összeeső bikára is azonnal rábőgött, oly szokásává rögződött ez a gyakorlat.

Münster gróf a szarvashívás etikájával is foglalkozik könyvében, de ma már egyértelműen megállapíthatjuk, hogy a bőgőkürt használata elsősorban a szakszerű, válogató vadászatot segíti, és nem az elejtendő bikák számát növeli. Egy igazvadász számára pedig nem az elejtett vad száma a fontos, hanem annak elejtési körülményei nyújtják a legtöbbet. Az viszont elvitathatatlan, hogy a bőgőkürttel becserkészett szarvasbika elejtése lett légyen az gyenge vagy kapitális agancsú, minden vadász számára maradandó élményt ad. Érdemes tehát megtanulni e célszerű eszköz használatát és alkalmazni is szeptemberi vadászatainkon.

FEISZT OTTÓ

Tíz év mérlege és tanulságai

Ez a hónap a hazai vadászok szívét jobban megdobogtatja és már hetekkel a szarvasnász kezdete előtt elkezdődtek a találgatások: vajon milyen lesz a bőség, kerül-e terítékre kapitális agancsú bika, milyen a „felrakás”, stb. A kérdésekre egyértelmű választ csak január végén lehet adni. Érdemes azonban felidézni - az elmúlt tíz esztendő lelövési és trófeabírálati eredményei alapján - hogy a mögöttünk lévő évtizedet milyen tapasztalatokkal zárta a magyar vadgazdálkodás.

Már a kilencvenes évek közepétől általánossá vált, hogy a szarvasbikák 70 százalékát külföldi vendégvadászok ejtik el. A bikák kétharmadát a szeptemberi, októberi időszakban hozták terítékre. A bőség, amely elsősorban az időjárás függvénye, gyakran csak szeptember tizedike után indult meg. Az elmúlt tíz esztendő sokszor aszályos nyarainak köszönhetően változó intenzitással kezdődött meg a szarvasbőség. A kis területű vadgazdálkodási egységek esetében (a vízlelőhelyektől függően) vagy feldúsult a szarvasállomány, vagy eltűnt a területről. Számítatlan esetben bebizonyosodott (főleg 2003-ban volt ez jellemző), hogy a kísérő vadász által becsült agancstömeg a trófeabírálat során lényegesen kisebbnek bizonyult - azaz az agancs „többit mutatott”. Csapadékosabb nyarat követően, ha augusztus végén erőteljes lehűlés volt tapasztalható, a bőség előbb kezdődött. A nyári bőséges esőknek köszönhetően a dús vegetáció és a víz helyben marasztalta a szarvaszt.

Az állomány nagyságot tekintve megállapítható, hogy a hazai szarvaslétszám a becslési adatok alapján az ezredforduló óta 82 ezer körül stagnál, de egyes szakemberek véleménye alapján meghaladja a 100 ezer példányt. A 90-es évek elején már volt 100 ezer szarvas az országban, akkor éveken át egyre nagyobb számú lelövést szorgalmazott a vadászati hatóság, s ennek következtében a létszám lassan visszacsúszott a 70 ezer körüli szintre, az elmúlt években azonban ismét növekedésnek indult.

A becsült adatokhoz viszonyított hasznosítási arány a bikáknál 32 százalékra tehető, 1994-ben 7208 trófeát mutatattak be a bíráló bizottságoknál, ez a mennyiség 1998-ra 5815-re csökkent.

A trófeasúlyokat tekintve a 2001. esztendő kiugróan jó évnek számított, hiszen országosan összesen ötven 12 kiló feletti tömegű trófeát mutattak be,

az azt megelőző évi tizenkilencel szemben. Ha az átlagos agancssúlyokra vetünk egy pillantást, megállapítható, hogy az időszak elején a legtöbb elbírált trófea 3 és 4 kiló között volt, 1997-től kezdve azonban már a 4 kilogramm feletti trófeák kerültek túlsúlyba, sőt az ezredfordulóra már az 5-6 kilós tartományba esett a legtöbb bemutatott agancs. Érdekes tendencia, hogy míg 1994-ben csak 51 tíz kiló feletti agancssúlyú bika került lelövésre, addig ez a szám 2002-re 269-re, azaz több mint ötszörösére emelkedett.

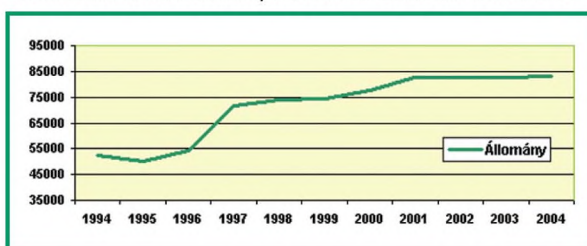
Az érmes arány országos átlagban 29-32 százalék között ingadozik, 1998-ban volt a legtöbb, ekkor az elbírált trófeák 34,03 százaléka kapott érmet. Az érmes bikák százaléka megyei bontásban mindig Zalaiban volt a legnagyobb (45%). Somogy megyében az elmúlt években folyamatosan csökkent az érmesek aránya, tíz éve még 46 százalék felett volt, az elmúlt három esztendőben azonban már a 39 százalékot sem érte el. Éppen ellenkező képet mutat a Baranyában terítékre került kapitális trófeák részesedése, hiszen 1994-ben még csak 30, az elmúlt két esztendőben azonban már 45 százalék felett volt az érmes arány. Ha az érme színét nézzük, akkor 1997-ben találjuk kiugróan kedvezőnek a helyzetet, hiszen az összesből 11 százalékkal részesültek az aranyérmes ponthatárt elérő agancsok - más években ez csak 7 százalék körül mozgott.

Az elmúlt esztendőben folyamatosan nőtt a 2-5 éves korosztályú bikák lelövésének aránya, amely napjainkban

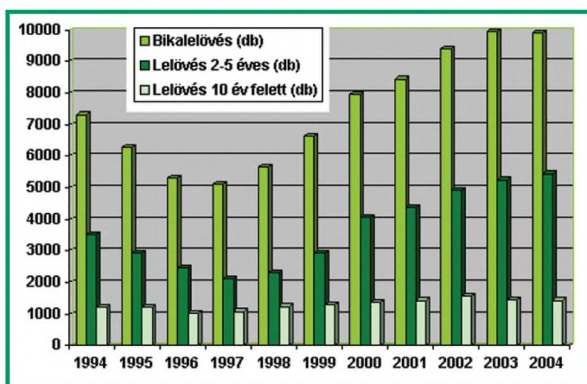
már meghaladja a 50 százalékot, tehát a terítékre került szarvasbikák több mint fele 5 év alatti. Viszont a fiatal bikák nagyobb arányú hasznosítása ellenére nem csökken az érmes arány. Ez azt mutatja, hogy az érmes bikák egyre nagyobb számban a még nem eléjtsre érett korosztályból kerülnek ki.

Ezért érdemes egy pillantást vetni a 10 év feletti bikalelövések arányára. 1995-től 2000-ig még 20 százalék, az ezredfordulót követően azonban már csak 14-16 százalékban kerültek puska végre az évtizedes kort megért bikák.

Gímszarvas állománybecslési adatok 1994-2004

Gímszarvas bika lelövések száma 1994-2004

A tavalyi évben hat kiemelkedő trófeaméretű, 230 nemzetközi bírálati pontszám feletti agancsot bíráltak a bizottságok. A legnagyobb a Zala megyei Bagodon terítékre hozott 253,1 nemzetközi pontot elérő, 14,97 kilogramm trófea tömegű bika volt.

A fenti, talán kissé száraz olvasmánynak tűnő statisztikai áttekintés alapján egyértelműen kirajzolódik néhány tendencia. Továbbra is gond a bikaállomány elifiatalodása, annak ellenére, hogy a közelmúltban már bátrabban „nyúltak hozzá” az alacsonyabb korosztályú egyedekhez is a vadászok. Ha a trófeasúlyok ingadozása a csapadékmennyiség következménye, akkor idén kiugróan magas fajsúlyú agancsokra számíthatunk.

WALLENDUSMS PÉTER

FOTÓK: SOMFALMI ERVIN

Magas hegyek bikái

Az Alpokban, a szirtisasok, zergék és mormoták birodalmában, apró testű, a hazaiakhoz képest jóval gyengébb agancsot viselő szarvasok élnek. Meg is van ennek a logikus magyarázata, hiszen azon a tengerszint feletti magasságon, ahol a tél sokszor októbertől májusig tart, a táplálék mennyisége és energiatartalma kevés. Ráadásul a meredek, sokszor sziklás terepen való járás sokkal több kalória felhasználását igényli, s a növényzet összetétele - magas a táplálékot nem jelentő fenyőfélék aránya - sem ideális a szarvasfélék számára. Az evolúció során ezért alakultak ki a sajátos körülményekhez alkalmazkodott változatok (varietas), amelyek azonban

genetikaiag azonosak a törzsalakkal, az európai gímszarvassal (*Cervus elaphus hyppelaphus*). És itt van az a pont, ahol a vadgazdálkodással módja van az embernek beavatkozni, a maga számára kedvező irányba „terelni” a biológiai folyamatokat. Napjainkban a nyugati régiókban már nincs a szarvasnak természetes ellensége, a medve, a farkas szinte csak évszázados legendákban létezik. A biológiai szelekciót csak az időjárás végzi - ha végzi. Természetes, hogy az etetés mennyiségével és összetételével még ezt a kevés rizikótényezőt is szinte ki lehet küszöbölni - aminek következménye a relatív (a terület természetes eltartóképességét meghaladó) túlszaporodás, amit aztán megint csak emberi beavatkozással kell szabályozni. Na, ne tessék azért a somogyihoz vagy a zalaihoz hasonló százas rudlikra gondolni, a magashegyi szarvasnál a „vadsűrűség” helyett inkább a „vadritkaság” fogalma a jellemző.

Ehelyütt az osztrák Tirol tartományban, Innsbruck felett 1200-2500 méter közötti régióban elhelyezkedő 3200 hektáros vadászterület adatait ismertetjük. A lombos szinttől a gyalogfenyő feletti kopár régióig terjedő növényövek közül értelemszerűen az alsó, lombos erdővel fedett övezet lenne a legalkalmasabb a szarvasok élőhelyeül, mind táplálkozásai,

mind rejtőzködési szempontból. Érdekes módon azonban a vegetációs időszakban a szarvasokat inkább a fenyőövezet középső és felső részén lehet megfigyelni. Ennek elsődleges oka a zavarás. A területen számos jelzett turistaút vezet keresztül, és mivel népszerű kirándulóhely a környék, így szinte folyamatos gyalogos-forgalom zajlik az alsóbb régiókban. Egyre divatosabb a sziklákra is felkerekedő „sportemberek” mountain-bike-os erőlködése a leghetlenebb, meredek hegyi gyalogutakon. Még nagyobb zavarást jelent a májustól szeptemberig tartó legeltetés, s nem minden legelőtag van dróttal körbefogva. A felhajtott marhák kolompzó kíséretében felmászhatnak szinte még a gerincekre is. Jó néhány család ki is költözik az istállóval egybeépített hegyi tanyaházakba, ahol a félig ridegtartású tehének fejésével egészítik ki jövedelmüket.

Gazdálkodás a hegyek között

Ezen a vadászterületen a szarvasállomány mindössze 30-40 példányból áll. Féltve őrzik, s a takarmányozásukra legalább ötször annyit költenek, mint legjobb hazai területeinken. Sokszor több száz kilométerről, terepjáró vontatta utánfutóval szállítanak takarmány- és cukorrépat (!), sárgarépat, dinnyét, lucernaszénát, szemes takar-

Autóban is lehet szenvedni a sikerért

mányt és szilázst, amelyből helyben készítenek silót. Részesen voltam egy ilyen munkának; a két vadór (apa és fia), a fiatalabb várandós(!) felesége, az évi százezer eurós bérlési díjat fizető bérlők és családtagjaik (!) szinte családi ünnepként együtt dolgozva rakodták és taposták a két köbméteres műanyag érlelő és tárolósákokba a felszeccskázva ideszállított kukorica-szilázst, amelyet aztán légmentesen lezárva tárolnak egészen a téli felhasználásig. A szarvasok mozgáskörzete alig 4-5 kilométer, s a jól karbantartott feltáróutak mellett öt etetőhelyet alakítottak ki, amelyekből kettő masszívan megépített, takarmánytárolás nagyetető. Itt tárolják a silót és a szemestakarmányt. A külső tisztásban több fedett vályú, különálló őz-etetőkert (25 centiméteres sűrűségű lécezéssel), fedett szénarács, s az uralkodó szélirányt figyelembe véve telepített, teljes rálátást biztosító, zárt, vadmegfigyelő magaslest építettek. Az etetőhelyeken szarvasra soha nem vadásznak. Korán beköszönt a tél, októberben már megmarad a hó, amely sokszor felhízik akár méteres, kétméteres magasságúra is. Az egyetlen közlekedési eszköz a motoros szán, amely mögé hótépsiben szállítja a vadór a takarmányt, míg hómentes időben az apró Subaru Justy mögött futó utánfutó is elegendő.

Az állomány a lelkiismeretes etetés ellenére (mesterséges "roboráló" anyagokat nem adnak a vadnak) is csak

a börsönyihez hasonlítható. A hármas koronájú bika már jónak számít, jellemzőek a villás, legfeljebb 3 kilogrammos agancssal „büszkélkedő” fiatal és középkorú bikák. Az öt kilós agancsnak már híre megy, a környező szomszédság irigyli a „kapitális” trófeát. Bőgéskor legfeljebb 4-5 bikát lehet hallani, nemegyszer az erdőháttár feletti sziklás platókon zajlik a bőgés. Néhány tehénnél nagyobb csapatot nemigen látni, azt is féltékenyen őrzi a koronás csapatbika.

A vadászat nem egyszerű, a meredek oldalak mászóbot, „bergstock” nélkül sok esetben nem is járhatóak. A hegyoldalakra, élő fenyőkhöz támasztott, vagy arra épített igen magas lesekről sokszor 50-60 fokos szögben kell lövést tenni le- vagy felfelé. Az egyedüli könnyítést a rendkívül jó minőségű, rendszeresen javított feltáróutakon való cserkelés vagy autós megközelítés jelenti, így az elhagyott vad is húzható völgynek, előbb-utóbb járható utat keresztesz a csapa. A kis testű bajor véreb elengedhetetlen társa a hegyivadásznak, de nem ritka a jól idomított kopó vagy tacsókókopó sem, amelyik fegyelmetlenül megy gazdája mellett, akár póráz nélkül is.

Nagyon szigorúan veszik az elejtésre engedélyezett bikák korosztályba sorolását. Egy villás középkorú bika megölése előtt sokszor napokig tanakodnak - így aztán van is ebből a kategóriából bőven...

Itt bőgéskor már természetes a hó

Bírálat a szemközi hegy oldalában

Egy szarvasvadászatban járatlan barátom, akit jósorsa (és jó anyagi helyzete) a bérlők egyikévé tett e területen, többször meghívott, hogy segítsek neki az élő szarvas bírálatban. Egyik évben sikerült vele meglövetnem a régió legnagyobb bikáját, mely 6,35-ös trófeasúlyával szenzációt keltett. Amikor az elesett bikát tüzetesen megnéztük, én - megerősítve korábbi véleményemet - 10-11 évesre becsültem a már hanyatlás jeleit mutató agancsú bikát. Barátom homlokán sötét felhők jelentek meg, hiába győzködtem, hogy normális bíráló erre nem adhat fekete - azaz büntető - pontot, alig tudott örülni a szerencséjének. Az öröm akkor vált felhőtlené, amikor leszállítottuk a bikát a környező területekről összehoztam a „Hirschjägerek” közé, akik óriási ovációval fogadták és több helyi tudor is 13 évesnél idősebbnek saccolta. Megadták a módját az ünneplésnek: barátom kibérelt egy hűtőkamerát a szomszéd faluban, s a bikát fenyőlombra fölgravatolozva tárolta benne két hétig. Minden nap lement a hegyről a bikát gusztyálgatni és örömködni, s valamennyi érdeklődő vadász a vendége volt egy „Waidmannsheil-schluck”-ra a „csodabika” mellett...

A lengyel bika

Vilo villanylámpájával a szemembe világít.-„Fent vagy már?” - „Már egy órája”.- Bőgnek a bikák, hallod? - „Süket vagyok én? Arra ébredtem föl. Meg a pelékre. Hogy mit műveltek egész éjjel... Azt hittem szétrágják a bódét. Ugye megmondtam, hogy mára lesz bőgés” - „Lassan elfogy a kenyere, már illett, hogy elkezdjék!”

Szlovákia észak-keleti csücskében vagyunk, a Keleti Kárpátok azon részén, ahol a hegyekből lerohanó patakok legtöbbször a Laborec folyó medrébe siet, egy vadászlakká átalakított vasúti kocsiban - immár a negyedik napja. Hajlékunk inkább csak alkalmi hálófülke, amolyan esővédő nyoszolya, de az itteni barátok vadászlakjuknak tisztelik. Megértem őket. Nem kevés erőfeszítésükbe került, míg fölhozták ide az ég alá a szlovák-lengyel határ közvetlen közelébe. Padokat, asztalt építettek elé. Berendezték, és most féltve őrzik, dédelgetik, mint saját gyermeküket. A világért meg nem sérteném őket, hogy a bódéről rosszat mondjak. És egyébként a célnak teljesen megfelel. A hálósákban jó meleg van, de a zúzmarás ablak semmi jót nem sejtet. Szeptember tizenkettedike van, Mária Nagyszombat napja. Amint fölkelek, nyomban vacogni kezdek. Hát még, amikor Vilo rám nyitja a hotelszobánk ajtaját, hogy jobban fülügyre vegye a szarvasbőgést! Csodálom barátomat, aki egy gatyában hallgatózik. Olyan gyorsan öltözik, hogy gyorsabban már talán nem is lehet. Úgy bevacogtam, hogy a ruha sem segít. Kimegyek Vilo után, aki még mindig kint igyekszik hangot fogni. A kis réten, melyre a vagon ajtaja nyílik, ugrálással próbálom fölmelegíteni magam. Téljes a sötétség. A napkelteig még két óra van.

Légvonalban két kilométerre lehetünk a határtól. Ott valahol a gerinc alatt, már jó ideje, mély basszussal, álmosan morog egy rangidős bika. Tőle keletre, Ukrajna irányából, egy keresőbika egyre idegesebb böffenéseit hozza a hajnali szellő. Csak idő kérdése, mikor szól rá a határvonal alatt pihenő aggastyán a betolakodóra. Az égen csillag csillag hátán. A bikák szünetet tartanak. Hallgatásuk arra készíti barátomat, hogy befusson a nadrágjáért meg az ingéért, de már jön is vissza. Épp jökor: a határ menti bika újra halkán megszólal.

- „A Lyukas réten van, vagy annak a közelében bőg - világosít fel Vilo. Megkeressük. Bár sötétben képzelenség oda följutni, világítani meg nem szeretnék. Főzünk egy kávét, utána fölsétálunk a szálerdőn!”

Még nem pirkad, amikor elindulunk. Útközben vonuló szarvascsapat zaja hallatszik, ötven-hatan lehetnek, de még semmit nem látni belőlük. Egymást hallgatjuk mozdulatlanul. Közben a távcsőben árnyak képződnek. Lassan kivehetővé válnak a fák törzsei. Másodpercenként tisztul a kép. Lassan beszűri magát a fény a fák közé, már a levelet is meg lehet különböztetni, de a szarvasoknak hűlt helye. Értetlenül bámulunk egymásra. Az alig negyedórás báméskodó hallgatkozás alatt ránk tör a világosság, kitarja előttünk az erdő káprázatos pompáját. Újra a kocsiuton lépkedünk. Friss nyomok után vizslatjuk a talajt, de csak néhány napos szarvascsapat találunk. Jó jel azonban, hogy a csapatban van már bika is. Lassan elérjük a szálerdő felső szélét, ahol a hegyhát hirtelen törésben folytatódik a völgyválasztó gerinc felé. Az igazi hegyek csak itt kezdődnek. Nekivá-

gunk a még meredekebb kaptatónak. Ám alig néhány lépést teszünk csak, amikor rövid, érces szarvasbögés töri meg a hajnali erdő csendjét. Kisvártatva még két hasonló követi. Jobbról érkezik, a gerinc felől. Úgy véljük, az éjszakai, kereső bika lehet.

- „Tavaly egy lőhető, erős, koronás tízes bögött azon a helyen. Négyen is lestük, de nem sikerült puskavégre kapni. Olyan sűrűben tanyázott, ahova nem tudtunk hangtalanul feljutni. Mindig csak akkor láttuk meg, amikor a vezértehen vágóban vitte a csapatot Lengyelországba - kapom a tájékoztatást barátomtól. - „Szívesen megnézném azt a helyet!” - „Egy óra alatt elérhető, ha akarod, menjünk.” Elismerően bólintok, hogy barátom szó nélkül vállalja a hegymászást. Ez alatt a bika kitaratóan bög egyazon hangon, egyazon helyről. Szinte már áhítatossá válik hangja, ahogy egyedüli katonaként száll harcba tüdejével, méltó ellenfelet remélve. Közben a körülöttünk lévő hegyek csúcsait elnyelte a telhetetlen felhők torka. Kitakarítatlan, rendetlen erdőrészen nyomulunk egyre feljebb. Körös-körül széltől kicsavart fák és gyökerek maradványait kerülgetjük. Félúton lehetünk, amikor a bika hirtelen elhallgat. Mikor fölértünk a gerincre, megpillantjuk a túloldalról nyújtózó napot. Lengyel köd mögül szaporázza lépteit az ég felé kitaposott útján. Alattunk az utolsó szlovák völgykatlan rangidős fenyői félkörben felsorakozva nyújtogatják koronájukat a hőmpölygő köd alatt. Csend van mindenhol, egymás szuszogását halljuk csupán. Nem tudjuk mire vélni a hirtelen beállt némaságot. Csupán annak, hogy pelenkás korában van még az idei bögés, de az is lehet, hogy ugyanolyan gyöngye lesz, mint a tavalyi. Kevesebb a szarvas, több a farkas meg a medve. Januárban három, érmes bikán is lakmároztak az ordasok a helyi vadászczimborák nagy bánatára. Hirtelen ág roppan. Akkorát szól az elvárult erdőben, hogy szinte megijedünk. Azonnal a váratlan hang irányába fordulunk. Vilo a gyors mozdulattól megcsúszik a meredek lejtő szélén, de még időben sikerül elkapnia egy nagyobbacska bükk törzsét. Fél szemmel figyelem, nem szorul-e segítségre,

de a másikkal már a hang irányában kutatok. Nem látok semmit. „A fák alá less, ott vannak a lábai! Bika!” - hallom Vilo suttogó hangját, aki szabad szemmel, fél lábbal a szakadék felett is jobban lát, mint én. Mire megtalálom az alig ötven méterre álldogáló szarvas lábait a fák között, már hallom Vilót. - „Mit totyogsz annyit, lőj már, mert elmegy!” Lőnék én, de mire? A lábára? Egy tenyérsnyi hely nem sok, annyit sem látok a testből. Az agancsáról meg legjobb esetben is csak álmodni tudnék. „Lépj jobbra, ide elém”. - hallom újra barátomat, aki szemlátomást idegbajt kap tehetetlenségemtől. Jobb híján majdnem leránt magához. Ez a mozdulata elég ahhoz, hogy a bika is lépjen idegesen kettőt. Végre kitakarózott, de hogy a fején mi van, még mindig nem sejttem. A lapocka mögé csúsztatom a célkeresztet, amely szinte belefúrja magát a bika oldalába. Úgy lőjek bikára, hogy azt sem tudom, mit hord a fején? Ezen tűnődöm, amikor egy mozdulattal meghajol előttem, és agancsával beletúr a száraz avarba. Nyomban látom, hogy egy agastyán áll előttem. Mire visszamelné a fejét, a golyó mély sebet hasít az oldalába. Indulna szegény, de a hirtelen elrugaszkodó hátsó lábak már nincsenek szinkronban az elsővel. Azokat már emelni sem bírja. A nagy test először fejre áll, majd a gerincén landol. - „Na végre! Most már visszahúzhatsz, de előbb helyezd biztonságba a családi ereklyéd!” - szólal meg Vilo immár nem suttogva és nyújtja a puskáját. - „Ezzel vadászott az apám, és ezzel fog a fiam is!” - mire sikerül felsegítenem a szakadék széléről, már dől belőle a szó. - „Meglőtted a környék örökös nyolcas bikáját barátom! Tudod, hányszor nézegettem már a puskatávcsovön keresztül? Négy éve lesem. Jövőre már biztos gyengébb agancsot növesztett volna.” Valahányszor meglőhettem volna, egyik lába mindig Lengyelországban állt. Ilyen messze a határtól még sosem láttam. - „Miért? Milyen messze vagyunk a határtól?” - „Hát, elég messze. Mostanáig Lengyelország fölött lógtam!” - mondja jókedvűen.

ZSIGÁRCSIK GYULA

A hónap műtárgya:

SZARVASGYILOK

A vadászatok során az íj, a nyíl, a vadászlándza, a számszerij és a lőfegyverek mellett fontos szerepet töltött be a vadászkard. A XV. századig a kard és a vadászkard formailag nem különbözött egymástól, utána azonban már egyre inkább megfigyelhető a különbség. A XVI. században az egyenes pengék mellett megjelentek a hajlított pengék is. Pák Dienes 1829-ben megjelent Vadásztudomány c. munkájában bemutatja a szarvaskést (vadásztört), mint a vadász elmaradhatatlan eszközét, s egyben azon kesereg, hogy ma már olyan ember övé is ott díszel a kard, aki még életében sem látott szarvast. Volt idő, amikor csak az viselhetett szarvaskést, aki a vadászat tudományát tisztességgel elsajátította, „szabadítványlevele” is volt, vagyis vadászvizsgával rendelkezett. Szarvastörrel ütötték vadásszá azt, aki az élete első vadját elejtette, s ezt a kardot meg is kapta emlékül, amelyet büszkén viselhetett a vadászatokon. Ezzel a karddal elejthetett még szarvast, vaddisznót, védekezhetett a vadászok, a nagyvad ellen, s később, amikor már a tűz-

fegyverek elterjedtek, ezzel a karddal adhatta meg a kegyelemdőfést a megsebzett állatnak, s nem utolsó sorban ezen nyújtották át a töretet is, az eredményes vadászat jelképét.

A szarvaskések a barokk korban voltak a legdíszesebbek. A markolat szarvasagancsból vagy elefántcsontból, esetleg keleti fák, teknőc-páncél felhasználásával készültek. A tokot (hüvelyt) fekete vagy barna színű bőrből, ezüst vagy aranyozott rézdíszítéssel, domborműves torkolat-, saru- és felkötőpánttal készítették. Némely szarvaskés tokjának hüvelyében egy kisebb kétélű kés is található, mellyel tarakolni lehetett, zsigerelni, nyúzni, csontozni. Baloldalon övön viselték, vagy jobb vállon keresztül vetett panyókán, régies szóhasználattal patyongon.

A vadászkardok ma már csak a vadász-szobák díszei, múzeumi kiállítások reprezentatív darabjai. Elvesztették jelentőségüket, s vadász-késé szelídültek. A Mátra Múzeum gyűjteményében szebbnél szebb darabok találhatóak, ezek közül mutatunk be egyet.

PÁLOSNE NAGY RÓZSA

Mi lesz 2007-ben?

Mármint a vadászatban, a vadászati jog gyakorlásában, kié lesz a vadászati jog, történik-e egyáltalán változás a vadászati jog hasznosításában és gyakorlásában?

MEGANNYI, JELENLEG MEGVÁLASZOLATLAN KÉRDÉS.

Mi most ennek, a vadászok körében rendkívüli mértékben felmerült kérdéscsoportnak csak egyetlen szegletével foglalkozunk.

Mégpedig azzal, hogy 2007-ben, vagy azt megelőzően, 2006. év vége felé lejárnak-e a haszonbérleti szerződések, vagy sem és meddig érvényesek a naptári dátumot tekintve a tízéves vadgazdálkodási üzemtervek és a vadászati törvény (továbbiakban Vtv.) szerint ahhoz kötődő haszonbérleti szerződések.

Okosabbat nem tudunk leírni, csak azokat a mondatokat, mégpedig szó szerint, ami a törvényben olvasható. Hát nézzük:

A Vtv. 18. §. (1) bekezdése: „A vadászati jog haszonbérletére kötött szerződést annak aláírásától számított hatvan napon belül - a vadgazdálkodási üzemtervvel együtt(!) - a haszonbérletnek a vadászati hatósághoz jóváhagyásra be kell nyújtani!”

A haszonbérleti szerződéseket az országban általában 1997. március végén, április elején nyújtották be jóváhagyásra. A jóváhagyások egy-két hónapig elhúzódtak.

A Vtv. 17. §. (3) bekezdése azt mondja, hogy „A vadászati jog haszonbérletére kötött szerződést határozott időre, a vadászterületre vonatkozó vadgazdálkodási üzemterv érvényességének időtartamára kell megkötni.

Ennek megfelelően a szabvány (hatóságilag kiadott minta) haszonbérleti szerződés egyik pontja így szól: „Jelen - a vadászati jog haszonbérletére vonatkozó - szerződést szerződő felek a vadászterületre vonatkozó vadgazdálkodási üzemterv érvényességének időtartamára, tehát 10 éves határozott időre kötik!”

Most következik a nagy csavar:

A Vtv. 18. §. (2) bekezdés: „A vadászati hatóság a szerződés jóváhagyásával egyidejűleg határoz a vadgazdálkodási üzemterv jóváhagyásáról(!), valamint a haszonbérlet jogosultként történő nyilvántartásba vételéről is!”

Csakhogy a tízéves vadgazdálkodási üzemterveket nem a haszonbérleti szerződéssel egyidejűleg, hanem szinte minden megyében, 1999. első negyedévében hagyták jóvá és nem visszamenőleges hatállyal, amire nincs is jogszabályi lehetőség.

Akkor mikortól érvényes és meddig a tízéves időtartam? Hiszen a haszonbérleti szerződés időtartama kötődik a tízéves vadgazdálkodási üzemterv időtartamáig - mondjuk 1999. áprilistól 2009. áprilisáig - és nem fordítva.

A Legfelsőbb Bíróság egy esetben már kimondta, hogy a bérleti szerződés 1997-es hatósági jóváhagyása „törvényesítő” ugyanis az üzemterv jóváhagyásával nem egyidejűleg döntött a haszonbérleti szerződés jóváhagyásáról!”

Dr. B.I.

A MAGYAR VADÁSZOK 100-AS TOP-LISTÁJA

Több mint egy esztendeje dolgozik szerkesztőségünk azon, hogy - a magyar vadászat történetében első alkalommal - összeállítson egy rangsort a legismertebb, tiszteletre méltó, példaképnek tekinthető vadászokról. Több hónapon keresztül tettük lehetővé, hogy Olvasóink jelöltek állítsanak, majd a jelölések alapján elkészítettük a 100-as listát ABC-sorrendben, néhány fontosabb adatot és fotót mellékelünk a szavazás megkönnyítéséhez. (A listából eleve kimaradtak a szerkesztőséghez, illetőleg a Vadászati Kulturális Egyesülethez közel álló személyek nevei.) A rangsor eldöntéséhez két hónapon keresztül gyűjtöttük a szavazatokat, majd az így kialakult lista egyeztetéséhez segítségül hívtuk az Országos Vadgazdálkodási Tanács ad hoc bizottságát. Teljes mértékben tisztában vagyunk azzal, hogy bármennyire is törekedtünk rá, ez a rangsor nem objektív ... különösen azok számára nem, akik egyrészt kimaradtak a listából, másrészt úgy érzik, előkelőbb helyen is végezhetek volna. Természetesen tőlük elnézést kérünk, miközben azt kívánjuk változatlanul hangsúlyozni, hogy a Top-listát azért készítettük, mert büszkék szeretnénk lenni a magyar vadászat kimagasló személyiségeire ... mert vannak!!!

1.	Prof. dr. Bencze Lajos	Sopron	51.	Karikó Róbert	Pacsa
2.	Szidnai László	Budapest	52.	Dr. Jakabházy Miklós	Tata
3.	Feiszt Ottó	Nagykanizsa	53.	Varga Ernő	Zalaegerszeg
4.	Pintér István	Budakeszi	54.	Godó Ferenc	Tiszanáha
5.	Barkóczy István	Kaposfüred	55.	Vaszko Imre	Gyomaendrőd
6.	Pechtol János	Vecsés	56.	Simon Károly	Abádszalók
7.	Jung Jenő	Sellye	57.	Ozvári Zoltán	Kereki
8.	Csonka Tibor	Baja	58.	Asztalos Zoltán	Csongrád
9.	Muray Róbert	Budapest	59.	Baráth Béla	Gúth
10.	Dr. Heltay István	Gödöllő	60.	Id. Galamb Gábor	Lábod
11.	Dr. Buzgó József	Kaposvár	61.	Dabis Gábor	Sárvár
12.	Dr. Csöre Pál	Szódliget	62.	Dr. Rácz Antal	Budakeszi
13.	Rácz Gábor	Budapest	63.	Balsay Miklós	Székesfehérvár
14.	Dr. Végh Endre	Homok	64.	Dr. Zoltán János	Budapest
15.	Prof.dr. Faragó Sándor	Sopron	65.	Wentzely Dénes	Keszthely
16.	Dr. Bod Lajos	Kaposvár	66.	Mesterházi Lajos	Kab-hegy
17.	Kanizsay Gábor	Fonyód	67.	Dr. Alberth Béla	Debrecen
18.	Farkas Dénes	Tengelic	68.	Szente László	Szeged
19.	Zilahi János	Karapancsa	69.	Rottenhoffer Attila	Salgótarján
20.	Kővári Ferenc	Szolnok	70.	Nagy Sándor	Békéscsaba
21.	Hídvégi Béla	Budapest	71.	Bán György	Érd
22.	Dr. Csányi Sándor	Budapest	72.	Köveskúthy György	Budapest
23.	Bartucz Péter	Gúth	73.	Ádám Jenő	Budapest
24.	Prof.dr. Náhlik András	Sopron	74.	Dr. Ignác Magdolna	Budapest
25.	Páll Endre	Kaposvár	75.	Lóki György	Balatonfenyves
26.	Rakk Tamás	Veszprém	76.	Videcz Ferenc	Hidas
27.	Keszthelyi Jenő	Lenti	77.	Dr. Hagymási László	Hódmezővásárhely
28.	Vass Sándor	Szeged	78.	Támba Miklós	Napkor
29.	Árva Károly	Lenes	79.	Pomázi Ágoston	Lulla
30.	Tollner György	Budakeszi	80.	Böhm István	Nagyatád
31.	Id. Fehér József	Hatvan	81.	Dr. Ádámfi Tamás	Budapest
32.	Pétervári Gábor	Baja	82.	Hegyes Zoltán	Csongrád
33.	Tóth Istvánné	Gödöllő	83.	Gömbös Mátyás	Óriszentpéter
34.	Dr. Monostori László	Bóly	84.	Gróf András	Zalabaksa
35.	Bodrogi Gyula	Budapest	85.	Zán József	Lónya
36.	Dr. Tóth Sándor	Budapest	86.	Szabadi István	Szekszárd
37.	Hopp József	Nagykanizsa	87.	Dr. Palkovics György	Budapest
38.	Takács Viktor	Sárvár	88.	Rékasi Csaba	Pacsa
39.	Prof. dr. Nagy Emil	Budapest	89.	Nyúl Bertalan	Baja
40.	Mátyás Ferenc	Csorvás	90.	Bozóki László	Balatonföldvár
41.	Beregszászi György	Budapest	91.	Dr. Rózsa Gábor	Győr
42.	Dr. Pálos Gábor	Budapest	92.	Kiss László	Óhid
43.	Nagy István	Budapest	93.	Nagy Endre	Kelebia
44.	Bánffy György	Budapest	94.	Dr. Berényi Sándor	Somogyzentpál
45.	Homolya László	Szob	95.	Korita Mihály	Püspökhatvan
46.	Dr. Bán István	Budapest	96.	Dr. Nagy Lajos	Debrecen
47.	Varga Ferenc	Debrecen	97.	Dr. Lami András	Szabadkigyós
48.	Dr. Porubszky János	Győr	98.	Dr. Györffy Lajos	Bácsalmás
49.	Szendrei Mihály	Miskolc	99.	Papp István	Gólyaszállás
50.	Id.Jóna Albert	Szelcepuszta	100.	Tóth Csaba	Gyenesdiás

Konkrétumok

A VADÁSZATI RENDELET MÓDOSULÁSAIRÓL

Bevezetőül egyetlen kritikai észrevétel az új, 56/2005. (VI. 25.) FVM rendelet módosításáról: teljesen egyértelműen megállapítható, hogy a vadászat egyre jobban túlszabályozott. Mire a szakma megtanulja az aktuális szabályokat, addigra biztos megjelenik az újabb módosítás, amelynek a legtöbbször az a vége, hogy a szabály megszegése büntetést von maga után, és alig van olyan passzus, ami nem „a vadgazdálkodási szabályok megsértésének minősül”.

A vadászokat közvetlenül érintő változások

– Ha a vadász netán elveszti, vagy megsemmisül a vadászathoz szükséges dokumentuma (pl. a vadászjegye) öt munkanapon belül ezt be kell jelentenie a vadászati hatóságnak.

– A rendelet mostantól kezdődően lehetővé teszi, hogy az úgynevezett „egyéb” apróvadfajokra (róka, pézsmá, nyestkutya, mosómedve, házi görény, nyest, borz, aranysakál, dolmányos varjú, szarka, szajkó) a 0,22-es kiskaliberű, kiscigolyós vadászlőfegyverrel is lehet vadászni. (Eddig csak a vadór használhatott ilyen vadászfegyvert szolgálati célból.)

– Vizes területen és azok védősávjában tilos az ólomsörét használata. A védősávot, amely legfeljebb 100 méter szélességű földterület, a vadászati hatóság jelöli ki. A rendelet mellékletében felsorolt tájvédelmi körzetek (TK) és természetvédelmi területek (TT) csupán a területek neve alapján a következők: a Sárvíz-völgye; a Tiszaalpári rét, a Miklapusztai terület egység Bábászék elnevezésű területe, valamint a Felső-Kiskunsági szikes puszták terület-

egységből a Dömsödi árapasztó; a Péter-tavi Madárrezervátum; a Baláta tó; a Borsodi-Mezőség TK területéből a Montaj-tó; a Kecskeri puszták Dudásfertő nevű része, a szabadkígyósi puszták; a Nagybereki Fehér-víz; a Sárréti TK; a Tiszavasvári Fehér-szik; a Dabasi Turjános; a lesencei Nádasmező; a soltszentimrei Csaba-rét; a Kiskunsági szikes tavak és az Izsáki Kolon-tó; a Fertő tó teljes hazai területe; a Tátai Öreg-tó; a Velencei Madárrezervátum; a Dinnyési Fertő; a Pacsmagi-tavak; a Kis-Balaton területe; a Balaton; Gemenc, valamint Béda-Karapancsa Duna-menti területei és holtágai; az Ócsai TK; a szegedi Fehér-tó, a Tisza labodári és saséri területe, a Csaj-tó, a Baksi nagylegelő és a pusztaszeri Büdösszék-tó; a Kardoskúti Fehér-tó, a Biharugrai- és Begécsi-halastavak, az Ugrai-rét, a Csillaglaposai-legelő és a Sző-rét; a csongrádbokrosi Sós-tó; a Szaporcai Ó-Dráva-meder; a Mártélyi TK; a Rétszilasi-tavak; az Ipoly-völgy; a Felső-Tisza; a Hortobágyi Nemzeti Park területén: Zám, Pentezug és Angyalháza puszták, a Hortobágyi-halastó, a Kiskörei-víztározó északi része (Tiszafü-

di Madárrezervátum), a Kiskörei-víztározó középső része (Poroszlói-medence) és az Egyek-pusztaköcsi mocsarak területéből a Hagymáslapos, a Jusztusmocsár és a Fekete-rét; a Bodrogzug; a Böddi-szék és a Sóséri-puszták. (E felsorolástól függetlenül azért a vadászatra jogosultak olvassák el a teljes listát és érintettségük esetén, a vadászokkal okvetlenül ismertessék.)

– A vadászható madárfajok közül a bőjti réce, a kerceréce, a csörgőréce, a barátréce, a szárcsa, a balkáni gerle, a szarka, a szajkó, a dolmányos varjú, a vetési lúd, a nagylilik, és az erdei szalonka esetében tilos azok elpusztult illetve elejtett származékainak vagy könnyen felismerhető részeinek eladása, eladásra történő szállítása, eladásra történő tartása, valamint eladásra történő felkínálása.

– A félautomata (öntöltő) sörétes vadászlőfegyvert csak tárreduktorral szabad használni. (Ez egy olyan eszköz, amely megakadályozza, hogy a törvény által engedélyezett három löszernél többet helyezzen el a vadász a fegyverében.)

– Változott a mezei nyúl vadászati idenye: szeptember 1-jétől december

31-éig, a fácánkakast október 1-jétől február 28-áig szabad vadászni.

– A vadászatokon csak olyan kutyák használhatók, vehetnek részt, amelyek sikeresen megfeleltek a vadászati alkalmassági vizsgán. Ezt a vadászkiutján elhelyezett megkülönböztető jelzéssel kell bizonyítani. Kivétel a vaddisznó hajtóvadászaton alkalmazható vadászkiuta és a kotoréke. (Hát, akad tennivalója annak a vadásznak, aki a jövőben legálisan akarja a vadászatokon használni.)

Ami a vadászatra jogosultakat érinti

– A rendelet egyértelművé teszi, hogy „Az egyénileg vadászó, meghatározott fajú és számú vad vadászatára jogosító bér vadászati szerződéssel rendelkező személy mellé közvetlen kísérő személyt kell állítani!”

– A vadászati engedéllyel rendelkező külföldi vadász által elejtett vad trófeáját bármelyik vadászati hatóságnál be lehet mutatni. (Eddig csak a kijelölt hat trófeabíró bizottságnál lehetett ezt megtenni.)

– A vízivad fészkelése és vonulása szempontjából nemzetközi jelentőségű és hazai kiemelt jelentőségű vízi élőhelyeken a vadászati hatóság - védett természeti területen és Natura 2000

területeken a természetvédelmi hatóság hozzájárulásával - szabályozza a vízivad vadászatát.

– A mezei nyúl és a fácán hasznosítható (befogás, vadászat) mennyiségét a vadászati hatóság a tárgyév szeptember 30-áig hivatalból felülvizsgálja és ha nagy változás történt a mennyiségben, akkor az éves vadgazdálkodási tervet hivatalból módosítja.

– Külön engedély nélkül az éves vadgazdálkodási tervszámokat csak 10 százalékkal szabad túllőni.

– Az éves vadgazdálkodási tervben szerepeltetni kell az ott megjelenő és vadkárt okozó váltóvadat is.

– A hivatásos vadász alkalmazásának megszűnését a megyei vadászati hatóságnak, a vadász kamarának és a rendőrhatalomnak is jelenteni kell.

– A vadászterületen vadbefogó hálójával kizárólag zárttéri tenyésztésből származó, fácán, továbbá mezei és üregi nyúl, valamint róka, gímszarvas, dóm, muflon, valamint őz fogható be.

A földtulajdonosi vadászati jogközösségekre vonatkozó rendelkezések

– A földtulajdonosok vadászati közösségének képviselője köteles a földtulajdonosok gyűléseinek iratait legalább öt évig megőrizni.

– Ha a haszonbérleti szerződés időtartama alatt a haszonbérlet jogutód nélkül megszűnik (például egy vadásztársaság) az átmeneti időszakban, ami 30-60 nap lehet, amíg új haszonbérlettel kötnek szerződést, a földtulajdonosok kötelesek a vad élőhelyének védelméről gondoskodni.

– Hatályon kívül helyezték a korábbi rendelet azon paragrafusát (11. §. (3) bekezdése), amely kötelezően előírta, hogy a földtulajdonosok vadászati közösségének képviselője mely esetekben volt köteles(!) a földtulajdonosok gyűlését összehívni. (Nem tartom a legjobb döntésnek ezt a hatályon kívül helyezési tételt.)

Kötelező olvasmány!

Akad még néhány rendelkezés, amelyek csak az érintetteknek igazán lényeges szabály. Sajnálom, hogy nem került megfogalmazásra a trófea minősítésénél a szakszerűtlenség fogalma, csak a korosztályi viszonyokat kell figyelembe venni ... de nem sorolom tovább. Akit érdekel, a teljes rendelet megtalálja a www.vadaszlap.hu honlapunkon is ... mint minden rendelet, ez is „kötelező olvasmány”.

DR. BALÁZS ISTVÁN

Próbáljuk ki!

A nemrég hatályba lépett 56/2005. (VI.25.) FVM rendelet szerint hazánkban a mezei nyúl vadászati idenye szeptember 1-jétől december 31-éig tart.

A jogszabályalkotók - vadbiológiai kutatásokra alapozva - elsősorban gazdaságossági célból tartották indokoltnak a korábbi, október 1-jei idenykezdet előbbre hozását.

A szakemberek szerint a mezei nyúl állományában a legnagyobb fokú elhullással a szeptember-októberi időszakban kell számolni. A nyár derekán megkezdődő betakarítás következtében néhány nap alatt jelentős nagyságú területrészekén lép fel búvóhely- és táplálékhiány, ami egyértelműen rontja az állomány túlélési esélyeit. A nyulak kénytelenek a megmaradt kultúrákban - legtöbbször

a táplálékot nem nyújtó kukoricaföldeken - összezsúfolódnak. A maradék, sűrűbben látogatott táblákon megnő a fertőzésveszély, és nyár végén a fiatal állatokon járványszerűen fellépő bélgyulladás következtében a mortalitás fokozódik. Egyes, pesszimista vélemények a szaporulat túlélését októberig mindössze 30 százalékra teszik. A vadbiológusok állítása szerint a szeptemberben levadászható mennyi-

FOTÓ: KOVÁCS ATTILA

ség hasznosításával csökkenne az elhullásból adódó veszteség. Szerintük a korai hasznosítás maximumára kellene törekedni, hogy a természetes téli elhullás ne növekedjen tovább. Az időmódosítás lehetőséget teremt arra, hogy az állománynak az a része is hasznosíthatóvá váljon, amely nagy valószínűséggel a hirtelen fellépő élőhelyi változásokat nem tudná túlélni.

A lehetőség tehát adott!

Más kérdés, hogy a vadászatra jogosultak fognak-e élni majd ezzel? A gyakorlat oldaláról nézve ugyanis elég körülményes a szeptemberi hasznosítás. Még jelentős a területek növényborítottsága, a kukoricában nem lehet nyúlra vadászni, a gazdálkodók szinte egész nap a területen tartózkodnak... és a hagyományainknak, szokásainknak is ellentmondanak a szeptemberi nyúlhajtások. Aztán semmiféle garancia sincs arra nézve, hogy a szeptemberben terítékre hozott nyulak közül kerüljenek ki a később elhulló egyedek, és vadászati szempontból is elgondolkodtató a még szinte öklömnyi nyúlfiak elejtése.

Minden nyulas-terület vadgazdája tudja, hogy veszélyes lehet a vemhes és szoptató anyák kilövése is, hiszen mezei nyúlra nem lehet ivar és kor szerint szelektálva vadászni. Az őszi hajtások miatt nő a terület zavarása, ez pedig negatív hatással lehet a későbbi terítékek nagyságára is. Ki kell számolni, hogy az ebből adódó bevételkiesést egyértelműen kompenzálhatja-e a szeptemberben lőtt mennyiség.

De ne vessük el a főhatóság által is támogatott kutatói javaslatot, ha nem is a vadászterület egészén, egy-egy részén érdemes lenne kipróbálni és elvégezni a vizsgálatokat, a gazdasági számításokat.

Ahhoz, hogy a mezei nyúl gazdálkodás eredményességét növeljük, elengedhetetlenül fontos a jól elvégzett állománybecslés. A téli/tavaszi állománybecslés nem ad biztos támpontot ahhoz, hogy a lelövések számát kalkulálni lehessen, hiszen a vadászati idény kezdetéig rengeteg tényező befolyásolhatja a levadászható állomány nagyságát. Az idény kezdete előtt így ismételtelen meg kellene győződni a területen élő állomány nagyságáról, annak eloszlásáról, az éves szaporulat mennyiségéről és lehetőség szerint az állomány korösszetételéről, bár a takarás miatt az őszi becslés nem egyszerű. Dr. Heltay Miklósnak, a Szent István Egyetem vadbiológiai és vadgazdálkodás tanszék munkatársának véleménye szerint, ha a vadgazdálkodási egység teljes területén a mezei nyúl sűrűsége az őszi becslésnél nem éri el a 0,4 egyed/hektárt, akkor a decemberi vadászatot engedélyhez kell kötni, vagy meg kell tiltani, hogy ne csökkenjen tovább a törzsállomány.

S ha már a mezei nyúl hasznosításáról elmélkedünk, ne felejtsük el, sokat javítana a helyzeten, ha sokkal többet törödnénk a nyúl-állományainkkal, túlélési esélyeinek megteremtésével... hiszen pontosan tudjuk, hogy a tervszerű vadföldgazdálkodás, a kiegészítő takarmányozás rengeteget segít a nyár végén fellépő időszakos táplálékhiány áthidalásán. Az élőhely-fejlesztés, a változatos szerkezetű gyepek kialakítása, a fás foltok és szegélyek telepítése szintén javíthatja az állomány életben maradásához szükséges feltételeket. Nagyon fontos a szárnyas és szőrmés kártevők - elsősorban a rókák - számának apasztása. Talán előbbutóbb azt is elérjük, hogy a vadászati idények megállapításánál a jogszabályalkotók is felfigyeljenek arra a tényre, hogy a mezei nyúl fialásának időszakában a rókát kivéve a többi, nyúlállományt károsító vadfaj nem vadászható.

W.P.

Segítség a munkanélkülieknek

Unió csatlakozásunknak köszönhetően számos olyan forrás jelent meg, amelyekhez magyar nyelven benyújtott pályázatok útján lehet hozzáférni. A Strukturális Alapokból az AVOP (EU agrárfejlesztési támogatási program) nyújt lehetőségeket a mezőgazdasági ágazatban tevékenykedő szervezetek számára, ám ezek közül csak kevés olyan lehetőség adódik, amelyet a vadgazdálkodást folytatók igényelhetnek. A vadásztársaságok különösen nehéz helyzetben vannak, mert társadalmi szervezetként vannak bejegyezve, s mivel

gazdasági tevékenységet is folytatnak, sok kiírás eleve kizárja a pályázók sorából. Ennek áthidalására olyan lehetőségeket kell keresni, amelyek eredetileg nem a vadgazdálkodást hívatottak támogatni, mégis meg lehet pályázni. A szolnoki Impulzus Egyesület és az abádszalóki Hubertus Vadásztársaság közösen együttműködve nyújtotta be dokumentációját a Humánforrás-fejlesztési Operatív Program 2.3.1. számú „Hátrányos helyzetű emberek alternatív munkaerőpiaci képzése és foglalkoztatása” című pályázati kiírásra. A pályá-

zat keretében 12 munkanélküli, különösen hátrányos helyzetű személy számára nyújtanak 1000 órás mezőgazdasági munkaképzést, amely 300 óra elméletből és 700 óra gyakorlatból áll, valamint kiegészül a vadgazdálkodási tevékenység során felmerülő ismeretanyaggal is. A képzés mellett ezek az emberek 13 hónapon keresztül alkalmazotti munkaviszonyba kerülnek, a Hubertus Vadásztársaság pedig további hat hónapra vállalja a továbbfoglalkoztatásukat apróvadgondozó munkakörben. A dolgozók elsősorban a fácánneveléssel kapcsolatos tevékenységeket végzik. A támogatásból finanszírozzák a célcsoport 13 havi munkabérét, a képzés költségeit, s eszközbeszerzésekre is lehetőség adódik, (munkaruha, kéziszerszámok, egyéb eszközök stb.) A program eredményeként némileg csökkenthető az igen magas munkanélküliséggel sújtott térségben a bizonytalanság, a vadásztársaság pedig olyan plusz munkaerőhöz jut, akik a munkájukhoz szükséges szakmai ismeretekkel rendelkeznek. Remélhetőleg ez a példaértékű kezdeményezés sok vadgazdálkodási egység számára nyújt ötletet a célból, hogy saját helyzetüket, s a környéken élő hátrányos helyzetűek életminőségét is javítani tudják. A projekt sikeres végrehajtása mintául szolgálhat újabb szervezetek, települések, kistérségek számára. A projekt az EU társfinanszírozásával az Európa Terv keretén belül valósul meg.

FARKAS SÁNDOR

LOVAHO

- először, de nem utoljára

A Szentlőrinci Gazdanapok a Dél-Dunántúl legnagyobb mezőgazdasági szakkiállítása és vására. Az augusztus 4-7. között megrendezett esemény szervezői az idei évben tovább bővítették a már hagyományosan gazdag kínálatot. A Paprikafabrik Kft. egy német szervezővel közösen, az uniós partnerség jegyében ötéves megállapodást kötött a lovas, vadász, horgász szakkiállítás és vásár megrendezésére. A „Vásár a vásárban” című szlogen jól tükrözte a Szentlőrinci Gazdanapokhoz újonnan csatlakozó

ágazatok helyzetét. A vadászat, lovaszat, horgászat közel háromszáz négyzetméteren mutatkozott be, szinte önálló kiállításként. Ugyanakkor a gazdák, a rendezők és a látogatók is egyenrangú félként kezelték a három új szakterületet. A tizenkét kiállító, köztük osztrák, német és cseh cégek elsősorban vadászruházatot, lovas felszereléseket kínáltak, de képviselte a vadászat ügyét a Baranya Megyei Vadászkamara, a Vadászati Kulturális Egyesület, a VADÁSZLAP Kft., valamint a Baranya Vadászklubt Együttes is. A rendezők a jövőben még bővebben szeretnék bemutatni a vadászatot, mint szakmát és az egyetemes emberi kultúra részét.

Tennék ezt szakmai fórumokon, az érdekvédelmi szervezetek és a szakértő segítségével.

A. G.

Kevés magyarországi ház lakója mondhatja el, hogy egy mamutfenyő magasodik a háza közelében. Sellyén, a Dráva utcában, Förster Gyula családi házának ablakai az egykori Draskovich-kastélyt körülölelő arborétumra néznek, amely száznál is több különleges fafajt rejt, s amelynek a kaliforniai mamutfenyő az egyik ékessége. Gróf Széchenyi Zsigmond 1927-ben ajándékozta ezt a különleges fát gróf Draskovics Ivánnak, a kastély urának, akit mi, vadászok az ormánsági szarvasok "atyjaként" tisztelünk...

Szemben áll egy mamutfenyő...

Ebben a házban, természetesen, a vadász-szoba is a szarvasokról szól. Turós László, Draskovich Iván szellemi- és szakmai hagyatékának egyik legelkötelezettebb őrzője és képviselője, azt írta az ormánsági szarvasról a baranyai „Millenniumi Almanachban”, hogy annak különlegessége „Mindenekelőtt a nagy súlyban, a rendkívül erős szár-körméretben, és érett korban az a 30 centiméterhez közeli rózsza-körméretben” rejlik. A félévszázadnál is hosszabb időt felölelő, tudatos tenyésztés eredményeképpen létrejött különleges minőség két „összetevője” az erős, nagy szárhosszúságú agancsot fejlesztő, ősjellegű, keleti (kárpáti) típusú szarvas, illetve a sokágú koronát felrakó dárdai tenyészanyag volt. Förtser Gyula falán egy kilences koronájú és egy 132 centiméteres szárhosszú agancs is látható...

Régi ismerősök vagyunk. Förster Gyulánál kevés ismertebb ember él a baranyai Dráva-mentén. Ha pécsi lenne, azt mondanák rá: „Tüke”. Az ormánsági Felsőszentmártonban született, 1967-től 1999-ig a Mecseki Erdészet szolgálatában állt - húsz éven át a szilasi erdészkerületet vezette, ahol annak idején, az Okor és a Feketevíz között, a Draskovich-féle vadaskert 1300 hektárja is elterült - majd sikeres (erdészeti, faipari) vállalkozó lett, 2002 óta pedig az Ormánság fővárosának számító Sellye polgármestere.

„Húszezer” voltos ember. Vibrál, izzik, ráz. Dacból lett polgármester, mert túl sokszor és túl sok - többnyire hivatalos viselő - embertől halotta az elmúlt években, hogy ezt sem lehet, azt sem lehet... Hogy nincs rá jogszabály, hogy nem volt még rá példa, meg egyébként is: miért pont itt és miért éppen mi?

Az Ormánság neve ma egyet jelent a magárahagyottsággal. Drávaszabolcstól Barcsig, a Dráva száz kilométeres hosszán nincs egyetlen olyan üzem, vállalkozás sem, amely száz fónél többet foglalkoztatna! A munkanélküliség 36,8 százalékos. A közel negyvenéves vadász múlt emlékeit őrző dolgozószobában ülünk, trófeák sokaságától körülvéve, témánk a vadászat, ám mégis, visszatérően, a térség gazdasági, infrastrukturális és humán vonatkozású gondjairól esik szó.

- Mi a megoldás? - kérdezem, mert Förster Gyula nem az az ember, aki beéri a gondok felsorolásával.

- Az Ormánság nem a saját hibájából jutott ebbe a helyzetbe. A történelmileg kialakult igazságtalan birtokszerkezet, az egyike, Trianon, a határsáv, az erőszakos tsz-szervezés egymást követő pusztításait szenved-

jük máig. Az Ormánságnak végre kapnia kell! Stratégiai célunk, hogy ez a térség mielőbb önálló költségvetési tételként szerepeljen a kormány költségvetésében. Addig is pályázunk, keressük és űzzük - mint a vadász a vadat - a pénzszerzés lehetőségeit. Az Ormánságot kelet-nyugati irányban átszelő út korszerűsítésére 500-, az állami tulajdonban lévő épületek, köztük a Draskovich-kastély önkormányzati tulajdonba vételére és hasznosítására mintegy 150, a termálvíz hasznosítására 100 millió forintra van szükség. A tervezés mindhárom program esetében folyamatban van...

- Álmodozunk! Milyen lesz, milyen lehet tíz év múlva ez a táj...?
- „Természetközeli"! Igazi kincsünk, tartalékunk a Dráva, az erdő, a vad és az ezernyi más természeti érték. A vízi- és az ökoturizmus, az erdő- és fagazdaság, a va-

dászat, no és persze az ezeket megalapozó és kiszolgáló kis- és közép vállalkozások jelentik a jövőt...

- Ezt a vadász mondja, vagy a polgármester?

- A polgármester-választás után fotókat készítettek rólam a sajtó számára. Vadászruhában álltam a gép elé, hajtókémmel... Azóta is zöldben járok. Meggyőződésem, hogy munkám eredményessége elválaszthatatlan vadász mivoltamtól - vadásznak lenni ugyanis, egybekel mellett ki-

tartást, küzdőképességet jelent - mint, ahogy az is meggyőződésem, hogy a vadászat megítélése is más, jobb lenne, ha másutt és mások is tudatosan és következetesen vállalnák a nyilvánosság előtt, hogy vadászok...

Klára asszony pogácsát hoz és ré-

gi fényképeket. A mecseki állami erdészetek ismert és tekintélyes vadászai - Szántó Sándor, Prucsi Nándor, Lovas Béla, Imhoff István -, szinte kivétel nélkül részesei voltak Förster Gyula vadászéletének, szakmai fejlődésének és mentalitásának alakulásában. Egy kopott, megbarnult őzágancs lekerül a falról: a nagypapa emlékét őrzi. És aztán egy szarvasborjú koponyája is kézről-kézre jár. Az ezrediként elejtett szarvas trófeája! Az elejtés éve: 1987...

- És most. 2005-ben, hány szarvas szerepel az összesített lőjegyzékben...?

- 1267... a nyolcvanas években már-már „iparszerű” volt a létszám-apolás... Négy év alatt ötszáz szarvasot lőttem munkaköri kötelességképpen... Remélem, ilyen kényszerek már nem lesznek. Az állományok mennyiségi szabályozása a vadgazda dolga és felelőssége. De, hogy a szarvas-létszámot, már csak a minőség érdekében is, kézben kell tartani, az biztos. Draskovich Iván ebben a tekintetben is minta és példa...

Természetesen megnézzük a puskákat is. Szép gyűjtemény. Félucatnyi puska után, utolsónak, egy 8x68-as Mannlicher-Schönauer Super kerül elő a fegyverszekrény mélyéről. Egyedi gyártású cső, tok, művészi markolati faragás, arany monogram és arany elsütő billentyűk. Turós László fegyvere volt.

- Élete utolsó munkanapját itt töltötte nálunk, Sellyén, egy kistérségi konferencián. Két perccel a halála előtt még koccintottunk - mondja Förster Gyula. - Ez a puska, mint ha maga Laci lenne. Igényes, komoly, egyedi, aligha megismételhető... Tízezer hidegen kovácsolt csőből 8-10 kap „A” és esetleg egy-kettő „A+” minősítést. Nos, ez a cső „pluszos”...

- És az általa szerzett első vadászélmény...?

- Az valóban felejthetetlen! Elhibáztam vele életem legnagyobb kanját...

BÉKÉS SÁNDOR

Augusztusi számunkban tévesen jelent meg: az egykori szálkai világrekord gímszarvas trófeát nem a Mezőgazdasági Múzeumban, hanem a Természetudományi Múzeumban tekinthetik meg.

A tévedésért elnézést kérünk.

Nógrádi vadásztábor

A Nógrád megyei Nagykeresztúr községhez tartozó Karakópusztán, a Mátra Mgtsz Vadásztársaság vadász-házában idén ötödik alkalommal rendezték meg azt a gyermektábort, amelynek fő célja, hogy az általános iskolás diákokkal megismertessék a vadászatot. Idén 37 fiatal vett részt a sokféle programmal színesített rendezvényen. A gyerekek többek között szakmai előadásokon és kézműves foglalkozásokon vehettek részt, esti vadmegfigyelésre mehettek, egy trófea-bemutató keretében pedig megismerhették az agancsfejlődés folyamatát is. A lelkes táborlakók „cserébe” segítettek behordani a raktárba a téli kiegészítő vadtakarmánynak szánt búzát.

Vadásztábor gyerekeknek Ásotthalmon

FOTÓK: MÁROK TAMÁS

Júliusban, az ásotthalmi Gyarmati Panzióban, két turnusban 35 fiatal vett részt a programokon. Az egyhetes bentlakásos táborban sok gyakorlati foglalkozást szerveztek a kisiskolásoknak. Ezek keretében belekóstolhattak a solymászatba és vadász-íjászatba is. Preparátumok, gereznák, koponyák és trófeák segítségével ismerkedtek a vadászható fajokkal és kézbe vehették a vadászat eszközeit, a távcsövet, a kést, a lámpát, a vadászszéket és volt légpuskás lövészet is. A táborlakók reggel és este nagyokat sétáltak a környéken, és a magaslesekről természetes környezetükben figyelték meg a fácánokat, mezei nyulakat, őzeket. Presszner Sándor megyei vadászati felügyelő szerint a táborozás célja nem alapvetően az, hogy a jövő vadászait neveljék, inkább azt szeretnék elérni, hogy a következő nemzedékek jobban megértsék a vadászat-vadgazdálkodás értelmét, szépségeit.

M. T.

Canada Light
(vízlepergető anyag)

felső: 26.000,-

nadrág: 26.000,-

FA BARM

AXIS Field (20/76) 367.500,-

NASTA korong 15,-

ARMUSA (spanyol) GAMEBORE (angol)
SŐRÉTES LŐSZEREK teljes választéka
Keresse akciós lőszereinket!

KÁTAI-PÁL LÁSZLÓ E. C.
Vadász kis- és nagykereskedés

Üzletek:

5900 Orosháza, Könd u. 44. Tel: 68/411612
5540 Szarvas, Kossuth u. 46. Tel: 66/312288
6721 Szeged, Tisza L.krt. 19. Tel: 62/556880
E-mail: kataivadasz@orosnef.hu

Kátai

Lelövési kvóták Romániában

Mintegy 250 medve és 400 farkas elejtését engedélyezik a hatóságok a 2006-os vadászati idényre Romániában. A keretszámok jóval alacsonyabbak, mint az idei kvóták, mert ebben az évben 342 medve és 555 farkas elejtését engedélyezték. Az új kormány a vadállomány védelmében megrövidítette a vadászati idényt, és betiltotta a tavaszi hajtóvadászatiakat. További nehézségeket jelent a vadászszervezők számára, hogy tavaly decemberben Bukarest az Európai Unió nyomására betiltotta a nemzetközi egyezmények hatálya alá tartozó tróféák - a medve és a farkas - kivételét az országból, eleget téve a veszélyeztetett állatfajok védelmére vonatkozó nemzetközi konvenció vonatkozó előírásainak.

Fotó: SOMFALVI ERVIN

Medvék az Alpokban

A svájci Alpokból körülbelül száz esztendeje eltűnt barnamedvék ismét megjelentek egykori természetes élőhelyükön. A BBC News beszámolója szerint az olasz határ közelében látták meg az első néhány példányt. A svájci Ofenpass nemzeti parkban bukkantak fel a medvék, ahol a vadőrök ürüléket és mancsnyomokat is találtak. Több szemtanú is beszámolt arról, hogy látták a medvéket az erdős területeken. A mackók visszatérése aggodalommal tölti el a nyájakat féltő állattenyésztőket. Svájc egykor a medvék birodalma volt, a fővárost, Bernt is egy medve után nevezték el. A város alapítója vadászaton elejtett egy medvét, és ezt jó jelnek tartva választotta a Bern nevet.

Karantén egy veszett róka miatt

Kézdivásárhely környékén betiltották a vadászatiakat, és ideiglenesen bezárták a helyi állatvásárt is, miután egy veszett rókát fedeztek fel a közeli erdőben. A karantén addig tart majd, míg az erdőfelügyelőség szakemberei meg nem győződnek arról, hogy a veszethez nem terjedt tovább. Az idén ez már a 14. veszett róka, amit az erdélyi Kovászna megyében felfedeztek.

Magyar-szlovák vadásznapi Nagybörzsönyben

Évről évre népszerűbb a nagybörzsönyi vadásznapi, amelyet idén szeptember 10-én rendeznek meg. A hazai vendégek mellett egyre többen érkeznek az Ipoly túloldaláról, Szlovákiából, s ez kiváló alkalmat ad a határokon átívelő vadászbarátságok kialakítására is. A szervezők az idén a tavalyinál is gazdagabb programokkal várják az érkezőket. Lesz Hubertus-mise, szarvasbőgő bemutató, vadászkiállítás, vadászkiállítás, bemutatkoznak a szlovákiai és nagybörzsönyi hagyományörző együttesek és a vadfőző-mesterek, ezen kívül vadászkiállítás, festménykiállítás és számtalan más színes program várja a családosan érkezőket. A rendezvényen több versenyszámban is összemérhetik tudásukat a vállalkozó kedvű vadászok. További információk Homolya Lászlónál, a 06-20/527-8238-as telefonszámon kaphatók.

Dániában betiltották az acélsörétet!

A skandináv országban már ezelőtt tíz évvel korlátozták az ólomsörét használatát. Tavaly azonban hoztak egy rendeletet, amelynek értelmében erdőben az ólomsörét helyett alkalmazott acélsöréttel is szigorúan tilos vadászni. A büntetés akár 10 ezer euró nagyságrendű is lehet, de adott esetben szabadságvesztéssel is sújthatják azokat a vadászokat, akik megszegik ezt az előírást. Ennek oka az volt, hogy az ipar már nem hajlandó Dániától elfogadni a fát feldolgozásra, ugyanis a törzsekbe beágyazódó, acélból készült sörétszemek felbecsülhetetlen károkat okoztak a fűrészüzemek gépsoraiban. Ez egyébként nem egyedülálló eset, hiszen már több nyugat-európai állam is hasonló lépéseket kíván tenni a súlyos gazdasági veszteségek csökkentése érdekében. Az ipari lobbis tehát úgy tűnik, ismét győzelmet aratott a természetvédelem érdekei felett.

Kammer Gusztáv

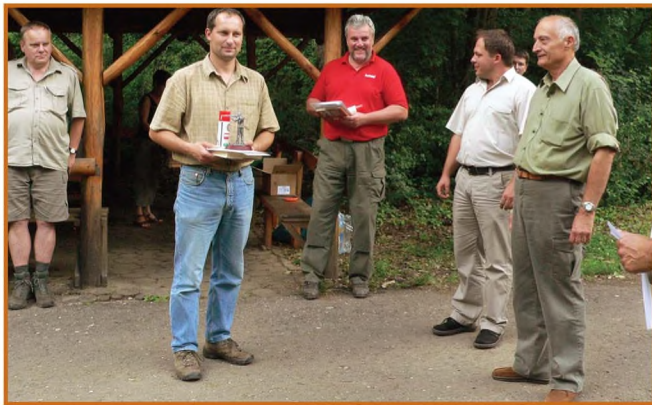
Új fegyverklinika

Sokan vártuk már, hogy legyen ismét fegyverjavító műhely a belvárosi vadászboltok közelében. Serény András, aki a tavaly megszűnt Arany Fácán vadászbolt fegyverjavító műhelyét vezette, július 26-ikán nyitotta meg saját puskaműves vállalkozását, a Rózsa u. 38/ A-ban. A szakszerűen berendezett galériás műhely ünnepélyes megnyitójára barátok, üzletfelek, vadásztársak jöttek el, és mondták el jókívánásaikat.

„Élet az ártéren”

Gemenc Európa legnagyobb összefüggő ártere, amely jelentős természeti értékekkel büszkélkedhet. A Szekszárd-Báránfokon található Gemenci Szabadidő Központban látható "Élet az ártéren" című állandó kiállítás látogatói bepillantást nyerhetnek a vadvizetek, az erdők és az éjszakai, ritkán szem elé kerülő állatok világába. A vitrinekben a ligeterdők jellemző növényei és gerinctelen állatai tekinthetők meg. Rengeteg színes fotó, térképek és grafikák teszik szemléletesé a kiállítást. A galérián berendezett néprajzi tárlat a Gemencen évszázadok alatt kialakult sajátos ártéri gazdálkodást mutatja be. A múzeumban sok, a vadászathoz is szorosan kapcsolódó preparátum és fénykép hozza még közelebb az érdeklődőkhöz a Gemenci vadvilágot. Nyitva tartás: márc. 15-től okt. 31-ig, hétfő kivételével minden nap 9-17 óráig. Telefon: 06-74/511-406

Pest megye legjobb hivatásos vadásza

A galgamácsai lőtéren zajlott az OMVK Fővárosi és Pest megyei területi szervezete által megrendezett meghívásos hivatásos vadászok számára kiírt verseny. A 362 megyei hivatásos vadász közül az elmúlt években 32 fő mutatott érdeklődést arra, hogy tudását összemérje pályatársaival. A meghívás kortól és beosztástól független volt, összesen tizennégyen jelentek meg és neveztek be a megmérettetésre. A dobogós helyezettek között szoros volt a verseny, az első és a második helyezett között a szétlövés döntött. Az első helyet a Pilisi Parkerdő Rt. gödöllői erdészetének hivatásos vadásza, Pittlik Károly szerezte meg, aki az elérhető 120 pontból 81 pontot gyűjtött. A dobogó második fokára a szintén 81 pontos Guzsik Alfréd, az Ipoly Erdő Rt. vadászati főfelügyelője állhatott fel, a „bronzérmes” Ferencz Károly szerezte meg, aki a Pilisi Parkerdő Rt. gödöllői erdészetének területvezető erdésze. A díjakat Rácz Gábor, a Fővárosi és Pest megyei Vadászakamara elnöke és Macsek Lajos, a Pilisi Parkerdő Rt. gödöllői erdészetének vezetője adta át.

Siklósi Kálmán

Vadászüdv

A Magyar VADÁSZLAP szerkesztőségében és egyes vadászboltokban már kapható az a CD, amelyet a Baranya Vadászklub Egyesület „Vadászüdv” címmel nemrégiben készített el. A lemezen - amely harmincnegyven percben foglalja össze a legfontosabb kürtjeleket - két hosszabb hangvételi műsorszám is hallható Fillár István tolmácsolásában. A hanganyagban többek között az általános kürtjelek (ébresztő, üdvözlés, ebédhez, nagy halali), a vadászatot irányító kürtjelek, valamint a területen lévő vadfajoknak szóló tiszteletadás szignáljai mellett hallható a Magyar Vadászhimnusz is.

Új vadászkürtjelek

Kircsi László pécsi zeneszerző a közelmúltban megkomponálta az Országos Magyar Vadászakamara, az Országos Magyar Vadászati Védegylet, a Vadászati Kulturális Egyesület, és a Magyar Véreb Egylet hivatalos kürtszignáljait, ezzel is gazdagítva a magyar vadászati kultúrát. A szerzemények bemutatóira az egyesületek legközelebbi országos rendezvényein kerül majd sor. Akik szeretnék megtanulni a négy vadász szervezet hivatalos kürtszignáljait, forduljanak a Vadászati Kulturális Egyesülethez.

A.G.

HALOTTAINK:

Mély fájdalommal és megrendülten tudatjuk, hogy örökös elnökünk, Árokszállási István, 67 éves korában távozott közülünk. Búcsút vettünk, egyben felidéztek az együtt töltött vadásznapi napokat. Emlékét szívünkben örökre megőrizzük. Gólyahalom Vt., Nagykatina Intézőbizottsága és tagsága

Őszinte és mély fájdalommal búcsúzzunk kedves vadásztársunktól, Kergyó Páltól, Pali bátyánktól, aki 2005. július 16-án, 71 éves korában távozott az örök vadászmezőkre. 1963 óta vadászott, előbb az abonyi, majd 1981-től a Tornaypusztai Postás nagyvadás vadásztársaságnál, ahol titkárként is tevékenykedett. A Senator Club bérkilövő vadásztársaságunknál 2002. október 25-től vadászott fiával együtt. Szeretettel színteljes volt vadásztársainknak, mert mindig jókedvűen, mosolyogva, fáradhatatlanul vett részt azokon. Drága emlékét megőrizzük. Nyugodj békében Pali bátyám. A Senator Club vadásztársaság és a Balázs család

Búcsúzzunk és fájdalommal emlékezünk Imre Mária Valéria vadásztársunkra. A Nógrád megyei Patakon született, 1932. március 7-én. Diósjenőn élt saját kertés házában. Hosszú ideig a Lókos Völgye Vadásztársaság tagja és 1997-től a Diósjenő-Börzsöny Vadásztársaság alapító tagja volt. 2005. Május 28-án távozott az égi vadászmezőre. Hamvasztása utáni, búcsúztatására vadásztársai jelenlétében június 10-én a Diósjenő Római Katolikus templom ravatalozójában került sor. Kívánságára, hamvait egy hét múlva a Három patak nevű, kedvenc vadászterületén szórták szét. Egy igaz, jó érzésű, halk szavú, tiszta ember tulajdonságokkal rendelkező vadásztársunkat veszítettünk el. Emléke örökké bennünk él. Gondolatban továbbra is velünk együtt vadászunk. Diósjenő- Börzsöny Vadásztársaság

Az öreg tekintetes

Nézegetem trófeáimat, s minduntalan visszatér a tekintetem a különleges, 130 centiméteres szárhosszú agancsra. Nem ez a legnagyobb az általam elejtettek közül, de a legemlékezetesebb. Boldogult vadór koromban „munkaköri kötelességből” lőttem 12 kilót fölöző agancsúakat is, melyeket a vendégek abban a boldog hitben vittek magukkal, hogy ők az elejtők... Sok nagy agancs megfordult a kezeim között, de legjobban az igazi őserőt mutató kárpáti bikák kevés ágú fejdíszje állt közel a szívemhez. Remélni se merem, hogy valaha is ilyen fogja díszíteni a vadászfalamat. Mint oly sokszor, most is az áldott vakszerencse egyedüli érdeme volt a nem remélt siker. Erdélyi barátomnál vendégeskedtem október közepén, aki nehezen kijárt bikaengedélyét nem tudta a bögésben trófeára váltani. Korán „lehavazott”, a hold már délután vigyorgott az égbolton, így időben, alkonyat előtt elindultunk a mezők irányába farkast, rókát lesni. A terepjárót az utolsó fenyőcsík takarásában hagytuk, s jó széllel kiballagtunk a jókora nádas végébe, ahol egy reketyefűz takarásában ültünk székeinkre. Sokáig csak az egerek neszezték, amikor valami nagy fekete folt tolult ki a hátra 70-80 méterre lévő nádkiszögellésből. A hirtelen felkapott messzelátó ha-

talmas testű bikát mutatott, tekintélyes, teljes kört formázó abroncsos agancsral. Barátom remegve mondta, hogy még soha nem láttak itt lenni a mezőn bikát, s ha érzek magamban annyi kurázsit, hogy a farkasra szánt 223-assal nyakon merem lőni, enyém a döntés. Volt bennem némi zabszem, talán valami fanyalgás is, de ilyen lehetőségem nem lesz több az életben, megkockáztattam. A három mázsás test alól a kicsi lövedék kirántotta a lábakat, összezuhant, nem mozdult többet. Pár perc múltán boldogan, mégis kicsit keserűen álltam mellette. Mennyire más lett volna ezzel a csodával bögéskor találkozni - akár a barátomnak is. Lehet, hogy Diana kegyéből lesz még másik „életem bikája”, de hogy tizenegy kilós „szakmai selejtet” nem lövök hátralévő életemben, arra - sajnos - nyugodtan garanciát merek vállalni.

SOMFALVI ERVIN

Életem bikái

Úgy hozta a sors és a vadászserencse, hogy életem első szarvasbikája egy öreg, visszarakott, ún. „gombnyársas” példány lett. Október elején, nem a klasszikus sellyei erdő területen, hanem megsárgult kukorica-

táblában találkoztunk, itt is került terítékre. Elég jó kondícióban volt és a „bögőfoltja” alapján részt vett az üzekedésben. A trófea számomra olyan különleges, hogy azóta sem

gondoltam, hogy egy esetleg nagyobb súlyú agancsos elvehetné a képzeletbeli dobogó legfelső fokára állított bika elsőbbségét. Nem a trófea mérete határozza meg az élmény nagyságát, illetve a megszerzése felett érzett örömet. Súlya: 2,30 kg, korát 16-18 évesre becsültük. Azóta csaknem húsz évet öregedett a falon. Külön öröm és szép emlék, hogy kedves kollégáim, barátaim körében ünnepelhettem a jeles eseményt. Az akkori gárdából azóta mindenki máshová került. Bármi is volt az oka az agancs ilyen mértékű visszarakásának, semmiképpen nem illett az értékes genetikai adottságokkal rendelkező sellyei állományba.

Öt évvel később nagyon jó volt a vetésszerkezet a sellyei területen. Erdők közé ékelődött cukorrépaföldek, napraforgó, szója és kukorica voltak a jellemző mezőgazdasági kultúrák. Korán, augusztus közepén kezdődött a bögés, szeptember legelején már „beállt” bikáink voltak. Ezt az ősz vadat egy kicsi erdőcske melletti répafieldön láttam meg először. Nem akartam hinni a szememnek, mert ekkora agancsot még sohasem láttam azelőtt. Attól a naptól fogva nem mentem másik területre és egyfolytában az egy hét múlva érkező vendéggel való elejtését terveztem. Egy kevesek által használt földút vezetett az erdő mellett. A bika kiváltását és az uralkodó szélirányt figyelembe véve, hordozható lest helyeztem el a cukorrépafield szélén lévő, bokrokkal benőtt ároknaál, könnyen megközelíthető helyre, de egyszer sem ültem rá. Messziről figyeltem, nehogy megzavarjam. Néhány tarvaddal volt, jellegzetes, öblös hangját jól meg lehetett ismerni. Elérkezett végre szeptember 9-e, amikor a kicsit nehezen mozgó, idősebb vendég megérkezett. Délután fél négykor indultunk a kinézett vad vélt tartózkodási helye felé. Jó messze hagytuk az autót és minden gond nélkül elfoglaltuk helyünket a magaslesen. Már akkor hallottuk a bikát „mörögni”, nem messze az erdő szélétől. Kis idő múlva tarvadjai kezdtek előszivárogni a répafieldre. Ekkor hallottam meg a földúton közelgő traktor zúgását és a fém pótkocsi pattogását. Nagyon rossz érzésem volt, mert tudtam, hogy ezen az egyetlen úton csak ide jöhet, itt fog elmenni mellettünk.

Egy darabig a szarvastehenek is hegyezték a fülüket, aztán uszgyi, nagy iramban keresztülvágták a répaföldön, a kb. egy kilométerre lévő nagyobb erdőbe. A bika még az erdőben volt, de hallgatott. Aztán, amikor megállt a gép és az emberek hangosan kiabálni kezdtek, ő sem bírta tovább, kiszaladt a répába, de kb. 180-200 méterre megállt és visszazétt. Vendégem a lövésre felkészülve csak erre várt, elengedte a golyót. A lövedék a bika hasa alatt, a túloldalán lévő répaleveleken csattanva landolt, mire az megijedt és visszafelé kezdett futni, egyenesen a magasles irányába. Tőlünk kb. 80 méterre megállt és keresztbe fordult. A második lövés váll-lapon érte, 30 méteres futás után eldőlt. Sokáig tartott, mire a feszültség kiengedett belőlem, helyet adva a felhőtlen vadászörömmek. Nem tudtunk betelni a minden szempontból fantasztikus trófeával. Percekig szótlannul álltunk mellette.

A traktorral a kis erdőfoltban tavaszról itt maradt, kb. másfél köbméter ágfát jöttek elvinni. Éppen most. (Murphy a vadászatban is gyakran jelen van.) Büntetésük az volt, hogy a bikát zsigereletlenül feltettem velük az UAZ platójára. A haragnak persze már szikrája sem volt benem. Az agancs súlya 15,60 kg, nemzetközi pontszáma 247,27, a bika

korát a bírálaton 13 évesre becsülték. Sok év elteltével, sok-sok szarvasbőség-élmény után nem tudom, hogy az öreg gombnyársashoz, vagy a vendég által elejtett nagy bikához lehetne-e könnyebben hasonló emlékeket találni. Én mindenesetre a szívemhez igazán közel érzem mindketőt, és ha szabad ilyen mondani, Ők életem bikái!

JUNG JENŐ

Búcsú a vadásztól

Életem bikájának elejtése számomra azért is marad örökké emlékezetes, mert egybe esett a fájdalmas búcsúzással a vadásztól. Az Achilles-ín szakadás és a nem éppen sikeres műtétek után egyre reménytelenebb idők jöttek. Lelkem mélyén úgy éreztem, hogy az inam mellett valami más is elszakadt. Talán a csodaszép hivatásos vadászati pálya gyönyörű élményekből, sikerekből és kudarcokból, reményekből és csalódásokból font, erősnek hitt fonala is leszakadt ott, az egyházi tölgyes melletti árokban... Az erdészetről a főnökeim kiválóan vizsgáztak emberségből, amikor búcsúzóul egy jó bábolnai bika lelövésének lehetőségével ajándékoztak meg. Szinte el sem akartam hinni,

amikor vadőrtársam közölte a jó hírt. Szeptember 6-án, vasárnap délután fél hatra beszéltek meg a találkozót. A délutáni mise után átöltöztem vadászruhába és pontosan érkeztem a helyszínre. A dűlőúton belopakodtunk a nádas szélén álló magasleshez. A les melletti répaföldön szarvasnyomok látszottak mindeütt, de nagy csend honolt a környéken. Egyszer csak felhangzott egy kereső bika öblös hangja. Már kezdett szürkülni, ezért gyorsan lemásztunk a magaslesről. Előttünk jó százötven méterre ügetett át a fejedelmi vad és beváltott a nyárasba. A nyárfák között poroszkált, megcéloztam a lőbohoz támasztott fegyverrel, kísérőm pedig rábőgött a szarvval. Csak egy pillanatra torpant meg, de ez a pillanat elegendő volt a halálos lövés leadásához. A lövéstől a bika megtántorodott és egy félkört rohant még, majd elvágódott. Oda mentem hozzá és kalapomat levéve, meghatódva álltam felette. Csodáltam gyönyörű páros tizennégyes agancsát, hatalmas, izmos testét. Ahogy a királyi vad homályosodó szemekkel búcsúzott az árnyékvilágtól, az én szemem előtt is csakhamar elmosódott minden.

Búcsúztam én is lehorgasztott fejjel, könnyes szemmel, kiszáradt torokkal és sajtó szívvel. Búcsúztam a vadásztól Nyeszkenyén, a nyárasban, életem bikájának ravatalánál és mélyen belélegezve talán a lelkem mélyéig szívtam be a fonnyadó-hervadó őszi nyárfaerdő fanyar illatát.

BARASSÓ PÉTER

A legkönnyebb
távcső a tökéletes
élvezethez.

Swarovski Optik
EL 8x32 és 10x32

**A hegyen és a sztyeppén,
magaslesen, cserkelésnél:**

A Swarovski EL 32 kereső
távcsővel új lehetőségek
nyílnak a vadászok számára.
Az új, kompakt építési mód-
nak köszönhető csekély súly
a megszokott, igényes
minőségben egyedülálló
kombinációját képezi a
kézhezállóságnak és
a legmagasabb optikai
teljesítménynek.

SWAROVSKI

OPTIK

Swarovski Optik Magyarország
06-30/3312161

Vadszex

Avadon élő állatfajok szexuális élete változatos, párzási viselkedésformáik sokszínűek. Legalább ilyen gazdag azonban az ezt leíró szókincs. A magyar vadsz nyelv szinte minden vadnál különböző, sajátos elnevezéseket használ. A párzást sokszor az azt kísérő jellegzetes hanggal jelöljük.

A gímszarvasnál a „bögés” természetesen a bikák hangadása. Ezt az érdelemgazdag, ezerszínű hangot ezeregyféleképpen írja le nyelvünk. A teljesség igénye nélkül néhány kifejezés: orgonál, nyekereg, megbődül, böffen, mörcög, dünnög. Nem csak a bikára mondjuk, hogy „rigyet”. (Kosztolányi jó tanácsa Karinthynek: „Ne búsulj, inkább rigyess, Frigyes!”), a rigyetó tehén is közismert kifejezés. A tehén „folyat”, a bika pedig „borítja”. Ha a petesejt nem termékenyül meg, a szarvashölgy - legtöbbször fiatal ünő - október végén, november elején újra folytatni kezd, azaz visszazúzekedik, „visszamásít”.

A dámbikák bögését „barcogásnak”, „barcázásnak” vagy „horkolásnak” nevezzük. Ez nem olyan sokszínű, mint a nagyobb családtag bögése, egyszerűen csak a fölfokozott érzelmi állapotot fejezi ki. A gímbika háremet tart, egy-egy népes tehéncsapatot terelget, s próbál megvédeni párzáskor. A dámok szokása merőben más, s bizony jó néhány férfitársnak szimpatikusabb. A lapátosoknak ugyanis nincs háremük. Barcogóhelyet foglalnak, s ott néhány teknőt kaparnak maguknak, azt vizeletükkel megjelölik, majd belefeksznek. Dáméknál a tehének keresik föl a bikák barcogóhelyét, ott kiválasztják a legkívánatosabb bikát, s ahhoz sündörögnek, és vele párzanak.

A vaddisznóknál „bügás” van. Sok vadász nem tudja, honnan az elnevezés. Pedig aki tartott már otthon „cocát”, jól tudja, hogy az ivarzó koca megállapításának legbiztosabb módszere, ha tenyerünkkel megnyomjuk a hátát. Ha kész a párzásra, akkor négy lábát szétvetve, fülét

széjjelcsapva, mozdulatlanul fog állni, mint egy fűrészbak, és közben kéjesen morog, azaz „büg”. Ezt nevezik „lovagló-próbának”. A vaddisznó ritkán hallat ilyen hangot, az elnevezést háziásított rokonáról másolták a vadászok. A disznófélék párzását „görgésnek” is hívjuk.

Hasonló a helyzet a muflonnal. Egyetlen vadjuh fajunk hangadása nem túl változatos. A bárányok bégetnek, a megriadó csapat füttyent, párzását azonban „berregésnek vagy bergésnek” hívjuk. Ezt a szót is a házi juhtól vettük kölcsön. A föltüzelt kos fölhúzott ajkakkal követi az ivarzó jerkét. Eközben izgatott lélegzetvétele ad berregésszerű hangot. A muflonnászban van egy másik, jellegzetes hang: amikor az egymással viaskodó kosok szarva összeverődik, az igen messzire hangzó csattanásokkal jár.

Az őzek „üzekednek”, vagy egyszerűen azt mondjuk, hogy „párzás” van, bár néha elhangzik, hogy a bakok „hajtanak”. Érdekes, hogy az „üz” ige két jelentésben is használatos, egyrészt a hajtást jelöli, másrészt a párzás aktusát is: „beüz, felüz”. Itt viszont a suta adja a hangot, igen változatosan. Mondhatja vágyakozón-hívón, amelyet így szoktunk leírni: pieeee - pieeee. A németek „fiep-fiep”-nek hallják. Nehezebb lenne lekottázni azt a hangot, amelyet a suta akkor ad, amikor a bak üldözi. A magyar panaszhangnak mondja, a német „Sprengfiep”-nek, (a spreng robbanást, kiáltást, sikoltást jelent.) Az erősen sanyargatott suta az őz általános vészhangját hallatja, magyarul „vézsírám”-nak nevezzük, a német azt mondja rá: „Geshrei”, azaz kiáltás. Ezen kívül az anyjuktól ideiglenesen magukra hagyott gidák hallatják még a sutánál vékonyabb sírásukat. A bak ehhez képest csak néha riaszt, amit egyébként megtesz az év más szakában is, párzáskor talán gyakrabban. Az őzbak csak egyetlen sutával foglalkozik - egyszerre. Azaz addig az egy napig, amíg a bakot felveszi, amíg szerelmet sejt és kap, kitart mátkája mellett. Amint azonban párja már nem áraszt csábító szagot (legtöbbször azért, mert megtermékenyült), nyomban új mátkát keres magának. Hiba volna ezt a magatartást emberi mércével hűtlenségnek bélyegezni. Semmi mást nem szolgál, mint a faj minél biztonságosabb szaporodását.

A rókkák, a sakálók, a farkasok „koslatnak”. Ez nem hangot jelöl, hanem a kannak azt a szokását, hogy az ivarzó szuka nyomán a szagát követi, azaz koslat utána.

Hangot a rókák is adnak: január végén, február elején a szokásosnál többször hallhatjuk ugatásukat, vakogásukat: „kau-kau”. Ez részben a nemi izgalom jele, részben a kapcsolatteremtés eszköze, hiszen a hang alapján esetleg több kilométerről is tudomást szerezhetnek egymás hollétéről. Nem is szólva arról, ha a szép kis szuka talpacskáit nyomászó kannak délceg ugatásával esetleg sikerül megállítania, netán visszafordítania az előtte lépegető bundás menyaszszonyt. A párzásra kész szuka is ad - csak ilyenkor - hallható vágyakozó hangokat.

Kisragadozóink a vidrától a nyestten, a nyusztól és a görényen át a menyétig „pacsmagolnak”. Ezt hívja a nyelvészet hangulatfestő szónak. Hozzávetőleg a párzásukkal együtt járó zörejeket, és az egyesülés elképzelt játékát írja körül. Akinek költöztek már be nyestek a padlására, bizonyára nem találja gyönyörteljesnek a kisragadozók nászát, sokkal inkább bosszúsán hallgatja álmatlan februári éjszakáiban a padlásról leszűrődő dobogást, vinyogást, kaparást. (Természetesen az év más időszakában is hangoskodnak a nyestek, de a pacsmagolás idején intenzívebben.)

A párzási szóversenyben azonban nálam mégis csak a második helyre szorulnak a kisragadozóink. Merthogy ott vannak ugye a macskafélék, amelyek köztudomásúlag „bernyáskodnak”, vernyognak, vernyákolnak. Hogy ez mit is jelent, arról bárki képet alkothat, ha egy langyos tavaszi estén kifüvel háza ablakán. Derék cicáink olyan elképesztő nyivákolással, hörgéssel, visítással élnek meg a maguk szerelmi viharait, amely páriját ritkítja. S valóban: egy erős kandúr nemcsak vetélytársainak, de tulajdon szerelmes cicuskájának is megszagattja a bundáját a szerelem hevében. De hát ezt, mi, emberek igazán jól értjük...

A mezei nyúl egyszerűen „bagzik”. Persze ez csak kimondva egyszerű. Aki látott már kettesével-hármasával egy nőtényt üldöző „vonatozó” kanokat, vagy megfi-

gyelte, milyen eszeveszett kergetőzés után „ugorja meg”, a baknyúl a nőtényt, s látta már a kan utolsó lökése után magasba szökellő nőtényt, az nem nevezné a nyulak párzását egyszerűnek.

Madarainknál nem ilyen bonyolult a helyzet. A gerlefélek hímei is „búgnak”, de ez hangutánzó szó és nem csak a párzási időben hallható. Az udvarló galambvölegények felfújt toroktájékkal kísérik a tojót, saját tengelyük körül bohókásan imponálva, forogva „burukkolnak”. Szerelmi előjátékokat a köznyelv is „turbékolásnak” nevezi.

A tyúkalkatúaknál egységesen „dűrgés”-ről beszélünk, amely a kakasok jellegzetes testtartására, imponáló szárnyverdesésére utal. Dűrrög a fácán, a fogoly, a szalonka, és a fürj. Mivel azonban ezekre nászidőben nem vadászunk, a hozzájuk kapcsolódó szókincs sem alakult ki. Annál sokszínűbb például a siketfajd párzási viselkedésének szókincse. A nagykakas szerelmi dala három strófaból áll: „kappogás, csettintés”, majd a „köszörülés”. Ezek közül, a 2-3 másodperces köszörülés alatt a kakas kitér a csőrét, az állkapocs tarajcsontja a dobhártyája elé tolódik, ezért ezekben a pillanatokban nem hall, azaz süket. Innen is a neve. A siketfajd általában egy magas fenyő ágán, vagy lent a hóban, magányosan dűrrög. Kisebb rokon a nyírfajd, néha csapatostól gyűlik össze egy magas fennsíkon, ott járja násztáncát. A kiskakas sajátos nász dalát „csuhikkolásnak” nevezik. Érdekes, hogy a récék és a ludak párzására nincsenek önálló szavaink, a „kontyol”, „búbul” viszont a baromfiak esetében általánosan használt kifejezések.

Vannak országok, ahol a párzási idényben etikátlannak tartják és tiltják a vadászatot. A magyar, s a kontinentális hagyományban viszont ősidők óta hagyománya van. Misem bizonyítja ezt jobban, mint a rá vonatkozó gazdag szókincs.

MÁROK TAMÁS

Újdonság a vadászterületen?!

Új!

Újdonság az erdőn!

Só kenhető formában:

A vadállomány ellátása még soha nem volt ilyen egyszerű.

Újdonság a vadnak!

A Sópaszta a természetes takarmányt sóval és fontos ásványi anyagokkal egészíti ki.

Kapható tubusban (400 g) vagy vödörben (2 kg).

Világújdonság!

A Trófea Plusz Sópaszta tartalmaz foszfórt, rézet és szelént, mely anyagok elősegítik a vad egészséges fejlődését és serkentik az agancsképzést. A Sópaszta kenhető állagának köszönhetően maximálisan lopásbiztos!

Kérje ingyenes ismertetőnk: „Sópaszta a gyakorlatban”

DEUSA
INTERNATIONAL GmbH

Hochstein Kft.
1239 Budapest
Hunyadi u. 16/b
Fax: 06-1-287-0041
Telefon: 0670-381-2428
E-mail: hochstein@axelero.hu

Gyöngyfogak

DÚCZ LÁSZLÓ

A '70-es években, amikor a szocializmus lelkes építésével volt az ország elfoglalva, egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy vadászház, valahol a Bakonyalján... A bögés nagyon jó volt, és az időjárás is kedvezett. Mintha sok vadásznak ebben is protekciója lett volna. De ki veheti a szemükre? Azokban az időkben igen sokat számított a szocialista összeköttetés. Szóval, jó volt a bögés? Hát persze hogy jó volt, ha annyi a szarvas, mint égen a csillag ... és ez nem mese! Amikor odamentem dolgozni, hatalmas szerencsém volt. Csinos volt a feleségem, és ez a főnöknek tetszett; tisztaság és rend volt a lakásban, és ez is tetszett a főnöknek; jól főzött a feleségem, ez mindenkinek tetszett; hűséges volt, ez meg nekem tetszett! Igaz, ezzel nem törődött senki; mármint, hogy nekem mi tetszett, s ma már nem is számít, amikor a „szereplők” közül talán egyedül én élek. Tehát odakerültünk az új munkahelyre, oda, ahová hazánk védelméért felelős emberek jártak vadászni. Szakmailag igen képzett szakszemélyzettel rendelkezett az erdőgazdaság.

Mint új ember, ott ámuldoztam a bögés kellős közepén, és a távcsövem társaságában kapkodtam a fejem, hol erre, hol arra. Rengeteg volt a szarvas. Hol itt, hol ott bukkant fel, innen is, onnan is rám bögött egy-egy. Lassan besötétedett. A találkozóhelyen nem a személyzeti GAZ, hanem a kolléga vendégének a kocsija állt; egy Volvo. A sofőr betessékelt az egyik hátsó ülésre, majd néhány perc múltán megérkezett a tábornok elvtárs és az őt kísérő kollégám. A sötétben lassan gördült velünk az autó, és letekert ablakokon keresztül hallgattuk az erdő szeptemberi koncertjét.

- Karesi, ez az a bika, amit a vadföld sarkáról halottunk? - kérdezte a piroscsíkos nadrágot viselő vendég a kollégámat. - Nem, nem, vezérőrnagy elvtárs, ez egy

hatéves tizenkettes, az meg egy tizenegy éves páratlan tizennégyes!

- A beszélgetés hallatán ledermedtem, kollégám nem látta, csak hallotta a bikákat! Talán még a nem vadász olvasó is tudhatja, hogy a hangjából sem a vad korát, sem az agancs ágszámát nem lehet megmondani! Nincs olyan szakember, aki erre képes lenne. - Jézusom! - gondoltam -, hová kerültem? Hogyan fogom itt megállni a helyem? Ez a Karesi úgy hazudik, mint a vízfolyás! Csak később tudtam meg, hogy ezt a tulajdonságát mindenki ismerte, és mindenkit mulattatott.

Kivéve a vendéget, aki ámulattal adózott a személyzet "szakértelmének" - és Karesznek ez örömet okozott ...

A vendég sok volt a betervezett szintén nem kevés negyven bikára, így nekem, a kezdő, új kollégának is kísérni kellett, s ez bizony vizsga volt a javából. A főnököm is jött, s a rám bízott vendég ráadásul közismert professzor Sopronban, a Vadgazdálkodási Tanszéken ... Végül is jól sikerült a vizsgám, és maradhattam tovább próbaidőn, a feleségemet pedig már régen véglegesítették - tényleg jól főzött!

Néhány nap múltán a főnök maga elé rendelt.

- Laci, X.Y. elvtársat te kíséred, vedd meg tisztelésnek, hogy ilyen hamar, ilyen magas beosztású vendéget kapsz! Ezüstérmes bikát kell lövetned. Fog menni?

- Igen - nyugtattam meg a fővadászt, aki minden apróságon hosszan aggódott. A vendég, kényelmes, testes, nyugodt ember volt, kellemes modorral. Visszatérő vadászaként elég jól ismerte a területet.

- Örülök, hogy új embert ismerhetek meg, remélem kellemes lesz a közös vadászatunk! - szölt a bemutatkozás után barátságosan, ezzel be is fejezte a beszélgetést, de a hallgatása nem volt rideg és barátságtalan. Vadásztunk, nem beszélgettünk. A keresett bika jól

tartotta a helyét, így a találka viszonylag könnyen összejött. A tehenek nyugodtan legeltek, amíg a háremúr délcegen hangoztatta küldetését. A jelenet már szinte gicces volt, mintha festményről léptek volna le a szarvasok. A bika igen kihízott, jó erőben levő tizenhatos, és - természetesen - ezüstérmes. A fák között beszűrődő napsugár megvilágította a libegő gyöngé párát, ami kékébe kötötte az erdei fényt, úgy tette valószínűtlenné az előttünk levő csodát. A fegyver már percek óta ott izzadt a vendégem szorításától, akinek a tenyerével a homloka volt szinkronban.

- Lőhetem? - kérdezte izgatottan, az addig nyugodt ember.

- Tessék még várni, a szelünk jó, a vad nyugodt, minék sietni?

Megütközve nézett rám, majd az arcán enyhe mosoly jelent meg, és leengedte a fegyvert. Megértette: a vadászat olyasmi, mint a szeretkezés, csinálni kell, nem túl lenni rajta! Türelmesen, hosszan nézte az előttünk levő szarvascsapatot, amely lassan lépdelt tova. A bika egy másik hangjára visszafordult, és közelebb jött hozzánk. Éreztük, ez az a pillanat, amikor lőni kell. Kérdőn nézett rám a vadászom, (aki iránt ma is tiszteletet érzek, és a viselkedése miatt arra a napra szívesen emlékszem vissza), majd bölintásomra a lőbotra támasztotta a puskát. A keresztbe forduló vad oldalán nagyot porzott a becsapódó nyolcmilliméteres lövedék, amire a bika felénk fordította a fejét, és ránk bögött! Elhült képpel néztünk egymásra.

- Tessék ismételni! - súgtam hirtelen, feloldva a dermedt döbbenetet. A második lövés ugyanott, ugyanúgy porzott a lapockája alatt a tőlünk úgy hetven méterre szoborként álló vadnak. A harmadik becsapódást nem láttam, csak hallottam.

- Lőjön maga! - szólt zavartan a vendég, aki már úszott az izzadságban - Nem találtam el?

- De, mind a háromszor!

- Akkor mi történt? Rossz a lőszer?

- Nem hiszem. A tehenek az első lövésre elrohantak. Csak a bika maradt itt, annak oka van! - válaszoltam, miközben lövésre emeltem a fegyverem, de aztán visszaengedtem.

- Lőjön, lőjön! - biztatott a vadászom.

- Már nem kell, tessék nézni, el fog esni! - intettem az állammal a felénk induló vadra, ami néhány lépés után eldőlt.

- Honnan tudta?

- Nem az orra, hanem a válla után indult el a bika.

Töretátadás, zsigelérés következett, ami újabb meglepetést okozott. Két lövés a szívet találta, egy pedig a közvetlen közelében ütött lyukat a bordák között.

Hazafelé ismét szótlán lett az emberem, de a fejét sűrűn csóválta. A terítéknél kiürült egy hosszúnyakú - ami azokban a körökben szokatlan volt - de látszott a vendégem, aki a köszönömön kívül egyetlen szót sem szólt, nagyon mondana valamit, csak nem igazán tudja mit?

- Valami gond volt vadászat közben? - érdeklődött újra aggódva a főnököm, látva az elejtő zavarát.

- Add ide a gyöngyfogakat, majd én átadom! - és vitte a kis leveles tölgyfagallyba tűzött szép rajzolatú fogakat nagy büszkén: „Lám foglalkozik az erdészet vezetése a magas rangú vendéggel, nincs elfelejtve!” Vadászom néhány perc múltán kijött a szobájából, kezében a lombos kis ággal, amely magába szorította a vadászat emlékét, az elejtett vad szemfogait. Már az agancsot főztem, ott keresett fel a „magas beosztású”.

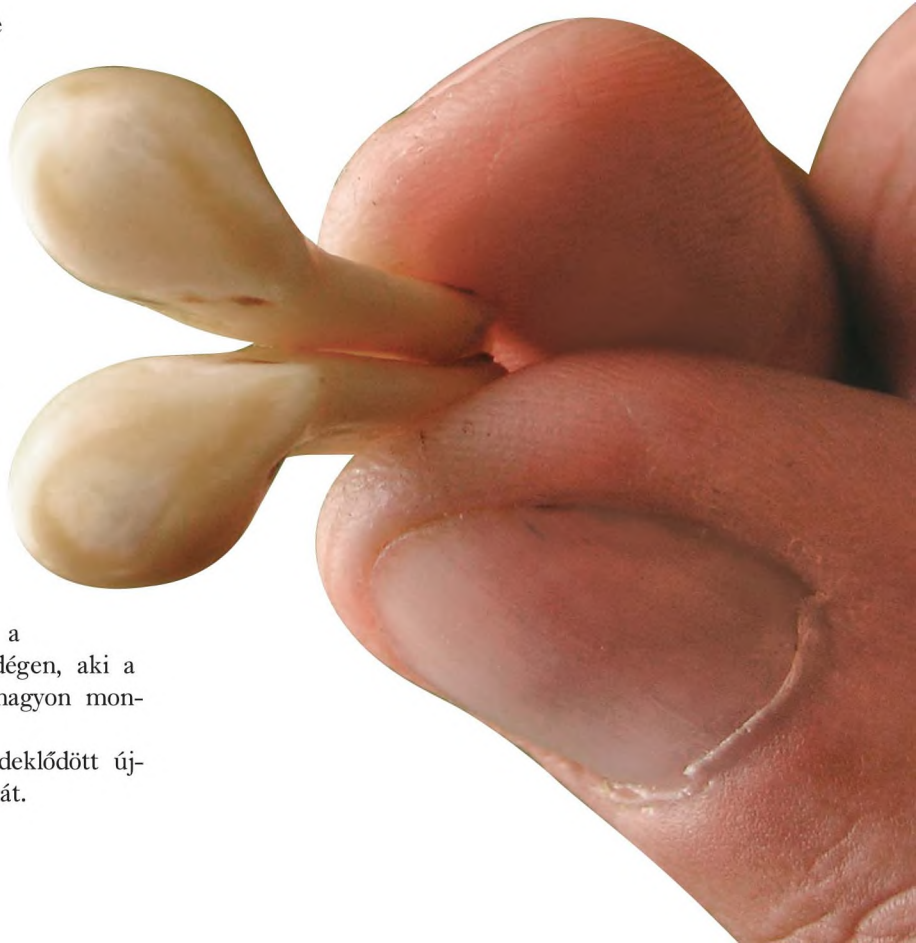
- Laci, tudjuk mindketten, sem pénzt, sem értékes ajándékot nem adhatunk a kíséreknek, én ezt a rendeletet megszegném ... Hóna alól újabb üveg Badacsonyi Kéknyelű, zsebéből két pohár került elő. Komótosan töltött.

- Tudja, tizennyolc éve vadászom. Ez a hetvenegyedik szarvasbikám, de azt hiszem, csak ma lettem igazán vadász.

Gondolom, elég ostobán nézhettem, mert elmosolyodott. Én meg zavartan kezdtem makogni - Hát ez bizony nem volt mindennapos dolog, három szívlovással állva maradni, meg még ... De közbevágott.

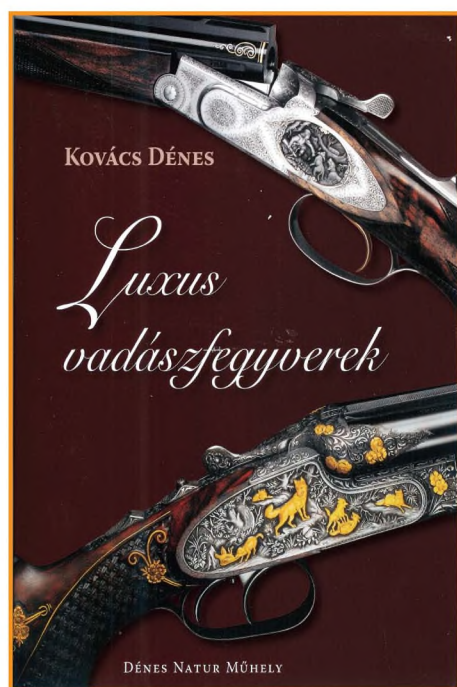
- Nem, nem, az csak az Úristen figyelmeztetése volt, nem arról beszélek. Hanem ez a csodás mai hajnal, ... én meg elmentem volna mellette, ha maga nem szól rám! Köszönöm, hogy nem engedett azonnal lőni ... ez alatt a tizennyolc év alatt, hány meg hány ilyen percet szalasztottam el, ki tudja? Csak a Jóisten ... ha nem muszáj, soha többé nem sietek a lövéssel ...! Na szóval azt szeretném kérni, fogadja el a gyöngyfogakat, mert ez magát illeti, s tudom, nem fogja eladni. -

Az asztalra tette az ajándékát a poharak mellé, és elment. Amennyire emlékszem, csak egy csendes köszönömre tellett a torkomból. Valami szorította, és kicsit értetlenül néztem utána. Egy elvtárs, aki meghallja és megfogadja az Úristen üzenetét ...A karton bor, amit még otthagytam, már nem volt olyan megható, bár mindannyiunknak jól esett.

Kovács Dénes: Luxus vadászfegyverek

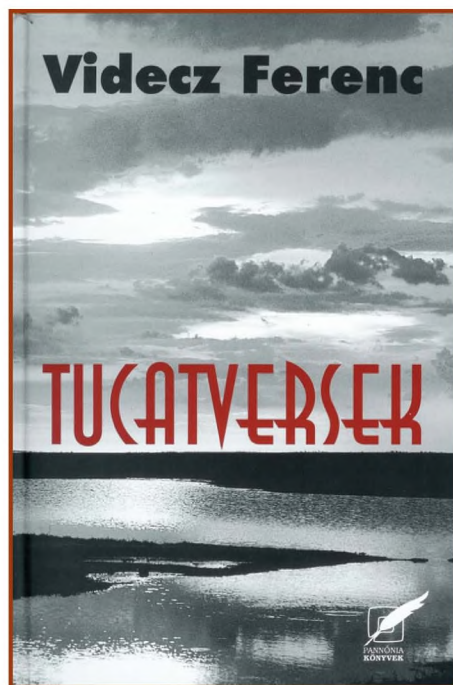
Parádés kiállítású, elegáns kivitelű könyvet vehet a kezébe az az olvasó, aki a nem kevésbé parádés árat kifizette érte. Látható benne, mi (vadász)szem-szájnak ingere, a fegyverművesség csúcseinak számító patinás manufaktúrák, kis műhelyek, ritkább esetben gyárak egyedi termékei, melyeket királyok, hercegek, grófok (stb.) megrendelésére, sőt használatára készítettek. Ezek a csodálatos kidolgozású, tökéletesen megbízható működésű fegyverek valóban kimerítik a luxus fogalmát - és ez nem csak a csillagászati árakra érvényes. Csakhogy, a luxus fogalma több annál, mint ami csak a jó minőséget takarja. Éppen ezért nem igazán érthető, hogy mit keresnek ebben a könyvben néhány patinás nevű,

de kizárólag kommersz fegyvereket gyártó cég „fapados”, vagy csak olcsó, gépi gravírral „díszített” modelljei. Attól, hogy a modellek egy része luxus névvel van forgalomba hozva (ne felejtjük el, volt Trabant de Luxe is!), ez csak az alaptípushoz képest lesz szebb, még ritkábban jobb, a főleg az árkülönbözetben „realizálódó” különbség leg-

feljebb a szegény ember luxusa... A könyv kínálata a királyi kategóriától a „parasztpuskáig” terjed, s ez nem szerencsés, mint ahogy az sem, hogy egyes képek egymást követő oldalon többször ismétlődnek. Alig említ magyar vonatkozásokat, holott rengeteg neves luxusfegyvert készítettek hazánk egykori és mai fiainak, a kevés adat (pl. a Perazzi, mint Igali Diana olimpiai versenypuskája) mellett nem szól olyanokról, mint például dr. Studinka László Purdey fegyvere, amelyet a gyár vásárolt vissza saját múzeuma számára. Az összeállítás vitathatatlan mélypontja az ebbe a sorba sehogyan sem illő kommandós fegyver „luxus” változata (amiben ráadásul a luxus egy primitív gyári gravírozású oldallemez lenne). Ez legalább olyan képtelen párosítás, mint az udvari budi ülésdeszkájára pingált matyó-minta.

Videcz Ferenc: Tucatversek

Ilyen „hőbódott” címet csak az ad írásainak, aki nem fél attól, hogy a kutya sem veszi meg. Mert ugyan ki kíváncsi olyan versekre, ami csak átlagos, amiből tizenkettő egy tucat? Hogy ki? Hát az, aki nem dől be a címnek, s megérzi benne a tudatosan beépített svédcsavart, mely azt sugallja, hogy a benne szereplő alkotásokat bár-

minek lehet nevezni, csak átlagos (tucat) verseknek nem. Pedig azok - pontosan egy tucatnyi vers alkot egy-egy ciklust - s ugyanúgy, mint a többi, ezek sem szólnak másról, mint életről-halálról, borról, nőről, jó és rossz emberekről - a világról. Szellemi sziporka-gyűjtemény, amely azonban két lábbal áll a valóság göröngyös talaján. Nyolc fejezet más-más műfajban, jó néhány versforma a szonettől az epigrammáig, mely az olvasónak könnyed élvezet, ám a vajt fülűeknek igazi irodalmi csemege. Szabadversek (melyet azok találtak ki, akik nem tudtak verset írni) és epigrammák (amely olyan kötött, hogy egy felesleges hangot sem visel el), vagy a legkönnyebbnek tűnő, de a valóságban talán legnehezebb kétsorosok - egyaránt részei a kötetnek. A szerző - jó irodalomtanárhoz illően - otthon van a versek birodalmában, mely a mesterségesen táplált szellemi posványban naponta mélyebbre süllyedő mai és hajdani diákokról (rólunk) egyre kevésbé mondható el (Radnótival: „de hol az az otthon, ahol értik a hexametert is?”). Le is veszi a keresztvizet a szellem gyilkosairól, a mindent besöpítő percemberkéi kultúra nélküli „jóléti” társadalmáról - mindezt frappáns disztichonokba öltöztetve (Politikus: Válladig állsz a fekáliban, s mégsem érzed a bűzét? Orrod csapnivaló, vagy gyomrod platina?) A személyre szólóan megírt vers-levelek búsan borongós hangulata, a szerző vissza-visszaköszönő idegenkedése a „való világtól” túl sötét színekkel festenek, kissé letargikus alaphangulatúvá teszik a könyv egészét, (Ecce Homo: Háznak tervezted, mégis kripta lett: Holt álmaid mind benne fekszenek.), ritkák a felsziporkázó örömszikkák. Irodalmat is olvasó vadászok ismerősre akadnak benne; pályázat-nyertes versciklusa, a Natura regnans (Természethimnuszok) is gazdagítja e fizikai valóságában szűk, szellemiségében azonban korlátlan szabadságú kötetet.

- som

A portugál vadászlap

„Casa”, azaz „Vadászat” - mindössze ennyi a címe a portugál vadászújságnak. Laptársunkba Eördögh István, történész segítségével olvastunk bele.

A 100 oldalas színes magazin ára 3,25 euró, mai áron hozzávetőleg 810 Ft. A lap a terjedeleme egyharmadában közöl hirdetéseket, a többi szerkesztett oldal. A májusi szám címlapján örvös-galamb látható, az ibériai vadászok egyik kedvelt zsákmánya.

Bemutatnak több hölgyvadászt, akik szenvedélyükről vallanak. A 29 éves Sofie Almeida 12 éves kora óta jár ki apjával. Szerinte a nők azért távolodtak el a történelem során a vadásztól, mert a halál, a kiömlő vér látványa rettentti őket. A legtöbb vadász férfi, de a nőket szívesen látják maguk között. „Ha a vadászat kegyetlen lenne, nem csinálnám”, mondja Irene Espadinha. „Nagyon emocionális és egészséges”, véli a 36 éves Rita. „Büszkeség nővadásznak lenni”, állítja Paula. Ezt nem lehet

megmagyarázni, ezt érezni kell”, mondja Ivone.

Hosszú cikket közöl a lap a kotorékozásról, Tèrrierekkel a rókák ellen címmel. „Ismerni kell a kutya különféle hangjait. Ahogy emelkedik és süllyed, az pontosan jelzi, hogy mi történik a föld alatt!”

A lap szerint Portugáliában óriási jelentősége van a vadkan vadászatoknak, ezt a jövő vadászatának nevezik. „Könnyű nyáron órákat mozdulatlanul ülni, de télen ez nem olyan egyszerű!”

A lap két magyar vonatkozású cikket is közöl. Egy portugál kolléga ma-

gyarországi őzbak-vadászatairól számol be. Leírja, hogyan ejtette el „életbaktját” egy 562 grammos agancsú daliát. A stori vége nem hepiend, de nem is tragikus. A vendég ugyanis nem akart ilyen hatalmas bakot lőni. Az agancs különös formája azonban megtévesztette a kisértőt, ezért alábecsülte a súlyt. Ő 5200 eurót nem tudott fizetni a bakért, a terület gazdáival pedig nem tudtak megegyezni az árban, ezért az agancsot nem vihette haza. Ennek ellenére nincs benne harag, nem neheztel vendéglátóira, akiket kedves embereknek jellemez. „Csak a fotók maradtak nekem, de az a bak akkor is az enyém!”, mondja.

Ötoldalas fényképes írásban mutatja be a lap a magyar vizslát. A szerző kiemelik, hogy ezt a fajtát kifejezetten vadászatra tenyésztették ki. Miguel E. Soares szerint a magyar vizsla tenyésztése komoly munkát igényel, olyan kutyát kell keresni, amely a terepen bizonyítja jó képességeit. Ekkor azonban kiváló, minden igényt kielégítő vadászkutya válhat belőle. Olyan, amelyiknek igen jó az orra, és nagyon figyel az őt vezető vadászra, nagyon kitartó és minden igényt kielégít. A szerző szerint ez a Portugáliában kevésbé elterjedt fajta nagy figyelmet érdemel, és igen reményteljes jövője van.

Prós e Contras

Nem háli a Boko no Braco Húngaro, há a carne em qualquer lugar. Para sermos conhecidos, devemos dizer que esta raça possui um dos trabalhos mais antigos por parte dos cães de caça. Foi criada com calma, com cães que demonstram verdadeiramente as suas habilidades no campo, com vista e olfato se mantendo cada vez mais tempo em busca de resposta às suas próprias capacidades.

Podemos encontrar um Boko Húngaro cães que mostram uma certa qualidade de trabalho que nunca devem ser abandonados na criação, mesmo após de sua aprendizagem, como os cães de trabalho. Há quem diga que é um dos cães de trabalho mais antigos do mundo, sendo usado para a caça de animais selvagens desde o início dos tempos. Há quem diga que é um dos cães de trabalho mais antigos do mundo, sendo usado para a caça de animais selvagens desde o início dos tempos. Há quem diga que é um dos cães de trabalho mais antigos do mundo, sendo usado para a caça de animais selvagens desde o início dos tempos.

Não há dúvida de que o Boko Húngaro é um dos cães de trabalho mais antigos do mundo, sendo usado para a caça de animais selvagens desde o início dos tempos. Há quem diga que é um dos cães de trabalho mais antigos do mundo, sendo usado para a caça de animais selvagens desde o início dos tempos.

Braco Húngaro

Seriedade em campo

Aranyköpetek

„A vadászok nagyotmondása ellen az egyetlen lehetséges védelem: a nagyothallás.”

Felirat a jászkarajenői Töröcsik-kocsmában: „A vadász egy olyan felfegyverzett alkoholista, aki az erdőn keresztül közelíti meg a legközelebbi kocsmát és közben még folyton hazudozik is.”

Ádám Jenő vadásztanyájának feliratai. Főbejárat: „Vadászok és egyéb hazudozók számára fenntartott hely.” A kamrán: „Az ajtót, és a házigazdát soha ne csapd be!”

„Okos vagy, ha a vadásztörténeteknek csupán a felét hiszed el. Viszont zseni lehetsz, ha tudod, melyik fele az igaz.”

Cukkolják a fiatal vadászt, miért nem nősül már meg? Hidd el, jó a házasság, meg aztán jönnek majd sorra a gyerekek... győzködik. „Szálljatok már le rólam – fakad ki az ifjú – mi az, hogy házasság, meg gyerekek? Vegyétek tudomásul: fogságban nem szaporodom!”

„Nőt a vadászatra azért kell vinni, mert lehet, hogy vadat nem látunk, de nagy valószínűséggel lövéshez jutunk...”

Milyen nőt vegyen el a vadász, ha nyugodt életet akar? A helyes válasz: Árvaházból egy néma lányt.

Milyen a tökéletes vadászfeleség? Vak, süketnéma, nimfomániás... és az apjának van egy jó kis kocsmája...

„A monogámia az a mánia, ha valakinek papíron csak egy nője van. A poligámia pontosan ugyanez, csak papír nélkül.”

Madarászoktól hallottuk: „A szárnyas kártevőket a legkönnyebb még a tojásban elkapni.”

„A legügyesebb állat a védett ürge, mert búzával telt pófazacskóval is tud repülni, s eközben képes a hátán egy szintén védett uhubaglyot egyensúlyozni...”

Idézet szerzőink kézírataiból: „... a halászból megmaradt neki a horgászat szeretete, ezért ennek a vonzalomnak évről-évre jó néhány harcsa és süllő issza meg a levét...”

„Van egy hajszálpontos Magyarország térképem. Ezen aztán igazán minden rajta van, mert a léptéke: 1:1”

„... a siketfajd miközben járja a szerelmi dalát, a klappogás közben rendszerint kitér a száját”.

Közgyűlésen: – Vadásztársak, muszáj mindig, mindenre megoldást találni? Nem élvezhetnének egy kicsit magát a problémát?

Doktor „Akárky”, a társaság rettentő „nagy tudású” elnöke egy sikertelen idényeleji fácán-nyúl vadászat után, a három darabos teríték előtt így szól a „népéhez”:

– Nem kell elkeseredni, hogy most csak ennyi nyulat lőttünk. Még az idény elején járunk, várjátok meg a decembert, akkorra majd megjönnek az északiak! (M.Gy.)

A hetvenes évek egyik protokoll fácánvadászatának záróakkordján történt. Az egyik elvtárs belerúgott a teríték szélén fekvő tyúkra és

feltette a kérdést: mi a fene ez a barna madár? Miután megmondták neki, hogy ez a fácányúk, felháborodott: – Ezt az eligazításkor, reggel kellett volna elmondani. Lőhettem volna ilyenből vagy harmincat, hiszen ott sétálgattak az orrom előtt az erdőszélén.

Megtörtént: Az őzhívást akarta megtanulni a zöldfülű vadász a vadászház kertjében sokat tapasztalt társaitól. Gondolták: na, most aztán alaposan „megszívátják” az új vadászt. Az egyik nagyobb ökörséget mondott, mint a másik, és szinte már fuldokoltak a röhögéstől, mert az „alany” mindent gondolkodás nélkül elhitt. Java üzekedés ideje volt, délelőtt. A vadászmester is hajlott a mókára, és halálos komolysággal átadott az újvadásznak egy zöld zsinóros, görgős futballsípót: – Utánozza a lehető legjobban a vérszirámot. 25 másodpercenként három rövidet, majd egy hosszút fújja. A házi szabályzatunkban ugyan 250 gramm a tagsági bakok agancsának felső súlyhatára, de veled kivételt teszünk, hiszen az első bakodat lövöd. Akkor a bakot lőhetsz, amilyen erre a sípra majd beugrik!

A kezdő vadász föl is cihelődött és elindult cserkelni. A többiek puská nélkül eredtek a nyomába, óvatosan, nehogy észrevegye őket. Nem is mentek messzire, amikor a nap hőse fölmászott egy lesre. Fújt is egy irtózatosat, csak úgy zengett az erdő. A kárörvendők már egymást csapkodták a röhögéstől, amikor egyszer csak váratlanul eldőrdült a lövés. Rögvest az arcukra fagyott a mosoly, és azon nyomban a leshez mentek. Mire odaértek, a boldog elejtő már markolászta is egy derék, legalább 500 grammos, öreg bak agancsát.

– Megőrültél, mit csináltál? – kérdezte a vadászmester zordan.
– Azt csináltam, amit igazán „mesterien” elmagyaráztál. Köszönöm, hiszen valóban már az első hangra megjött. Sőt annyira, hogy amikor fölmásztam a lesre, már ott hajtotta maga előtt a sutáját. A sípom hangjára mindketten lecövekeltek. Azonnal löttem, hiszen bírálni nem kellett, mert Te mondtad, hogy ami erre a sípra bejön, azt meg lehetem. Megértem, hogy most a nagy örömtől egy kicsit zavarban vagytok, de adjátok a töretet, én meg szívélyesen fogadom a gratulációitokat. Tudom én az illetet...

„Az önző vadász csak magára gondol, az irigynek viszont még mások édesanyja is eszébe jut.”

Nagyvadas területen négyen indulnak cserkelni a hegyen fölfelé. Mord időben, caplatnak a sárban, szemerkélő esőben. Egymás nyomában bandukolnak, mikor az első vadász friss átváltó nyomhoz ér. Megáll és jól megnézi, vizslatja, majd suttogva fordul hátra a többiekhez: – Szarvas – majd átlépi, mire megszólal a második.

- Nem szarvas ez, hanem marha! – nyilatkozta.
- Ilyenkor még nem járnak ki a marhák – vitatkozik a harmadik.
- Csak az ilyenek, mint mi – nyugtázza a negyedik. (Tóth László)

Nem azért küzdöttük fel magunkat olyan nehezen a tápláléklánc csúcsára, hogy végül, mint a marhák, vegetáriánusok legyünk. A „vegetáriánus” ősi indián szó. Jelentése: „hülye vadász”.

Ágról visszapattant sörétet kapott a karjába ez egyik vadász. Mindenki megdermedt, megállt az egész vonal. A vadászmester már kezdte is rajzon rögzíteni a résztvevő vadászok helyét. Közben kipiszkálták az egyetlen szem erejét veszített, éppen csak a bőr alá fúródott sörétet, s a seb már nem is vérzett. Bekötötték, s úgy döntöttek, minden mehet tovább, semmiféle baj nem történt. Közben egyértelműen kiderült az is, hogy kinek a lövése pattant le a fáról. Alaposan leteremtették, és büntetésül összecukatták a puskáját, beállították hajtónak. A „lefokozott” ekként kezdett dohogni:
– Bárkivel előfordulhatott volna. Mit kell ebből ekkora ügyet csinálni? Aki nem bírja a sörétet, az minek megy vadászni?

A társas vadászat terítékosztása után a szerencsés rókalövő hozza a láda sörét, ahogy dukál. Valaki – aki az autóvezetés miatt éppen nem ihat – emelt hangon beszél – Ne igyatok, mert a sör lassan butít!
Kórus: Nem baj, most már igazán ráérünk. . .

A szalonkahúzás végén az egyik vadász szalonka helyett böjti récét vesz elő társai legnagyobb döbbenetére. – Ha hiszitek, ha nem, jött a cvikk, pisszegtek, korrogtak, ahogy a nagy könyvben meg van írva. A regula szerint a hátsóra lőttem. Csakhogy – ez volt a hátsó. Eszeveszetül kergette a szalonkámát, fogalmam sincs, min veszhetek így össze.

W. Laci – a nagyotmondásairól híres egykori fővadász – mesélte május 1. özbakvadásztatásának élményeit. – No, vagy négyszáz méterről megugrott ám a bűzában a nagy bak. Mondom a vendégnek: semmi baj! Ráhívok a sutahanggal! Jött is mint a meszes, egyenest nekünk. Nosza, meg is lőtte, ahogy kell...
– Micsoda? Májusban, sutahanggal?... Laci, ekkorát már legalább nekünk ne hazudj!
– Miért? Nem értitek? Nem akármilyen síp volt ez. Originált fólháber!..

Stratégia: „A vadgazdálkodásban mindig a leghülyébb ötletek valósulnak meg a leggyorsabban.”

Siklósi Kálmán gyűjtése:

A „Magyar Vadász” 1948 szeptemberi számában olvastam:
„Nem azért megyünk puskával az erdőre, hogy lőjünk, hanem azért, hogy vadásszunk.”
Néhai dr. Katona Gyulától származó mondás: „Ha vadászni indulunk, ne hagyjuk otthon a szívünket.”
Válasz egy ismeretlen vadásztól: „Lehet, hogy sokszor térünk haza üres tarisznyával a vadászatról, de üres szívvel, soha.”

Dr. Bodnár József: Életrajz - vadász szemmel

Súlyomszem – mert a fiatal vadász mindent lát.
Vérszem – mert a legtöbb zöldfülű vadász először ilyet kap.
Öregszem – mert előbb-utóbb megindul a romlás.
Üveg szem – mert egyre erősebb szemüveg, kereső és céltávcső kell.
Tőreszem – mert már nem minden sikerül.
Igyekszem – mert már kevés a törekvés.
Emlékszem – mert már csak ez marad.
Kifekszem – mert egyszer mindennek eljön a vége.

ÖSSZEGYŰJTÖTTE: HY-SOM

Az esztelen meztelenkedés

Nem ma történt, hanem több mint három évtizeddel ezelőtt, így ma már talán a közben meghirdetett amnesziák miatt el is mesélhető. Akkoriban még az olyan „magas beosztásúaknak”, mint egy megyei fővadász sem volt szégyen harci Trabanttal közlekedni. Történt, hogy egy megyei rendezvény vége után hősünk – aki már sajnos régen az égi cserkelőutakat tapossa – úgy határozott, hazamenetel előtt felül egy lesre, amúgy öltönyösen, de korántsem annyira vadászat, mint inkább a kijózanodás kínzó vágyának tiszteletre méltó szándékával. Alaposan el is bóbiskolt, majd éjfél tájt arra ébredt, valami csörtetve közeledik. Hogy nem álmodott, azt egy jókora kan megjelenése igazolta, amely a lövés után úgy feküdt el, mint pirított hagymáján az ellenségként elfogott misszionárius a pápua törzsfőnök.

No, eddig rendben is mentek a dolgok, de mi legyen ezután? Lakkcipőben, öltönyben, fehér ingben, nyakkendősen csak nem áll neki zsigeregni, mert ha összekezi a ruháját, a kései kimaradás okán amúgy is felmedvésedett asszonya minden előzetes kérdezősködés és enyhítő körülmény figyelembevétele nélkül ott helyben csapja agyon, vállalva az idő előtti özvegyi sorsot. Segítségért menni újabb két óra idővesztés lett volna, hisz akkor még nem voltak vadőr-ugrasztó mobiltelefonok. Így aztán – úgyse látja senki – a nyári éjszakában legott anyaszült meztelenre vetkőzött, ruháit akkurátusan összehajlítva a Trabant anyósülésére pakolta, s a szünyogok nagy öröme ádámkosztümben zsigerelte ki a kant.

Igen ám, de be is kellene rakni a kombi hátuljába! De bizony akárhonnan húzta-vonta, a véres disznót csak átölelve tudta bekínlódni a saroglyába. A kocsilámpa fakó fényénél elkeseredetten konstátálta, olyan mértékben összesárosza és vérezte magát, hogy – mosakodási lehetőség híján – a drága ünneplő öltönyének felvételéről le kellett tennie. Egy nejlón lepedőt terített az ülésre, beült, s a lopakodó módszerével megpróbált hazastrabancolni a kertek alatt.

Csakhogy... a rend éber őrei épp e kies tájon álltak éjszakai lesben a nemzetiségiek másodkézből való gazdagodását lefűlelendő, s mi sem természetesebb, mint a gyanúsítást ítélt Trabant-lopakodót igazoltatási céllal körözték le. Annak vezetője csak harmadik, immáron erőlyes felszólításra volt hajlandó kiszállni – s a megdöbbenet közegek lámpájának fényében egy nyakig véres és sáros, de e dekorációktól eltekintve teljesen meztelen egyén takargatta szegénylősen férfiaságának nem túl hivalkodó jeleit. Jó negyedórás magyarázkodás és esküdözés után voltak csak hajlandók beszólni a kapitányságra, hogy egyeztessék az éjszakai ámokfutó kiletét.

Elengedték, de közben persze egymást csapkodták a röhögéstől. Hősünk tovább folytathatta titokzatos éjszakai útját. Az utcai kaput és a kocsii hátulját sötétben és halkan nyitotta ki, kínosan kerülve minden feltűnést, s éppen a hatalmas disznót akarta óvatosan a garázsba húzni, amikor ajtónyitás hangját hallotta a háta mögött. A következő pillanatban a lámpát felgyújtva a szomszédasszony lépett ki a teraszra. Meglepetésében velőtrázó sikoly hagyta el remegő ajkát, és halálra válva a rémülettől hallgatta a kínos magyarázkodást. Ekkor lépett ki a házból az álmatlan várakozástól már amúgy is végsőkig felbőszült feleség, aki a külső lámpa fölkapcsolásával a maradék jótékony sötétséget is végleg száműzte, és vészjósó hangon tette fel a kérdést:

– Hová az édesanyád (sípszó)-jába készülsz meztelenül, te perverz szatír ...?

(A folytatást minden Kedves Olvasónk fantáziájára bizzuk...)
lejegyezte: S. E.

Magyar korongvadász- világbajnok

Anglia, Soutern-Counties, július 17.
A magyar korongvadász-sport idén végre megszerezte első újkori aranyérmét a FITASC SPORTING világbajnokságon. A versenyző neve Szerdahelyi András, aki évek óta a magyarországi korongvadászat legnépszerűbb képviselője, több hazai és nemzetközi verseny győztese, Európa-bajnoki arany- és ezüstérmes.

Hosszú, küzdelmes, de végül is eredményes öt év áll a magyarországi korongvadász-sport mögött. Ez az öt év azzal kezdődött, hogy néhány lelkes tizenéves (talán nem sértődnek meg) gyerek elindult Franciaországba, az EB-re autóbusszal, amelyet csak a kedvükért dekoráltunk ki, mert ők voltak a Hungarian Junior Team. Szerdahelyi András, ifj. Szollár András, Szabadi István, és Kenyeres Ervin megérették a játék szépségét, a verseny hangulatát, a sportértékét a korongvadászatnak. Szerencsére - és a magyar korongvadász-sport szerencséjére is - ezek a versenyzők a mai napig ott vannak a versenyeken, és egyre eredményesebben művelik ezt a gyönyörű sportot.

Számos nagyszerű győzelem jut eszembe korábról, a magyar, az osztrák és cseh nagydíjak, a csehországi EB, ahol az utolsó pillanatig megvolt az esély arra, hogy András az összesítésben megnyerje a versenyt a „nagyok” előtt Azután jött a baj, és a törött csigolyák nehezen akartak összeforogni. A ciprusi EB nem volt fiaskó, hiszen szétlövésben alul maradni nem szégyen, hanem

pech. Anglia előtt mindenki, akit kicsit is érdekel ez a sport, érezte, hogy a 20 éves András jó formában van. A Magyar Nagydíj előtti 300 korongos, és a Nagydíj 200-as versenyé kiváló alapozó volt a VB-re.

Ne feledjük el a többieket sem, Szollár Andris az olimpiai trap mestere, 16 évesen Európa-bajnoki harmadik lett. Kenyeres Ervin 23. helyezése, Juhász Lenke 16. helye még számos kiváló eredményt sejtet. Szabadi István 161. lett a senior mezőnyben, ami jó eredménynek számít, és a korongvadász-sport legnagyobb magyarországi képviselői, akik a sportszerűségükkel, a lövészet-szeretettelükkel, a szinte valamennyi versenyen való részvételükkel a biztos bázist adják a sportágnak, itt is nagyszerűen helytálltak: Pletikoszty István, Angyal Géza, Herperger József, Suller László - köszönjük a kitartásokat.

Európa-bajnoki ezüst, arany, nagydíjak ragyogó eredményei, junior és csapatgyőzelmek a világ számos részén: ez a magyar korongvadász-sport rövid sikertörténete. Ha kiszámolnánk, hogy mennyi befektetés kellett ezekhez az eredményekhez, hogy mennyi energiát áldoztunk fel ennek az oltárán, bizony döbbenetes számok jönnek ki. Nem is szabad talán a sportot és a szenvedélyt „forintban” mérni, mert az az érzés ... ott a dobogó legfelső fokán... a himnusz hangjai és a csapattársak kórusa ...szerintem pénzre soha nem konvertálható.

HEGYES ZOLTÁN

CLASSIC EL GOLD
made in ITALY

Forgalmazza:

Szent Hubertus Olasz-Magyar Kft.

1065 Budapest, Podmaniczky u. 2. tel.: 353-1726

szenhubertus@hotmail.com

www.szenhubertus.hu

AZ ÉJJELLÁTÓK

Ahogy változik a világ, változnak a vadászatban használt eszközök is, a technikai előrehaladás elkerülhetetlenül utat tör magának ezen a területen is. Az éjjellátó kereső távcső ma

ugyan még nem tartozik minden vadász felszereléséhez, ennek megvásárlására egyre többen

határozzák el magukat. Szerzőnk nyolc éve foglalkozik az éjjellátó távcsövek hazai értékesítésével, szervizelésével és javításával. Ezért kértük fel, hogy néhány alapfogalommal ismertesse meg Olvasóinkat.

Az éjjellátó távcsövek a látható fényeket, valamint az ahhoz közeli hullámhosszú infravörös tartományban lévő fényt erősítik fel esetenként több tízezerszeresre. Az éjjellátó legfőbb része az elektro-optikai átalakító, az úgynevezett katódcső. A fény a tárgylencsén keresztül a katódcső bemene-tére kerül és ott elektromosan felerősödik, majd a katód kimeneti oldalán megjelenő zöldes árnyalatú kép a szemlencsén keresztül válik láthatóvá. Az éjjellátó készülékek értékét az elektro-optikai átalakító minősége, üzemórában mérhető élettartama és az optika határozza meg. Az éjjellátókat minőségük alapján nemzetközileg elfogadott csoportosítás szerint generációként különböztetjük meg. Ettől az egyes gyártók csoportosítása eltérhet, az átmeneti típusok „+”, „szuper +”, „szuper”, „HP szuper” vagy „Hyper gen” elnevezést kaptak.

Az 1. generáció

A legolcsóbb és a legegyszerűbb éjjellátó készülékek. A fotókatód fényérzékenysége 110-260 mikroA/lm, fényerősítésük maximum ezerszeres, képfelbontási érték a kép közepén legfeljebb 30 vonal/mm. A kép közepén éles és a szélek felé torzul. A látótérben apró fekete pontok találhatóak, ami ugyan nem hiba, de ha sok van belőle, az mindenképpen zavaró lehet. Oldalirányú fényforrás elleni védelemmel nem rendelkezik. Mivel az elektronikának kicsi a fényerősítési értéke, így az optika fényereje döntő fontosságú. A gyenge teljesítmény miatt esetenként már negyed hold megvilágításnál segédfényforrást, infrasugárzó megvilágítást kell bekapcsolni. Természetesen ezt szabad szemmel nem lehet látni, csak a távcső érzékeli. Élettartamuk csak 500-1000 üzemóra! Felhasználási területe főleg hobbi

szintű, vadászati alkalmazása a modernebb készülékek megjelenése miatt egyre ritkább.

A 2. generáció

Nagy teljesítményű éjjellátó. Különleges mikrocsonnás képerősítő egység, a fotókatód fényérzékenysége minimum 280mikroA/lm, amely az infravörös tartomány felé tolódik el, fényerősítése huszonötezerszeres. Képfelbontási érték a kép közepén 30-40 vonal/mm közötti.

A teljes látótérben nagyon jó minőségű és torzításmentes, a vad elbírálására is alkalmas képet biztosít. Automatikus a fényerő szabályozása, fényvédelem van beépítve a szemből és az oldalirányú fényforrások kiküszöbölésére. Élettartamuk 1000-3000 üzemóra. A rezgéseket és az ütődéseket a katódcső jól bírja. Kétféle változatuk van, a polgári felhasználású és a magasabb teljesítményű haditechnikai.

A vadászatban nagyon jól alkalmazható készülék, igaz drágább, mint az elődje, de megéri a beruházás.

A 3. generáció

A fotókatód fényérzékenysége minimum 900 mikroA/lm, leginkább az infravörös tartományban, fényerősítése harmincötezerszeres vagy e fölötti. A képfelbontási érték a kép közepén legalább 56 vonal/mm.

A távcső rendkívül alacsony 0.0001 lux külső fényen már teljesen kifogástalanul működik. A kép a teljes látótérben éles, fényképminőségű és torzításmentes. Automatikus fényerő szabályozással és fényvédelemmel rendelkezik. Élettartamuk minimum 10.000 üzemóra. Főleg a haditechnikában alkalmazzák. A drágább kategóriához tartozó minőségi készülékek.

TAKÁCS LÁSZLÓ

NIGHT VISION Bt.

ÉJJELLÁTÓKÉSZÜLÉKEK KERESKEDELME
EXPORT - IMPORT - ÉJJELLÁTÓGYÁRTÁS

Magyarország legnagyobb választékát kínáljuk,
150 féle éjjellátó készülékből választhatnak,
kedvezményes árakon, garanciával.

Amerikai éjjellátók 15.000 órás üzemidővel
keleti éjjellátók 1.000 órás üzemidővel
Éjjellátók már 79.000 Ft-tól!

ÉJSZAKAI - NAPPALI
vegyeshasználatú éjjellátók

Professzionális éjjellátók

Havonta változó akciók !!!

mesterlövész távcsövek, fegyverlámpák,
optikai irányzékok, hőtávcsövek, hőérzékelők,
hőkamerák, csillagvizsgáló távcsövek, automata
vadetető, elektromos csőrőlök terepjáróra,
legendás orosz keresőtávcsövek 8x30, 8x40,
10x40 és 10x50 méretben.

- INFRATÁVCSŐGYÁRTÁS -
akár egyedi igény szerint is.
Éjjellátók javítása garanciával !!!

A legnagyobb sötét sem akadály!
Hívjon nem fog csalódní.

Minden infraigényt megoldok.

www.nightvision.hu

06-70-200-7132
minden nap 9-20 óráig

Edelwild

Erdészetek és vadásztársaságok minőségi szállítója.

VADÁSZ és ERDÉSZ ruházat
kis- és nagykereskedelmi méretre gyártása.

Termékeink széles skálája:
társasági öltöny, zakó, nadrág, kabát, stb.

Terepi ruházat:
vizlepergető, vízálló, kötöttáru és polár termékek,
teljeskörű kiszolgálás
a kalaptól a többféle markájú lebbeliig

Cégek, iskolák megrendelésénél helyszíni méretvétél!

ZANAKO Bt.

2230 Gyömrő, Levél u. 6/a
Tel/Fax:
06-29/330-718 06-29/333-952
mobil:30/9896-232
zanako@enternet.hu
zanako@monornet.hu
www.zanako.hu

Módi

Elegancia!

Közel nyolc éve ihletett meg a vadászok ismeretlen, izgalmas világa. Elhatároztam, vadásruhát fogok tervezni és gyártani. Huszonéves konfekciós múltammal, tapasztalattal álmodtam meg a ruhákat, e különleges sportot űző, és munkát végző vadászoknak. Nem vagyok még vadász, de nagyon sok vadász praktikus ötletei, javaslatai szerint döntöttem el, hogy milyenek legyenek a fazonok, milyen alapanyagú, kivitelű ruhában érzik jól magukat.

Az alapanyagokat a tulajdonságaik alapján választom ki. Szépen kivitelezett, finom tapintású, puha, strapabíró anyagokat keresek és nagyon fontos a szín, mivel a vadászok az olívdzöldet, az őszi erdő és a föld színeit kedvelik. Arra jöttem rá, hogy a lényeg: a ruháknak legyen hangulata, a ruhadarabok jól variálhatóak legyenek. Ezért elkezdtem variálni a szöveteket velúrral, vászonnal, hímzéssel, selyemmel, paszpóllal, különféle cipzár megoldással és csak agancsgombot használok.

Az elegáns vadászoknak a különleges alkalmakra fontos a megjelenés, az elegáns öltöny, a szmoking, és a társasági rendezvényekre egyedi, szép kivitelű öltönyöket hordanak, hétköznapokon sportosan elegáns zakót, nadrágot. A vadászaton pedig kényelmes, minden igényt kielégítő praktikus ruhadarabokat.

De nem mindenkire fogható rá, hogy elegáns. Az a tapasztalatom, hogy a vadászoknak alapvetően sok ruhájuk van, de zömében rosszul szabottak, „szűkek”, gyenge a fazonjuk és az anyaguk sem mindig az alkalomnak megfelelő.

Az elkövetkező hónapokban tartsanak velem, szeretném Önöket megismertetni az anyagok ezerféle változatával, megpróbálom bemutatni majd azokat a ruhákat, öltözeteket, amelyek egy-egy alkalomhoz illenek és a rovat címének

megfelelően beszámolunk a vadászdívat - a módi - alakulásáról ... s egy kicsit ennek alakításáról.

A "kályhától elindulva" a legalapvetőbb anyagok megismerésével kezdjük. Három fő csoport van: az állati-, a növényi és a műanyag alapú anyagok.

Az állati eredetű anyagok közül a legfontosabb a bőr, a szőrme, a gyapjú és a selyem. A növényekből az emberiség évezredek óta készít alapanyagokat, köztudott a pamut, melyből már a mexikói barlangokban i.e. 5800 körüli időkből is találtak ruhadarabokat. A gyapotot (azaz a pamutot) 1000 körül terjesztették el az arabok Európában. A len is több évezredes múltra tekint vissza, Egyiptomban, Babilonban, Föníciában volt nagy divat a használata. A szintetikus vegyi szálakból készült magas színvonalú termékek részben kiszorították a természetes szálakat, mivel kiváló tulajdonságokkal rendelkeznek, vízálló, szélálló, lélegző, jól elpárologtatja a testnedvet. Műszálból készülnek a polár (fleece) termékek is. Könnyű, puha, szélálló, tartós meleg érzetet ad, jól mosható, gyorsan szárad.

Nos, részletesebben minderről a későbbiekben.

TORMÁNE GYÖNGYÖSI
ZSUZSANNA

SEBZÉS ESETÉN

Új szolgáltatásként közöljük azoknak a vérebvezetőknek az elérhetőségét, akik kutyájukkal vállalják a sebzett bika utánkeresését. Ennek alapján a bőgés időszaka alatt - vagy az időnyben később is - telefonos egyeztetés után a helyszínre menve, minden tőlük telhetőt megtesznek azért, hogy a sebzett bika végül a terítékre kerüljön és ne menjen veszendőbe. Örvedetes tény - és ez mindenképpen az Országos Véreb Egylet elismerésre méltó érdeme - hogy ma már szinte az ország minden részén dolgozik tapasztalt vérebvezető és „iskolázott” véreb.

Tudnivalók: a vérebmunka kötelező és minimális várakozási ideje a sebzéstől számított 4 óra. Távozáskor pontosan meg kell jelölni a rálövés helyét, a bika menekülési irányát, és mindenképpen ajánlatos - még jól látható, és biztosra vett sebzés esetén is 50-80 méterrel elmenni a csapán. Eközben figyelni kell minden fellelhető lőjelre: az elugrás nyomára, a vágott szőrre, a vérrre, a csontszilánkokra stb., és az itt talált utolsó jelzést is meg kell jelölni. Ha esetleg jól látható volt a lálövés (lógott, vagy „forgott”), akkor fokozott óvatosságra van szükség, és csak a legszükségesebb mozgás legyen a rálövés helye körül, éppen a bika mielőbbi elfekvésének érdekében. Ezt követően minél hamarabb ajánlatos értesíteni a vérebvezetőt, és egyeztetni a találkozózt. Minden - olykor talán lényegtelennek tűnő - körülményről részletesen tájékoztatni kell a helyszínre érkező vérebvezetőt, mert minden információ fontos lehet, segítheti mind a kutyának, mind pedig vezetőjének az eredményes munkáját.

-hy-

Lakcím	Telefonszám
Baranya megye	
Ács Kornél	7570 Barcs-Középrigóc, Vadászház, pf: 448. 06/ 20 / 947 41 82
Balaskovics József	7966 Bogdása, Körcsönyepuszta 06/ 30 / 227 51 81
Cseh László	7970 Varga, Fő út 22. 06/ 72 / 475-803
Egle Zoltán	7695 Mecseknádasd, Mező u. 1. 06/ 20 / 549 78 65
	06/ 30 / 227 57 78
Gaál Endre	7632 Pécs, Nagy I. u. 39. 06/ 30 / 364 558
Horváth János	Erzsébet-Pécsvárad 06/ 30 /407 32 34
Jung Jenő	7966 Bogdása, Körcsönyepuszta 06/ 30 / 630 12 14
	06/ 73 / 352 075
Monostori László dr.	Bólyi Mg. Rt. Beremend 06/ 20 / 923 72 41
Nagy Árpád	Mefa Rt. Pécs 06/ 20 / 310 85 80
	06/ 72 / 412 967
Radó Zoltán	7694 Hosszúhetény, Moroló u. 19. 06/ 30 / 665 32 19
Szabó Szilárd	Barcs 06/ 30 / 377 63 06
Tóth Pál	7570 Barcs, Kolozsvári u.7. 06/ 30 / 460 98 96
Tóth László	Bólyi Mg. Rt. Bóly 06/ 20 / 915 65 01
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	
Kaczúr András	Tolcsva 06/ 30 / 263 55 08
Győr-Moson-Sopron megye	
Bolla Csaba	9317 Szany, Kossuth u. 109. 06/ 30 / 298 15 04
	06/ 96 /288 276
Burkus István	Lajta-Hansági Mg. Rt.- Bezenye 06/ 96 / 223-207
	06/ 30 / 259 20 56
Csiszár István	9362 Himód, Erdészház 06/ 20 / 243 67 85
	06/ 20 / 599 77 77
Kiss Ferenc	9444 Fertőszentmiklós, Virágvölgy u. 4. 06/ 30 / 284 85 64
Magyar Zsolt	9371 Vitnyéd, Mátyás u. 24. 06/ 20 / 975 95 20
Pukánszki Zoltán	9783 Egyházásrádóc, Kossuth u. 30. 06/ 20 / 462 24 48
	06/ 94 / 420 203
Szítás Attila	9228 Halászi, Ságvári E. u. 30. 06/ 96 / 210 553
	06/ 20 / 599 77 52
Zsámboki László	9371 Vitnyéd, Szent I. u. 18. 06/ 20 / 953 36 76
	06/ 96 / 242 395
Heves megye	
Boldizsár Tibor	Egererdő Rt. - Mátrafüred 06/ 20 /216 08 32
Nógrád megye	
Babály Csaba	6013 Verőce, Borbélyhegy 06/ 30 / 202 34 03
Juhász Attila	Ipolyerdő Rt. Kemence 06/ 20 / 468 70 49
Major Tamás	HM Erdőgazdasági Rt. Buják 06/ 30 / 637 86 81
Sebján István	Galgaguta 06/ 30 / 256 08 58
Pest megye	
Bartha Ferenc	Vadex Rt. Etyek 06/ 30 / 535 18 67
Bubán István	Pilisi Parkerdő Rt. - Nagykovácsi 06/ 20 / 984 60 29
Galbavi József	Pilisi Parkerdő Rt. - Valkó 06/ 20 / 984 62 44
Guzsik Alfréd	2627 Zebegény, Kossuth u. 3. 06/ 20 / 468-71 51
Késmárki Levente	Galgamácsa 06/ 20 / 984 62 25
Somogy megye	
Bóhm István	Sefag Rt. - Lábod 06/ 30 /217 59 48
	06/ 82 / 448 243
Buzgó József	Sefag Rt. - Kaposvár 06/ 30 / 227 97 34
Gergác Péter	Sefag Rt. Lábod - Petesmalom 06/ 82 / 711 085
	06/ 30 / 956 34 82
Kapronczai Tamás	Sefag Rt. Böhönye 06/ 30 / 901 42 25
Lengyel Sándor	Sefag Rt. Kutas 06/ 30 / 927 88 20
Márkovics János	Kaposvár 06/ 30 / 394 40 45
Márton Attila	Sefag Rt. Kaposvár 06/ 30 / 901 42 37
Nyúl András	Sefag Rt. Lábod 06/ 30 / 927 88 12
Ozvári Zoltán	Sefag Rt. Kereki 06/ 30 / 901 86 37
	06/ 84 / 545 941
Tolna megye	
Király Attila	Gyulaj Rt. Pári 06 / 30 /331 92 01
Vas megye	
Takács Árpád	Misefa 06/ 30 / 237 50 84
	06/ 92 / 367 134
Veszpém megye	
Maróti Béla	8440 Herend, Dózsa Gy. U. 8. 06/ 30 / 993 04 12
Szeifer Szabolcs	8200 Veszprém, Vécsei K. út 8/f/2/1 06/ 30 / 331 06 46
Trosits György	8572 Bakonyszücs, Petőfi u. 79. 06/ 30 / 268 90 04
	06/ 89 / 341 068
Zala megye	
Nagy Péter	Keszthely 06/ 30 / 401 55 93

MFS 2000

Magyar Lőszergyártó Rt.

**SPORT, VADÁSZ
ÉS KATONAI
PUSKA- ÉS
PISZTOLY-
LŐSZEREK
GYÁRTÁSA,
FORGALMAZÁSA.**

3332 Sirok, Pf.9.

Telefon: 36/ (36) 361-122*

Telefax: 36/ (36) 561-027

Gímszarvas árak

Trófeasúly	ezer Ft	Ft/10gramm	EUR	EUR/10 gramm
2 kg-ig	70-125	-	260-610	-
2-3 kg	80-140	-	450-722	-
3-4 kg	125-185	500	520-919	3
4-5 kg	175-230	1000	700-1248	4
5-6 kg	250-300	1000-1500	860-1600	4-7
6-7 kg	357-450	1600-2300	1510-2050	7-10
7-8 kg	547-655	2150-3000	2200-2842	8-11
8-9 kg	767-955	2400-3300	3100-3842	11- 16
9-10 kg	1017-1285	3600-5100	4200-5342	14-22
10-11 kg	1250-1785	4200-10000	5600-7842	17-40
11-12 kg	1800-2280	8000-11600	7900-11642	44-55
12 kg-tól	2200-2860	8000-11600	11000-16642	44-60

A fizetés alapja a kifőzés után 24 órával megállapított, nagykoponyás trófeasúly. Az agancs súlyának becslésekor +/- 15 százalékos eltérés megengedett, a vadászvendégnek ezen eltéréseken belül ki kell fizetnie a vad árjegyzék szerinti lelövési díját.

Sebzés esetén a kísérő által becsült agancssúlynak megfelelő összeg 50 százalékát kell fizetni. Néhány helyen hibázásért is felszámolhatnak 50-200 EUR-t, ám ezt csak akkor kell kifizetni, ha a vadászvendég a hibázás után nem ejt el ugyanolyan fajú és ivarú vadat a vadászat során.

Az agancs mellett a gyöngyfog térítésmentesen az elejtőt illeti.

Az erdőgazdaságok az október 15-ike utáni bikalelövésre 15-25 százalékos kedvezményt adnak. A HM Budapesti Erdőgazdaság Rt. törzsvendég kedvezményt ad annak, aki az elmúlt három évben minden alkalommal vadászott a területükön, ennek mértéke maximum 10 százalék lehet. Több helyen árjegyzéktől függetlenül lehető 210-270 EUR-ért csapos vagy nyársas bika.

A kísérési díj 5000-8000 Ft/vadász/nap, illetve 10-20 EUR. Ahol kísérési díj nincs, ott naponta 15-25 EUR részvételi díjjal kell számolni, amely általában tartalmazza a trófeabírálat költségeit is. A trófeakikészítés benne van a lelövési árban, de néhány árjegyzék szerint ezért külön 3 ezer forintot kérnek.

A terepjáró használatért kilométerenként 1 EUR-t vagy 180-250 forintot, fogat igénybevételeért pedig óránként 16 EUR-t vagy 4000 forintot számolnak fel.

A vadásztársaságok saját árjegyzékeiben szereplő árak - 10 kilogrammos agancs tömegig - 20-40 százalékkal olcsóbbak, mint az erdőgazdaságok árai.

Szarvastehen és ünn lelövési ára 80-150 EUR, szarvasborjú elejtéséért pedig 50-85 EUR-t kell fizetni.

DR. BALÁZS ISTVÁN

Mezei nyúl árak

Lelövés Ft/db	Elvitel Ft/db	Lelövés EUR/db	Elvitel EUR/db
4500-6000	1000	25-33	4-8

Szervezési díj: 50-70 EUR, részvételi díj: 10 EUR/vadász/nap

Vadkacsa árak

Lelövés Ft/db	Elvitel Ft/db	Lelövés EUR/db	Elvitel EUR/db
1300-2200	300	8-15	1,50

Röptetett réce: 7-9 EUR/db

TARLÓNYÚL ÚJKRUMPLIVAL

Hát ezt is megértük! Hivatalosan vadászhatóvá vált a mezei nyúl szeptember elsejétől, így rizikómentesen lehet megkóstolni a mezei rabsicok legendás kedvencét, a kirántott nyúlfit petrezselymes újkrumplival és uborkasalátával. (Az a gyanúm, hogy a vadászok egy része is "bűnözött" már egy-két ilyen éték erejéig, mert ahány helyen csak szóba került, mindig volt olyan delikvens, aki elismerően csettintett a hallatán...) Elkészítése teljesen megegyezik a házinyúl, a lassan már csak idősebb vadászok elbeszéléséből ismert üregi nyúl, vagy a rántott csirke metodikájával, amit tudvalevően minden valamirevaló házi főző már alapfokon is kiválóan el tud készíteni. Persze, azért csak variáljunk egy kicsit ebben is. A fiatal húst nem kell puhítani, az még „gyárilag” puha és szaftos, legfeljebb a plusz ízhatás miatt beáztathatjuk tejbe, fokhagymával, vagy anélkül. A panírt is meg lehet bolondítani. Egy kis fűszerszárnak a lisztbe való keverése, vagy akár kemény sajt (legjobb a parmezán) finomra reszelve és a tojásban elkeverve teheti egyedivé a bunda megszokott ízét. A sütésnél ügyeljünk arra, hogy ne száradjon ki a hús a panírban, legjobb akkor lesz, ha a sajt gőzében párolódik, amikor aranybarnára sült, akkor vegyük ki. Aki idegenkedik a kissé angolos hústól, lassúbb tűzön tovább sütheti, de nem érdemes belőle „négercsókot” csinálni. „Kölök”-nyúl pörköltnek vagy levesnek kevésbé alkalmas, a húsa nagyon

hamar leomlik a csonttól, s egy zagyvalékká válik a fazékban, vagy bográcsban. Szépen süthető viszont tepsiben, főleg, ha jófajta húsos (császár) szalonnacsíkokat pirítunk alája, s beborítjuk vele. Pikánsná teszi, ha néhány savanykás rétesalmát vagy keményebb húsu puros (vér)körtét is mellesütünk a tepsiben.

akkor kerítenek sort, amikor olyan papírgyomrú egyének is a közelben vannak, akik már a bőgő bika csapájának átlépésekor is ájuloznak az intenzív „rigyetőszag”-tól. Ekkor szokott a sokat próbált szakács soron kívül felmondani, kétségbe ejtve a főidény közepén amúgy is ezer nyúggal küszködő gondnokot. Ha semmilyen lebe-

Bőgómáj

Ne tessék megijedni, nem a kisebb-szegecs zenekar jeles hangszerét kell kizsigerezni, hogy a hamis hangjegyek-től megduzzadt máját kiszedjük. Bármiilyen furcsán hangzik - nem csak kis hazánkban, nyugaton is - vannak olyan örültek, akik kedvelik, sőt meg is eszik a bőgésben elejtett rigyető bika máját. Ráadásul erre általában

szelés nem használ, s a vendég mindenáron meg akarja kóstolni zsákmánya máját, akkor vegyünk nagy levegőt és bőséges mennyiségű fűszert, s csináljunk egy klasszikus reszelt májat. Ha elég bátrak vagyunk, meg is kóstolhatjuk (befogott orral), s meglepődve fogjuk tapasztalni, hogy - a szagától eltekintve - ehető az eledel.

SOMFALVI ERVIN

Hajók már 1.800.000 Ft-tól!

- 30% induló lízing hitel
- Teljeskörű ügyintézés
- Kikötői ügyintézés
- Charter-ezés

**Baia,
Prinz,
Larson,
Starcraft,
Cruisers Yachts**

kizárólagos forgalmazója:

Bemutatóterem
Tököl,
Csépi u. 2644/4
06-30-92248-00
www.yachtpark.hu

**Készüljön a hideg téli vadászatokra!
szerezze be az általunk forgalmazott
LESZSÁKOT!**

Klasszikus illetve mellényfelsős
kivitelben, kívül-belül műszőrme,
dupla bélés, kézmelegítő zseb,
kivehető lábszák, 90%-os hőtartó
képeség, hordtáska, zöld szín!

Információ: 06-70-553-3537
email: alba-cash@mail.alba.hu

Szállítás-csomagküldés!
Üzleteknek egyedi árak!

AZ ERDŐ KIRÁLYA

A diákok számára szeptember az iskolakezdés visszafordíthatatlan eljövételének ideje. Még zsong bennünk a számtalan, nyári emlék, de az ősz és a tanév kezdetével még koránt sincs vége a kalandoknak. A nap még vakítóan fénylik, de már hűvösek, sőt olykor már ködösek a hajnalok, nyirkosak az esték. A ritkuló lombok közt a fény egyre jobban utat nyer, s az erdő kivilágosodik. A hűvösödő időben megkezdődik a madarak vándorlása, a nálunk költő vonuló fajok készülnek a nagy útra Afrikába, és lassan megérkeznek Északról téli madárvendégeink előőrsei.

A természet csodáira nyitottak e hónapban is valóban felejthetetlen élményekkel gazdagodhatnak, ha figyelmesen fülelve járnak az erdőt. Szeptemberben a vadász szíve nagyot dobban, itt a szar-

vasbögés ideje. Szeptember elsejével megkezdődik a golyóérett gímszarvasbikák vadászata. Az augusztus végétől október elejéig terjedő időszakban a szerelemtől szinte megittasodott szarvasbikák hangos bögésétől visszhangzanak a hegyek, völgyek. A vadásznyelv a nászidőszakot „rigyetésnek” is nevezi, amely az erdők királyának párosodási idejét jelzi. Ekkor már a bikák letisztított, harcra kész agancskoronát viselnek. A bikacsapatok nyár végére feloszlanak, s a magányos bikák ösztönüktől hajtva felkeresik a teheneket, „beállnak” a tehen csapatokhoz és bögve kiáltják világga a birtoklás vágyát. Az öreg, kapitális agancsú bikák ritkábban hallatják erőteljes, parancsoló hangjukat. A tisztas távolból figyelő középkorú, vagy fiatal mellékbikák többet hangoskodnak, de az ő idejük még nem jött el, az elsőbbség joga a csapatbikáé. A tehén csapatot éberem őrző hárembika -

testi erejének tudatában - bögése inkább nyugodt, és nem is túl gyakori. Ha azonban trónkövetelő méltó vetélytárs bukkan föl, akkor a heves hangpárbajt adáz küzdelem követi. A „konkurenciával” vívott harc során a végzetes sérülés viszonylag ritka, ennek ellenére csak a kiváló erőben lévő, középkorúnál idősebb bikák kerülhetnek ki győztesen.

A magányosan párt, háremet kereső szarvasbikák ilyenkor sok esetben megfélemlenek az óvatosságukról, a szerelem hevében figyelmetlenebbek, mint máskor, és így könnyebb megpillantani is őket. A beállt csapatbika viszont a világ egyik legóvatosabb vadja, mert ha meg is feledkezne magáról, a csapat mindig éberem figyelő vezértehené vigyázza.

Bögés idején a szarvasokat semmiképpen sem szabad megzavarni! Leállítják ilyenkor még az erdészeti munkákat is. A vadász az előre kitisztított cserkelő utakat zajtalanul járva figyel a szeptember nagy ajándékát, a hatalmát hirdető koronás királyt. Természetjárók, gyerekek ilyenkor ne zavarjátok meg túra zajával e nemes vad nászát! Leshelyen, csendben ülve hallgassátok meg a gímbikák ünnepi „kórusát”!

A csodaszarvas

Erdők - mezők legnemesebb vadja a királyi ékkel él fején, ősidők óta áll különleges tiszteletben. Az ősi tisztelet mondáinkban, meséinkben, korabeli ábrázolásokon máig fennmaradtak.

A szarvas évről évre újra és újra fejlesztett agancsa az örök megújulás, az újjászületés látványos példája. Az ősmagyar vallás az agancscsal vagy szarvval rendelkező állatokat, mint a gímszarvas, vagy a rackajuh nagyra értékelte, és a szkíta, hun és magyar sírokban talált szarvas-ábrázolások bizonyítják népszerűségüket.

Nagy költőnk, Arany János „Buda halála” című költeményében írja le a csodaszarvas legendáját. A történetben a vadászatot kedvelő Nimród fejedelem két daliás fia - Hunor és Magor -

egy napon egy csodaszép szarvas nyomába eredtek, s azt követve eljutottak a meotiszi mocsarak vidékére, majd családot alapítottak. A legenda szerint Hunortól a hunok-, Magortól a magyarok nemzetsége származik. A szarvasfélék imponáns fejdíszre, az agancsra, a törzsi társadalmakban az égi eredetű hatalom jelképeként szerepel, amely erőt szimbolizáló isteni ékesség. A különleges erőt birtokló, gyógyító sámánok is szarvasagancscsal díszített fejfedőt viseltek.

SZÖVEG ÉS RAJZOK:
CS. GYENES EMESE

GYENES ISTVÁN:

AGANCSONK

Az esték oly fényesek voltak,
bögött a fenyves,
suttogó fák,
karcú ünn az égre nézett
szökellt, s megállt,
termett a nász.

Báránnyelhek lebegni kezdtek,
rigó-hangot sodort
a szél,
összefon agancsok tragédiája
taszított társat,
s inalt odébb.

Az esték oly borúsak lettek,
pörölt a fenyves,
sírt a táj,
izomszakító agancs nyomából
sercegő élet
múlása fáj.

RÓNÁKON ÁT

Őseinknek vándorlása
lovaiknak gyors futása
rónákat bejártak
Dús legelők tengerében
hegyek-völgyek lágy ölében
nyugalmat találtak
Nyilaiktól az ellenség
menekült oly távol
vadak féltek száguldoztak
a halál várt rájuk.
Őseinknek honi földjén
magyar haza igaz gyöngyén
ringó búzatenger
Szép erdeink illó zöldjén
madársereg vidám nyelvén
szeretetre várnak
Világunkban a vadaknak
szép táj a hazájuk
vadász szívek dobbanása
vigyázatuk rájuk.

Könyvajánló:

Lengyel Dénes: Régi magyar mondák
László Gyula: 50 rajz a honfoglalókról
Hoppál Mihály, Jankovics Marcell, Nagy András,
Szemedám György: Jelképtár
Mahmüd Terdzsüman: A magyarok története
(Tarih-i üngürüs)

NYÁRI „NAGYVAD”: A HARCSA

Nincs még egy hal, amelynek megfogásához annyi hiedelem, legenda tartozna, mint a harcsáéhoz. Az európai harcsa (*Silurus glanis* L.: - folyami harcsa, leső harcsa, szürkeharcsa, sárgaharcsa, pozsárharcsa) majdnem egész Európában előfordul, kivétel csak Norvégia, Közép- és Észak-Svédország, valamint Észak-Oroszország. Elterjedési területe igen széles, a messzi Ázsiában is megtalálható. A harcsafélék családja szerte a világon elterjedt, az öt világrész meleg vizeiben élnek. Különös família, hiszen található köztük alig két centiméteresre megnövő, de szép számmal vannak óriások (Mekong harcsa, amazonasi harcsa) is, amelyeknek a súlya meghaladhatja a kétszáz kilogrammot!

A sok sajátos életmódú harcsa közt említést érdemel egy sor afrikai és ázsiai faj, köztük a kopolyúzacsokós harcsa, amely képes a levegő oxigénjének közvetlen hasznosítására! Igazi különlegesség a nílusi harcsa (*Malapterus electricus*), amely képes akár 350 voltos feszültséget előállítani!

Bennünket azonban az ilyen „rázós” harcsáknál sokkal jobban érdekelnék azok, amelyek hazai vizeinkben nőnek meg hatalmasra, és amelyeknek megfogása megdobogtatja a harcsahorgászok szívét. Miként az adácsi tóban fogott hatalmas jószág, amely 112 kilójával alaposan felülírta a hazai rekordlistát. Az adácsi harcsa óta nem „esett el” hasonló jószág, de sokan állítják, vannak még ennél nagyobbak is hazai vizeinkben. Egy dolog biztos, joggal jár neki a halak királya titulus. Már csak azért is, mert erősen lapított fejében, tekintélyes szájában több mint négyszáz apró gerebenfog várja a szerencsétlen áldozatot. Az alsó állkapcsa igen erős, és jóval a felső elé nyúlik, ez is jól mutatja, hogy áldozatait alulról felfelé kapja el. Teste a feje mögött henger alakú, a farok felé lapítottan elnyúlik. Ez a testforma kiválóan alkalmas a rejtőzködésre, ráadásul a harcsa testének kétharmadát kitevő farok robbanékonyra teszi. Jellemzően egyedül élő faj, az apraja ideig-óráig csoportokba verődik. A felnőtt harcsa többnyire egyedül ural egy nagyobb vadászterületet, de ahol

bőven van táplálékhal, ott több kapitális példány is előfordulhat. Ez a magyarázata a rövid időn belül azonos helyen egymásután fogott harcsáknak!

Többféle módon horgászhatunk rá, fenekezve, úszózva, kutytyogtatva és pergetve. E módszerek közül a kutytyogtatás - kis túlzással mondhatjuk - magyar szabadalom, de az úszózás terén is van változás, mégpedig a stüpekos módszer, amelynek ki- és továbbfejlesztésében ugyancsak élnek a magyar harcsahorgászok. A kutytyogató egyenes, néha enyhén hajlított nyelű fából, fémből, néha műanyagból készült szerszám, amellyel egyenesen ütjük a vizet. Ha „szépen” szól, a harcsa is megjelenik hamarosan.

A harcsa - és ezt a fogások gyakorisága is igazolja - este kezd táplálkozni. A nyári hónapokban szervezetében rendkívül gyors az anyagcsere, ezért táplálékkeresését már a hajnali órákban megkezd. Ha rendszeren megtömté a bendőjét, és a víz is legalább 25 Celsius fokos, akkor képes húsztól órák alatt megemészteni a táplálékot. Más halakkal ellentétben a harcsa nem képes megvárni, amíg a gyomra teljesen kiürül, mert olyankor fokozódik az éhségérzete, ezért már a jóllakás után 10-15 órával újra vadászni indul. Ez szolgáljon magyarázattal azoknak, akik nappal is fogják a harcsát!

A harcsa mozgását és táplálkozási szokását gyakran befolyásolja az időjárás, a vízhőmérséklet, a légnyomás, a nap sugárzása, a nap nyugta, vagy a nap kelte, a víz áradása, zavarossága. Ezek hatására hagyja el rejtekhelyét és indul el vadászni.

A harcsa horgászatának egyik kevésbé gyakorolt, de mégis különleges módszere a bójázás, amelyet olyan vidéken alkalmaznak, ahol nagyméretű csalival (akár 1-2 kilós ponttyal!) kénytelenek horgászni. Ilyen víz az Ebro, ahol kevés a táplálékhal, és a harcsák fő eleségét a pontyok adják. Nem bonyolult dolgról van szó, mondhatjuk, hogy az egész nem más, mint egy úszós- páternoszteres-véghorgos felszerelés, amelyet nagyobb súlyal a fenékre horgonyzott bójához rögzítenek. Az egész áll egy nagyobb kőből, megfelelő nagyságú műanyag flakonból, az úszós véghorgos szerelékéből és szakítózsínorból.

A harcsa fásasztása igazi sport, ha megjelennek az öklömnyi buborékok, azok már a küzdelem utolsó fázisát jelzik, de ne higgyünk neki! A harcsának mindig van egy utolsó dobása, ezért addig kell fásasztani, amíg a közelbe húzott harcsa fejére koppintva nem jön vissza reakció! A vágóhorgot a szájába dugva, az alsó ajkába húzzuk bele, és billentsük be a csónakba. Kézzel is beemelhető, de mindig használjunk kesztyűt, amely megvédi a horzsolástól.

ZÁKONYI BOTOND